No. 50. ZATURDAG, 13 December 1862. DERDE JAARGANG.

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFF-BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius*. Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp*.

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . f 7.50.
„ „ „ „ SUMATRA . . „ 10.00.
„ „ „ „ JAVA . . . . . . „ 12.50.
„ „ „ „ NEDERLAND „ 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is f 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' *ZOON*, M. H. VERDOORN, *Alexander*.
PADANG, 4 Dec. 1862. [354]

Bevallen van eene DOCHTER *M. J. Ovink—Peelen.*
PADANG, 6 December 1862. [362]

Het Dochtertje ons den 9den October jl. geschonken, werd ons heden door den dood ontnomen.
E. D. C. MIDDELAER
A. C. MIDDELAER,
[361] *Alexander*.
PADANG, 5 December 1862.

VENDUTIE

op Woensdag den *17 dezer maand*

in het VERKOOP-LOCAAL van de Ondergeteekenden in de *Chineesche Kampong*, van eene groote voorraad

HANDELS-ARTIKELEN,

welke *à tout prix* zullen worden opgeruimd,

als: Puike versche BOTER, met een der laatste gearriveerde schepen aangebragt, versche HAMMEN, en ROOKVLEESCH, GROENTEN, ROLPENS en SAUCIJS in vaatjes, PROVISIEN, ZUUREN en SUIKERWERK in blik en flesschen, voor welker deugdzaamheid wordt ingestaan.

Baantjes-, Pale Ale en Porter Bier,

Bordeaux en Rijn-WIJNEN,

CHAMPAGNE, HAUT-SAUTERNE, MADERA,

BOURGOGNE en PORT-WIJN,

TAFELKLEEDEN, TAFELGOED in stellen van 1 Tafellaken en 12 Servetten, HANDDOEKGOED in stukjes van 12 ellen, Dames Kousen en Schoenen, Crinolines, geborduurde Rokken, Chemisetten, Jaconnetten, Barege en Zijden Japonnen, Coiffures, Dames Handschoenen, Odeurs, Waaijers, voorts:

Heeren HEMDEN, KOUZEN, SCHOENEN, TRICOT, SATIJN DE LAINE, LAKEN, witte pique VESTEN, Gemaakte Lustre JASSEN, DASSEN, HOEDEN, WANDELSTOKKEN, zijden PARAPLUIES en eindelijk: TOILET SPIEGELS, KLOKKEN, PAPIER, SCHRIJF-INKT, japansche GOEDEREN, enz., enz.

Zij die mogten verlangen hierbij iets te voegen, worden verzocht dit daags te voren aldaar te doen bezorgen.

De Venduhouders,
[368] DIEMONT & Co.

HOLL. LIJM.

Verkrijgbaar bij
[346] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Buitengewone VENDUTIE

op MAANDAG den 15den December 1862,

in een der pakhuizen van de heeren *Dümmler & Co.* aan de Moeara,

van Diverse

GOEDEREN.

Tot sluiting van eenige facturen, gedeeltelijk *à tout-prix*,

van Diverse

MODE-ARTIKELEN,
HUISHOUDELIJKE BENOODIGDHEDEN.
Am. wipstoelen en Ebbenh. Armstoelen.
PROVISIEN & DRANKEN,
Fraai SPEELGOED, BOTER,
THEESERVIEZEN EN BLOEMPOTTEN.
Een factuurtje fraai Boheemsch
AARDEWERK.
POSTHOORN BIER
Japansch LAKWERK, LIJNOLIE.
Bencoeleesche Sigaren,
en een groot factuur diverse
ARTIKELEN.

Alles daags te voren te bezigtigen.
van Zadelhoff & Fabritius.
[338] *Venduhouders.*

Op de VENDUTIE

van *Maandag* den 15den dezer,
zullen ook worden verkocht:

Zes Paarden,

waaronder zeer goede voor de BENDIE.

[339] VAN ZADELHOFF & FABRITIUS.

VENDUTIE

bij P. VAN OVERZEE & Co.,

op Zaturdag 20 December 1862.

LIJNWADEN, PROVISIEN,

DRANKEN, ALCATIEVEN, Rijtuig en Bendie LANTAARNS, Porceleine SERVIEZEN,

Glas- en cristalwerk,

(369] enz., enz.

VENDUTIE

Op Woensdag den 24 December a. s.

wegens vertrek, ten huize van den WelEd.G. Heer RUEMPOLL, *Kampong Sablis*, van deszelfs nette en goed onderhouden inboedel, bestaande uit: wip-, luijaard- en andere STOELEN, BANKEN, eet, speel- en andere TAFELS, eene welluidende, expres voor dit klimaat vervaardigde,

PIANO van *Pleyel*,

goede hang- en tafel-LAMPEN,
waaronder een paar prachtige MODERATEUR,
een fraai MEUBILAIR de SALON,
SPIEGELS, SCHILDERIJEN, LEDIKANTEN,
KASTEN uit de fabriek van *Munder*,
Glas, Cristal en aardewerk, Matten, Gordijnen,
KEUKENGEREEDSCHAPPEN,
enz, ens., voorts:

BLOEMEN IN POTTEN,

een Atlas van *Melville de Carnebèe*,
een SPEELDOOS, en eindelijk van 1 zoo goed als
***nieuwe* MIJLORD,**
uit de fabriek van *Oudart frères*,
een span deugdzame goed loopende

ZWARTE PAARDEN,

1 bruin BENDIE PAARD, WAGENTUIGEN, STALGEREEDSCHAPPEN en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

De Vendu houders,
[366] DIEMONT & Co.

Bekendmaking.

De Assistent-Resident en Magistraat van Padang maakt bij deze aan gadinghebbenden bekend, dat op den 10 Februarij 1863, des morgens ten 10 ure, door den Onder. Intendant 1 Kl. van *Sumatra's Westkust* ten zijnen bureele publieke uitbestedeng zal worden gehouden voor de levering van roode wijn ten behoeve van het Militair Departement gedurende de jaren 1864 tot en met 1866.

De uitbesteding zal tweeledig plaats hebben, namelijk:

1°. Voor de behoefte van het leger, te zamen genomen voor eene geraamde hoeveelheid van 40.000 ad. 50.000 bottel.

2°. voor de behoefte ter *Sumatra's Westkust* voor eene geraamde hoeveelheid van 4000 ad 5000 bottels.

De voorwaarden dezer uitbesteding liggen dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd voor belanghebbende, van s' morgens 8 tot s' namiddags 2 uren op het bureau van genoemden Hoofd-officier ter lezing, alwaar tevens des verlangd wordende nadere inlichtingen te bekomen zijn.

Padang den 11 Decemb. 1862.

De Assistent-Resident en Magistraat voorn.,
[560] P. SEVERIJN.

SUMATRA'S OOSTKUST.

II.

De belangrijke streek lands, waarop wij thans onze lezers opmerkzaam maken, is langen tijd verwaarloosd geworden, dat is: het gouvernement bekommerde zich weinig om de Oestkust van Sumatra, en de handel of nijverheid had hoofdzakelijk alleen oogen voor produkten van Java. Wel is waar heeft het Indisch bestuur sedert het onverdeeld bezit van Sumatra na den afstand van alle aanspraak op dat eiland van de zijde van Engeland in 1824 zeer veel moeiten en kosten besteed om Sumatra niet alleen te kunnen behouden, maar ook om landbouw, handel en andere takken van welvaart te doen ontkiemen, doch deze pogingen bepaalden zich tot de Westkust en de Oost zijde bleef om zoo te spreken onaangeroerd. Wel oefende de resident van Riouw eenig gezag op die streken uit — dat is: zij behoorden tot zijn gebied — doch dat gezag was nominaal, en onze invloed derhalve kon niet anders dan zeer gering zijn.

Deze omstandigheid is de oorzaak dat tot heden toe onze Indische handelaren en industrieelen om zoo te zeggen niets van Oost-Sumatra en zijne produktive krachten weten en daarentegen de Engelsche handelaren van Singapore en voornamelijk die van Pinang den handel daar uitsluitend in hunne handen hebben, doch — het is ook om die zelfde reden, dat onze naijverige overburen uit de *Straits Setlements* zulke luide klaagtoonen aanheffen wegens het ontwaken der Nederlandsche bedrijvigheid en veerkracht in die streken, welke zoo lang door hen zonder de minste mededinging zijn geexploiteerd geworden, en waarvan zij derhalve alleen de rijke voordeelen trokken.

Nu echter zijn de kaarten verhangen. Het Nederlandsch Indisch gouvernement heeft ter regter tijd in de residentie van den Riouwgroep een hoofdambtenaar geplaatst, door wiens krachtige en doeltreffende maatregelen, welke op een vooraf gaand persoonlijk onderzoek steunen, het door ons zoo geheel en al vergeten Oost Sumatra met nieuw leven en bedrijvigheid zal vervuld worden. De heer Netscher toch is een man, die gaarne vooruitgang en ontwikkeling in de hem toevertrouwde landen ziet en niets zou hem aangenamer zijn, dan dat b. v. het vruchtbare land van Siak door Nederlanders werd geexploiteerd, opdat zoo doende ook wij de rijke opbrengsten van Sumatra's Oostkust meer en meer zouden genieten; opbrengsten die thans door een langdurig verzuim en laakbare nalatigheid alleen in handen van vreemdelingen komen.

Voor hen die zouden mogen twijfelen aan onze beweeringen van het belangrijke van Oost-Sumatra voor handel en industrie, wij verwijzen naar de talrijke en soms vrij hevige artikelen in verschillende Engelsche bladen, zooals de *Pinang gazette*, *Straits Times* en *Singapore Freepress*, om niet te vergeten de *Friend of India*, die als nagalm van de aangeheven klaagtoonen uit Straat Malakka verrezen, het zoo bijzonder slecht en tegen alle billijkheid in vindt, dat de Hollanders hunne regtmatige bezitting nu wat meer van nabij willen leeren kennen, en er zoo mogelijk ook partij van willen trekken.

Om het belangrijke der nu besprokene streek kortelijk aan te toonen, wij volstaan met overtenemen, wat de *Pinang gazette* van 13 Sept. ll. zegt: »De menigvuldige voortbrengselen van dit gedeelte van Sumatra maken het van groot gewigt voor den handel. Groote massa's produkten worden van daar naar Pinang en Singapore gevoerd, als ook naar de kustlanden van Madras en Bengalen. Benzoe, kamfer, stofgoud en vele andere voorbrengselen worden jaarlijks in groote hoeveelheden uitgevoerd." [1] Zoo zegt de *Singapore Freepress* van 23 Sept. ll. »Men zou kunnen zeggen, dat Singapore weinig belang heeft in deze kwestie [de bemoeijingen van onze Resident] doch dit is niet zoo. De eigenlijke direkte handel op Oost-Sumatra is wel hoofdzakelijk in handen van Pinang, doch Singapore deelt niettemin in ruime mate in de voordeelen, welke die handel zoo zeer oplevert. Het grootste deel der stukgoederen [manufakturen etc.] welke van hier naar Pinang worden verzonden, komt in handen der handelaren van Sumatra, en ware ons dit débouché afgesneden, dan zou de handel van Singapore eene belangrijke schade ondervinden, etc."

Meer dergelijke zinsneden konden wij aanhalen, doch uit dit alles blijkt reeds overtuigend genoeg, dat onze Engelsche naburen de Nederlandsche bemoeijingen met

vrij naar hunne woonplaats terug te keeren. De minister van Amerika voedde zelfs de hoop de Japansche regering te bewegen, den scheepsgezagvoerder eene belooning te geven.

Volgens berigten van Nagasaki hadden in de maand Junij jl. eenigen matrozen van een Fransch koopvaardijschip bij een twist in een theehuis aldaar twee Japansche politiebeambten gedood; de schuldigen waren gevat, en de minister van Frankrijk heeft den konsul-generaal der Nederlanden schriftelijk zijn dank betuigd voor de bereidwillige wijze, waarop de kanselier mr. Metman en de gouvernements geneesheer jhr. Pompe van Meerdervoort, den konsulairen agent van Frankrijk in de instruktie dier zaak van dienst zijn geweest.

Er ging weinig in den handel om en tengevolge der vele in omloop gebragte valsche dollars maakten de Japansche kooplieden veel bezwaar om deze specie in betaling te nemen.

Berigten, in de maand Augustus van Nagasaki te Jedo ontvangen, melden, dat de cholera aldaar vrij sterk onder de Japansche bevolking heerschte en er dagelijks 60 tot 80 menschen stierven.

Ook te Jedo was die ziekte uitgebroken en de Japansche regering, in de meening, dat zij van China is overgebragt, heeft naar het gevoelen vernomen van de vertegenwoordigers der verschillende mogendheden, in hoeverre het wenschelijk zoude zijn eene quarantaine voor de schepen in te stellen. Bij geen van allen is dat denkbeeld gunstig opgenomen, en zulks vooral uit vrees voor overbodige vexatoire maatregelen van de zijde der Japansche autoriteiten.

De koers van de dollars te Nagasaki stond, even als te Jokohama zeer laag tegenover de Japansche munt, $ 100 — 200 itzeboes, zoodat de verkoop van invoer-artikelen daardoor wel is waar werd begunstigd, doch de inkoop van uitvoer artikelen zeer werd bemoeijelijkt.

De Russische korvet *Posadnik*, kommandant Bereleff, die zich bekend heeft gemaakt door zijn verblijf op de Tsoesimaeilanden, was in het begin van Augustus te Nagasaki teruggekeerd van een bezoek van de haven van Tjosan of Tjelian op de kust van Korea (zoools men beweert, afhankelijk van Japan), welke haven dezelfde is, als die, wier opening de heer Alcock vroeger als wenschelijk heeft voorgesteld, ingeval de opening der andere havens in Japan uitgesteld werd.

Een der leerlingen van den gouvernements geneesheer te Desima, Mat Moto genaamd, is aan het hoofd eener geneeskundige school te Jedo geplaatst, en naar men kon verwachten, zal die plaatsing veel bijdragen tot verspreiding van de kennis de Europesche geneeskunde in het Japansche rijk.

— Ten vervolge van het berigt, voorkomende in ons nummer van 12 Julij jl., dat er Japansche ambtenaren naar de Bonin eilanden [Japansch Moning Sima of Ogasawara Sima] waren gezonden, om den staat dier eilanden te onderzoeken, kunnen wij thans melden, dat de Japansche regering zich op die eilanden heeft gevestigd, en aldus haar regt daarop als behoorende tot Japan openlijk verklaard heeft. Nadere bijzonderheden hieromtrent waren nog niet vernomen, dan die, welke blijken uit een brief van de Japansche ministers, gerigt aan den konsul generaal der Nederlanden in Japan, van den volgenden inhoud:

»Wij hebben aan U. E. eene mededeeling te doen.
»Schoon de vaart naar de eilanden Ogasawara Sima,
»gelegen ten zuiden van ons rijk, intusschen tijd
»eens opgehouden werd, echter hebben wij onlangs
»Midsoeno Tsikogono Kami, den gouverneur voor
»buitenlandsche zaken en Hatstoli Ki itsi Metské
»[opziener] derwaarts afgevaardigd en onze officieren
»aldaar geplaatst om de volkplanting weder te be-
»werkstelligen. En naderhand zullen brandhout, wa-
»ter, eetwaren niet alleen, maar ook steenkool en
»andere noodige artikelen op die eilanden voorhan-
»den zijn, om gemakkelijkheid te geven aan de
»schepen, die voortaan in de nabijheid van die
»eilanden varen. Zoo is het wenschelijk, dat gij het
»aan de koopvaardijschepen en walvischvaarders van
»Nederland wilt bekend maken.
»Met eerbied en achting den 30sten dag der 6de
»maand van het 2de jaar van Bunn luw".
[w. g.] Wakisaki Nakatsoe Kasano tajuw Midsoeno Idsoemino kami Itakoela Soewono Kami.

[*Jav. Ct.*]

Men berigt uit Yokohama dat op 14 September ll. een klein reisgezelschap, bestaande uit drie heeren en eene dame, dat een uitstapje van daar naar Kawasaktie wilde doen, door de volgelingen van een damio zijn aangevallen geworden, waardoor een heer in stukken is gehouwen en de overige leden van het gezelschap zijn verwond.

NEDERLAND.

Bij het ministerie van binnenlandsche zaken is ontvangen een afdruk van de onlangs in Australie uitgevaardigde *act to amend the laws relating to be registration of legaly qualified practitioners.* Uit dat stuk blijkt, dat elk geneeskundige, Engelschman of vreemdeling, in de engelsche kolonie Victoria tot de uitoefening der geneeskundige praktijk wordt toegelaten, mits hij kunne bewijzen gedurende minstens drie jaren eene regelmatige opleiding aan eene geneeskundige school te hebben genoten, en voorzien zij van eene diploma, afgegeven door eene akademische fakulteit of een daartoe bevoegd ligchaam, waardoor hij in het land, waar dit hem is uitgereikt, tot de uitoefening der praktijk gemagtigd wordt.

(*Staats-Courant.*)

— De Zwitsersche dagbladen hebben berigt, dat de Nederlandsche regering een oorlogschip beschikbaar heeft gesteld, om de gezanten over te brengen, welke Zwitserland naar Japan wil zenden. Dit berigt is niet geheel juist. Naar wij vernemen, heeft de Zwitsersche regering zich tot het Nederlandsche gouvernement gewend, met verzoek om het gezantschap van Oost-Indie met een Nederlandsch oorlogsvaartuig naar Jedo te vervoeren. Zoo wij wel onderrigt zijn, heeft de Nederlandsche regering hierop geantwoord, dat zij zich daartoe niet onvoorwaardelijk kan verbinden, naardien dit afhankelijk is van het getal oorlogschepen, 't welk in Indie beschikbaar zal zijn. Zoo dit intusschen niet mogelijk mogt zijn, gaf zij der Zwitsersche regering in overweging het gezantschap de reis per landmail tot Nagasaki te laten doen. Aldaar zou een Nederlandsch oorlogschip beschikbaar zijn om de gezanten verder naar Jedo over te brengen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Rotterdam, 7 October. In de Italiaansche aangelegenheid is sedert ons laatste Nommer niets geschied, wat eene spoedige ontknooping van dit groote raadsel kan doen verwachten. Intusschen is er toch iets voorgevallen, dat nog al beweging heeft gemaakt, onzes inziens meer dan het verdiende. Keizer Napoleon namelijk heeft eenige documenten in den *Moniteur* laten plaatsen, inhoudende wat door hem — N.B. in Mei en Junij ll. — gedaan is, om de Romeinsche kwestie tot eene oplossing te brengen. Daaruit blijkt, dat de paus tevreden moet zijn met zijn tegenwoordig bezit en aan zijne onderdanen de gemeentelijke vrijheden terug behoort te geven; daarentegen wordt aan Z. Heil. een civile lijst belooft, enz. Het spreekt van zelf, dat de paus die voorstel len eenvoudig van de hand heeft gewezen. Nu zijn er die in boven bedoelde documenten wenken meenen te vinden, waaruit zij opmaken, dat het weldra tot eene ontruiming van Rome komen zal en de totaalindruk moet te Turin in dien geest geweest zijn; maar wèl zoo duidelijke wenken zijn er in, die juist het tegendeel doen verwachten. »Nooit," zoo schrijft de Thouvenel aan de Lavalette, »nooit heeft de regering des keizers een woord gesproken, waaruit het kabinet van Turin met grond kon opmaken, dat de hoofdstad van het katholicismus, met toestemming van Frankrijk, tegelijk de hoofdstad zou worden van het groote rijk, dat aan gene zijde der Alpen gesticht is." Die zinsnede is, dunkt ons tamelijk sterk. Maar zoo is Louis Napoleon ten opzigte van Italie altijd geweest: een Janus met twee aangezigten en zoo kan dan ook het dagblad *la France* op grond van die documenten beweren, dat alles bij het oude zal blijven, terwijl de *Constitutionnel* op dezelfde gronden volhoudt, dat Rome weldra zijn eigen meester zal zijn. Zoo stelt Z. M. een aantal door hem in meerdere of mindere mate geïnspireerde dagbladen in staat, om het publiek in en buiten Frankrijk met gewaagde gissingen, gevolgtrekkingen en bespiegelingen bezig te houden. Heden of morgen wordt de keizer uit Biarritz op St. Cloud verwacht en dan, zegt men, zal hij een besluit nemen. Hij zal niet; — zoolang niet eene sterkere pressie dan die van het Italiaansche ministerie of eene of andere politieke combinatie het raadzaam voor hem maakt, Rome te ontruimen — zal alles blijven zoo als het is.

Intusschen schijnt hij toch niet zonder vrees voor den haat en de wraakzucht der Italianen te zijn. Nooit werden uitgebreider maatregelen tot zijn bescherming genomen. Hij vreest een tweeden Orsini.

Overigens is het voornaamste wat ditmaal uit Frankrijk te melden valt, dat het ministerie voortgaat met de gestrengste maatregelen ten opzigte van de drukpers te nemen. Het is of men het er op toelegt, om zich vijanden te maken.

Sedert eenigen tijd was er sprake, dat het Italiaansche ministerie eene wijziging zou ondergaan; later heeft men echter vernomen, dat alleen de minister van justitie, de heer Conforti zal aftreden. Victor Emanuel heeft eindelijk gedaan, wat hij reeds lang had moeten doen; hij heeft namelijk het besluit geteekend, waarbij aan Garibaldi en allen die met hem in de laatste beweging betrokken waren, amnestie wordt verleend. De ex-dictator is aan de beterhand, doch het kan nog maanden duren, voor hij in staat zal zijn zich te bewegen.

In Pruissen duurt de strijd tusschen de liberale begrippen en de reactie, tusschen het volk en de jonkerpartij voort. De tweede kamer heeft, zoo als men weet, het budget van oorlog met eenparigheid van stemmen verworpen. Onmiddelijk daarna vernam men, dat de minister van finantien was afgetreden en dat von Bismarck Schonhausen tot minister van buitenlandsche zaken benoemd was. In de telegrafische depêche, staat abusievelijk de benoeming van den prins von Hohenlohe tot president van den minis terraad; lees daarvoor: [*aftreding*]. De kamer hield op voorstel van het ministerie geen zitting voor den 29sten September: alstoen werd een koninklijk besluit voorgelezen, waarbij het budget voor 1863 ingetrokken en tevens te kennen gegeven werd, dat de regering in de volgende zitting-periode het budget voor 1863 zou aanbieden, tegelijk met een ontwerp van wet, waarbij de levensvoorwaarden der leger-reorganisatie behouden blijven. Daags daarna hield de commissie voor het budget eene zitting, waarin besloten werd de regering uit te noodigen om genoemd budget voor 1863 ten spoedigste in te dienen, met protest tevens tegen het gebruik van gelden, welke de kamer niet goedgekeurd heeft. Reeds heeft zich de partij van vooruitgang in de kamer, alsmede het linker centrum, voor dat voorstel verklaard, en zal ook de kamer dus waarschijnlijk met groote meerderheid daarvoor stemmen.

De regering zal nu vooreerst zonder budget regeren. Dit ligt in den aard van de zaak en blijkt ook zoowel uit verklaringen, door den heer voor Bismarck gegeven, als uit de betoogen der reactionnaire drukpers, die de ongehoorde leer verkondigt, dat aan geen besluit der kamer gevolg kan worden gegeven, zoolang het niet door de beide andere deelen der wetgevende magt kracht van wet heeft verkregen! De reactie is dus volkomen.

Wat vooral in Pruissen zorg baart is het karakter en de denkwijs van den man, die thans aan het hoofd van het ministerie staat. Von Bismarck Schonhausen behoort tot de zoogenaamde Jonkerpartij bij uitnemendheid en heeft hoegenaamd geen achting voor constitutioneele begrippen en volksvrijheden. Daarbij schrijft men hem algemeen, te regt of ten onregte, een voorliefde voor de Napoleontische politiek toe en niet ongegrond schijnt de vrees, dat het zijn streven zijn zal, om Pruissen de rol van groote mogendheid te doen spelen en dus meer invloed op het lot van Europa te verschaffen, hetgeen natuurlijk niet geschieden kan, zonder een groot leger. Hij rekent er op, zoo zegt men al verder, dat het hem gelukken zal, door eene anti-Oostenrijksche politiek, door een krachtig optreden tegen Keurhessen en Denemarken, de natie in een rigting voort te stuwen die haar minder afkeerig zal maken van de gewenschte legerorganisatie en de daartoe noodige gelden. En dit zou dan ook de reden zijn, waarom de koning zich tot dien staatsman gewend heeft. Het is echter zeer te betwijfelen of hij zijn doel zal bereiken. Niet alleen is de geheele liberale drukpers in Pruissen op hare hoede en laat het aan geen waarschuwingen ontbreken, maar de meerderheid der natie heeft in de laatste jaren groote vorderingen op den weg van staatkundige ontwikkeling gemaakt en als de kamer maar op den duur pal staat en zich door geen voorwaardelijke beloften laat verbinden, dan moeten al deze pogingen ten slotte op den gezonden zin des volks afstuiten en zelfs tot bevordering van de echt constitutionneele beginselen medewerken. Dat het Pruissische volk echter in den eersten tijd nog zware stormen te wachten staan, is zeker.

Vertrokken Passagiers.

Per N. I. Stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. E Lewis, de hh. Werner en echtg., Simons, Michielsen en van Asperen, 1 onderoff., 2 Eur. en 10 Inl. militairen, 16 Jav. werkleiden, 1 gecondemn en 4 geëmancipeerde kettinggangers, 7 Chinezen, 1 Eur. en 1 Inl. arestant, naar Batavia via Benkoelen

Per Fransch schip *Indépendant*, gez. Labory, de 1ste Luit. von Freijtag van Overstraten, naar Bordeaux.

HANDELSBERIGTEN.

AAN en UITVOER te Padang, van den 29 Nov. t/m den 6 Dec. 1862.

Uitvoer.

Naar Frankrijk per Fransch schip *Independant, gezagv. A. Laborij.*
9860 73/100 pic. koffij, 206 13/100 pic rotting, 50 sts. koehuiden, 89 sts. buffelhuiden, 8 1/100 pic. buffelhoorns *Paine Stricker & Co.*

Naar Atjin per Ital. schip *Rattler gezagv. F. Montochiaro.*
15 kist. opium, 50/m dollars *Paine Stricker & Co.*

Naar New-York per Am. schip *Rocket, gezagv. Benj. Freeman.*
3000 pic. koffij, 147 pic. wt peper, 20 pic. rotting *Dummler & Co.*

Naar Batavia via Benkoelen per *Koningin der Nederlanden, gezagv. E. Lewis.*
50 kist. en 4 doz. wijn, 2 kist. klambuegoed *Dummler & Co.* 191 pic. rijst, *Paine Stricker & Co.* 50 pic. koffij, *Lie Ghoee.* 4½ pic. foelie, 1 kist. roko bladeren *Oei Tam.* 400 sts. planken, 3 kist. roko bladeren, 3 pic. schulptjes *Lim Tjoeiseng.* 9 kist. roko bladeren, ƒ 3000 zilverenmunt *Oemar Aijdiet.* 1359 3/100 pic. kassia *P. van Oerzee & Co.* 1 kist. sarongs, *Abdulla Aijdiet.* 520 pic. koffij, 30 pic. benzoeïn *Lie Saalj.*

Lading voor Benkoelen.

5½ pic. aardappelen, 3 vaten meel, 2 kist. trasie, *Lim Tjoeiseng.* 60 sts. europ. broekengoed, *Lim Hok.* 1 kist. lijnwaden, *ac Badoe Akim.* 2 kist. manilla sigaren, aan boord gebleven lading.

Aanvoer.

Van Batavia per Stooms. *koning der Nederlanden, gezagv. E Lewis.*
8 kist. div. lijnwaden, 4 kist. div. koopmanschappen, 1 kist. man. sigaren, 14 kist. div. koopmanschappen, 2 vaten salak *Tjoa Lok* 8 pic. saffloer, 2 kist. div. koopmanschappen, 7 kist. div. koopmanschappen. 10 vaten eur. spijkers, ¾ vaten Teneriffe wijn, 2 vaten genever, 3 pakken bindtouwen, 1 pak batv. soemboe, 5 ps. eur. kaas, 4 pic. eur. valsch coralen, 450 doz. eur. tabakdozen, 4 kist. div. koopmanschappen, 12 pic chin gedr. visch, 5 krandj. chin mosoa, 3 krandj. batv. witte uijen, *Oei Tam.* 20 tonnen java soija, 10 kist. thee, 1 kist. div. koopmanschappen, 20 tonnen arak, ƒ 8000 ps. manila sigaren *Lim Thoe.* 5 kist. div. koopmanschappen, 1 pakje arab bloed coralen 4 doz. eur. pennemessen, 50 pakjes chin klatergoud. 1 kistje. schoolbehoeften, 1 kistje inkt *Order.* 3 kist. div. koopmanschappen. 4 doz. wijn *W. Townsend.* 8 kist. div. koopmanschappen. 1 kist europ. gedr. drils, 2 kistjes cognac, 1 kistje likeur, 2 vaten bier, 1 baal laken, 3 kist. speelgoed, 1 kist. parfumerien, 3 ijzeren ledikanten, 2 bultzakken *Hansen.* 18 kist. wit kat. 3 kist. gedr. kt., 10 kist. madapollams, 50 doz. parasols, 5 doz. am. stoelen, 1 kist. java sigaren 4 kn. provisien, 1 kist en vat glaswerk, 2 kist. soija, 1 kist. politour, 1 kist. waskaarsen, 1 kist. kramerijen, 1 vat ijzerwerk, 1 vat madera, *D. Hissink & Co.* 2 kist. dooken *Dummler & Co* 2 balen laken, *Paine Stricker & Do.* 1 kistje monsters *Rijckevorsel & Co.* 2 kist. man. sigaren, *Order.* 2 kist. opium *Paine Stricker & Co.* 4 kistjes opium *Lie Saalj.* 1 kist sarongs *Order* ƒ 200,000 zilveren munt en gouvernements goederen.

Lading van Benkoelen.

50 sts. madapollams, *Order.*

Van Grissee via Priaman per *Allal Toolbarie, gezagv. S. A. B. A. Alijdroes.*
200 ps. ong. kt., 965 pic. suiker, 50 pic. tamarinde 60 pic. katjang, 180 ps. ledige kist. 10 pic. koperwerk, 40 stuks tjapils, *de Gezagvoerder.* 220 pic. rijst, 2500 sts. klappers, 20 sts. stoelen te Priaman geladen.

Van Batavia per *Christiaan gezagv. Tjia Boeseng.*

1 pic. gambier, 10 pic. siam gaboes, 50 corg tanab doeken, 8 pic. tamarinde 24 sts. wollen dekens, 1 pic. coralen. 2 pic. beng. garen, 10 sp. lampen, 4 vaten messen, 8½ doz. ijzerwerk, 4 kist. glaswerk, 10 stellen jap. koperwerk, 2 doz. inktkokers, 200 pakjes ringen, 249 doz. aardewerk, 30 sts. chin kt., 1 kist. naaigaren, 9 ps. harmonicas, 102 ps. chin. speelgoed, 7 pees chin houtwerk, 8 pic. pal sieriedoos, 100 ps. chin. kammetjes, 5 stellen jap. aardewerk, 10 sts. chin stalen pannen, 72 stellen chin. aardewerk, 2 kits. europ. aardewerk, 3 sts. ijzeren knijptangen, 28 manden aardenwerk, 50 doz. parapluien, 1 vat glaswerk, 1 do. ijzerwerk *H. van Rijckevorsel & Co.* 600 stellen stalen pannen, 250 pic. ijzer, 1 oude kast, 840 doz. eur. thee kommetjes, *Oei Tam.* 1 vat ijzerwerk *Order.* 3 vaten teer, 2 kleine ankers, 105 corg. batik doeken, 1 kist. gamboengs, 24 fl. stangies, 12300 stroozakken, 8 vaten meel *Purvis & Co.* 2 kist. misoa, 30 pak offerpapier, 24 pic. zinkbladen, 3 pic. coralen, 30 vaten arak, 100 kist. chin. vuurwerk, 100 pakken offerpapier, 20 pic. gadoenga. 1000 pak stroozakken, ¼ pic. vitriool, 2 pakken komijnzaad, 10 pic. gadoengs, 15 chin. vuurwerk, 500 pees stalen pannen, 100 ps. chin aarde pasio, 8½ doz. ijzerwerk, 45 pic. suiker, 16 vaten meel, 10 vaatjes soija, 470 doz. aardewerk, 1 oude balans.

Restant goederen in het Entrepòt op ultimo November 1862.

18 kisten amfioen,	7 kistjes Sherry
60 kisten en 6 vaten Bier	400 kistjes } Staal
1 pakje en 1 trommeltje Diverse,	630 vatjes } Staal
900 kelders Genever	1027 bundels } Staal
7 kisten en 13 balen Garen	8 vaten Spek
425 kisten Lijnwaden	9 vaten Vleesch
8 vaten Meel	49 kisten Wijn
24 blikken Lijn olie	

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang.*

DATUM.	VLAG.	SOORT	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.

VERTROKKEN Schepen van *Padang.*

DATUM.	VLAG	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
Dec. 1	Am.	schip	Rocket.	Freeman.	New-York
» 2	Fr.	»	Independant.	Laborij.	Bordeaux
	Ital.	»	Rattler.	Montechiaro.	Achin.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang.*

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	stoom	Rein. Claeszen	kt. l. t/z. Modderman		
N. I.	bark	Samuel	E. Oort	Batavia	*Dümmler & Co.*
N. I.	bark	Ta-lim	Said Alie	....	*Paine Stricker & Co.*
Ned.	»	Schelde	A. L. Hoffman	Nederl.	*Purvis & Co.*
»	»	B. v. Hardenb.	Hennij	Amsterdam	*Purvis & Co.*
N. I.	bark	Soetan Iskand.	J. Stijger.	....	Gezagvoerder
Ned.	bark	Telegraph	Rolufs	Nederd.	

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stellen zich voor de wet als schrijvers bekend *de Uitgevers.*

Gedrukt bij . ZADELHOFF & FABRITIUS te *Padang.*

No. 50. ZATURDAG, 13 December 1862. DERDE JAARGANG.

1½ C. 'S GRAVENHAGE.

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFF-BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.*

Prijs per halfjaar voor PADANG ... *f* 7.50.
" " " " SUMATRA .. " 10.00.
" " " " JAVA...... " 12.50.
" " " " NEDERLAND " 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is *f* 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

Bekendmaking.

De Assistent-Resident en Magistraat van Padang maakt bij deze aan gadinghebbenden bekend, dat op den 10 Februarij 1863, des morgens ten 10 ure, door den Onder. Intendant 1 Kl. van *Sumatra's Westkust* ten zijnen bureele publieke uitbestedeng zal worden gehouden voor de levering van roode wijn ten behoeve van het Militair Departement gedurende de jaren 1864 tot en met 1866.

De uitbesteding zal tweeledig plaats hebben, namelijk:

1°. Voor de behoefte van het leger, te zamen genomen voor eene geraamde hoeveelheid van 40.000 ad. 50.000 bottel.

2°. voor de behoefte ter *Sumatra's Westkust* voor eene geraamde hoeveelheid van 4000 ad 5000 bottels.

De voorwaarden dezer uitbesteding liggen dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd voor belanghebbende, van s' morgens 8 tot s' namiddags 2 uren op het bureau van genoemden Hoofd-officier ter lezing, alwaar tevens des verlangd wordende nadere inlichtingen te bekomen zijn.

Padang den 11 Decemb. 1862.

De Assistent-Resident en Magistraat voorn.,
[360] P. SEVERIJN.

SUMATRA'S OOSTKUST.

II.

De belangrijke streek lands, waarop wij thans onze lezers opmerkzaam maken, is langen tijd verwaarloosd geworden, dat is: het gouvernement bekommerde zich weinig om de Oostkust van Sumatra, en de handel of nijverheid had hoofdzakelijk alleen oogen voor produkten van Java. Wel is waar heeft het Indisch bestuur sedert het onverdeeld bezit van Sumatra na den afstand van alle aanspraak op dat eiland van de zijde van Engeland in 1824 zeer veel moeiten en kosten besteed om Sumatra niet alleen te kunnen behouden, maar ook om landbouw, handel en andere takken van welvaart te doen ontkiemen, doch deze pogingen bepaalden zich tot de Westkust en de Oost zijde bleef om zoo te spreken onaangeroerd. Wel oefende de resident van Riouw eenig gezag op die streken uit — dat is: zij behoorden tot zijn gebied — doch dat gezag was nominaal, en onze invloed derhalve kon niet anders dan zeer gering zijn.

Deze omstandigheid is de oorzaak dat tot heden toe onze Indische handelaren en industrieelen om zoo te zeggen niets van Oost-Sumatra en zijne produktive krachten weten en daarentegen de Engelsche handelaren van Singapore en voornamelijk die van Pinang den handel daar uitsluitend in hunne handen hebben, doch — het is ook om die zelfde reden, dat onze naijverige overburen uit de *Straits Setlements* zulke luide klaagtoonen aanheffen wegens het ontwaken der Nederlandsche bedrijvigheid en veerkracht in die streken, welke zoo lang door hen zonder de minste mededinging zijn geexploiteerd geworden, en waarvan zij derhalve alleen de rijke voordeelen trokken.

Nu echter zijn de kaarten verhangen. Het Nederlandsch Indisch gouvernement heeft ter regter tijd in de residentie van den Riouwgroep een hoofdambtenaar geplaatst, door wiens krachtige en doeltreffende maatregelen, welke op een voorafgaand persoonlijk onderzoek steunen, het door ons zoo geheel en al vergeten Oost Sumatra met nieuw leven en bedrijvigheid zal vervuld worden. De heer Netscher toch is een man, die gaarne vooruitgang en ontwikkeling in de hem toevertrouwde landen ziet en niets zou hem aangenamer zijn, dan dat b. v. het vruchtbare land van Siak door Nederlanders werd geexploiteerd, opdat zoo doende ook wij de rijke opbrengsten van Sumatra's Oostkust meer en meer zouden genieten; opbrengsten die thans door een langdurig verzuim en laakbare nalatigheid alleen in handen van vreemdelingen komen.

Voor hen die zouden mogen twijfelen aan onze beweeringen van het belangrijke van Oost-Sumatra voor handel en industrie, wij verwijzen naar de talrijke en soms vrij hevige artikelen in verschillende Engelsche bladen, zooals de *Pinang gazette*, *Straits Times* en *Singapore Freepress*, om niet te vergeten de *Friend of India*, die als nagalm van de aangeheven klaagtoonen uit Straat Malakka verrezen, het zoo bijzonder slecht en tegen alle billijkheid in vindt, dat de Hollanders hunne regtmatige bezitting nu wat meer van nabij willen leeren kennen, en er zoo mogelijk ook partij van willen trekken.

Om het belangrijke der nu besprokene streek kortelijk aan te toonen, wij volstaan met overtenemen, wat de *Pinang gazette* van 13 Sept. ll. zegt: »De menigvuldige voortbrengselen van dit gedeelte van Sumatra maken het van groot gewigt voor den handel. Groote massa's produkten worden van daar naar Pinang en Singapore gevoerd, als ook naar de kustlanden van Madras en Bengalen. Benzoe, kamfer, stofgoud en vele andere voorbrengselen worden jaarlijks in groote hoeveelheden uitgevoerd." [Zoo zegt de *Singapore Freepress* van 25 Sept. ll. »Men zou kunnen zeggen, dat Singapore weinig belang heeft in deze kwestie [de bemoeijingen van onze Resident] doch dit is niet zoo. De eigenlijke direkte handel op Oost-Sumatra is wel hoofdzakelijk in handen van Pinang, doch Singapore deelt niettemin in ruime mate in de voordeelen, welke die handel zoo zeer oplevert. Het grootste deel der stukgoederen [manufakturen etc.] welke van hier naar Pinang worden verzonden, komt in handen der handelaren van Sumatra, en ware ons dit débouché afgesneden, dan zou de handel van Singapore eene belangrijke schade ondervinden, etc."

Meer dergelijke zinsneden konden wij aanhalen, doch uit dit alles blijkt reeds overtuigend genoeg, dat onze Engelsche naburen de Nederlandsche bemoeijingen met

Waarschuwing.

Daar de nog onvoldane pretentien der firma *van Overzee en Hissink in liq* nu 31 *December* a. s. geregtelijk ingevorderd zullen worden, zijn *H. H. Debiteuren* welke zich hier voor wenschen te vrijwaren, verzocht vóór dien datum H. E. D. Debet af te dragen.

J. van VOLLENHOVEN.

Liquidateur der Firma van OVERZEE & HISSINK.

[370]

TE HUUR **voor ƒ 30.—** het huis in de Belangton, vroeger door den WelEd. Heer *Davidson* geoccupeerd.

Adres DIEMONT & Co.

[367]

Dagbladen

voor 1863.

Bij de Ondergeteekenden worden *bestellingen* aangenomen op:

JAVA-BODE.

PRIJS *franco per post, per halfjaar ƒ 15,—.*

BAT. HANDELSBLAD.

PRIJS *franco per post, per halfjaar ƒ 15,—.*

SUMATRA-COURANT.

PRIJS *per halfjaar ƒ* 7,50 voor PADANG,
ƒ 10,— franco per post.

Men wordt beleefdelijk verzocht bij Inteekening, hiervan zoo spoedig doenlijk berigt te zenden, ten einde daarvan in tijds Nota kan genomen worden.

☞ H.H. Abonnées die reeds op de *Java-Bode* en het *Bat. Handelsblad* bestellingen deden, worden indachtig gemaakt dat de prijs per halfjaar is *verminderd* op *ƒ* 15,—, zoodat zij die reeds *ƒ* 17,50 betaalde, over het verschil ad *ƒ* 2,50 per Kwitantie kunnen disponeren

bij v. ZADELHOFF & FABRITIUS,

[348] *Boekhandelaren.*

Door hun overhaast vertrek naar de Noord, waren de Ondergeteekenden niet in staat van *al* hun vrienden en bekenden afscheid te nemen, en doen dit alzoo langs dezen weg.

PADANG, 9 December 1862.

[365] BENSE, 1e *Luit.*
FRANZ, 2e *Luit.*

DE LOTERIJ

van de Ondergeteekenden, bestaande uit

gouden & zilveren VOORWERPEN,

zal geen voortgang hebben.

(363) van ZADELHOFF & FABRITIUS.

Gelithografieerde

KWITANTIEN,

verkrijgbaar bij

[349] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

MR. PHILLIPS,

Chirurgijn-Dentist,

heeft de eer de ingezetenen van *Padang en omstreken* te berigten, dat hij per aanstaande Mail herwaarts hoopt te komen.

Hij verzoekt hen, die hem wenschen te consulteren, zich ten spoedigste na zijne aankomst tot hem te wenden, aangezien zijne zaken te *Batavia* hem een verblijf van slechts EENE MAAND te *Padang* veroorloven.

BATAVIA, 21 Nov. 1862. [356]

1863.

☞ *Van de pers gekomen:*

KANTOOR-ALMANAK

voor het Jaar 1863.

PRIJS: *Opgeplakt*.......................... *ƒ* 1,50.
franco per post.......................... » 1,75.
Onopgeplakt.......................... » 1,—.
franco per post.......................... » 1,25.

☞ Door eene misstelling staat de naam van den Franschen Consul in dezen Almanak fautief, en moet zijn: H. DU CHESNE.

Per Mail ontvangen:

ALMANAK MET DAMES-PORTRET.

PRIJS: *Opgeplakt*.......................... *ƒ* 1,—.
franco per post.......................... » 1,25.
Onopgeplakt.......................... » 0,75.
franco per post.......................... » 1,—.

KANTOOR-AGENDA

voor het jaar 1863.

[337] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

RIJST EN AARDAPPELEN.

De RIJST van *ƒ* 5½ tot *ƒ* 6½ per picol,
De AARDAPPELEN @ *ƒ* 5,— per picol, [330]

op bestelling verkrijgbaar bij

J. J. BECKER.

PADANG-PANDJANG, Dec. 1862.

Per „*Baron van Hardenbroek*" ontvangen:

EEN GROOT FACTUUR

BUREAU-BEHOEFTEN,

bestaande uit:

PROPATRIA PAPIER, 1e. soort afgesneden.
Idem Idem 1e. » onafgesneden.
Idem Idem 2e. »
Zwaar VELIJN SCHRIJFPAPIER, gelinieerd en ongel.
Groot en Klein MEDIAAN.
Rood en Wit Engelsch VLOEIPAPIER.
Best Atlas, Roijaal en Olifants KARDOESPAPIER.
STALEN PENNEN, R. D. & T. No. 382 en CORR. PENN.
MARMEREN LEITJES, met en zonder étui.
KANTOOR GAREN.
Zwarte en Gekleurde PRENTEN, ord. en fijne soorten.
PENNENHOUDERS, Stekelvarken en andere.
POTLOODEN, Faber en andere.
PRENTENBOEKEN.
Turksch MARMER PAPIER, groot en klein formaat.
Boekbinders LINNEN en LEDER.
Best Engelsch Rood LAK.
INKTKOKERS,
en vele andere artikelen meer, te veel om te omschrijven.

[347] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Ontvangen:

THERMOMETERS

van RAZONI te LONDEN,

netjes en goedkoop.

Electro chemische Kopieerboeken, met toebehooren kompleet.

van Zadelhoff & Fabritius.

[364]

VISITE-KAARTJES,

letters naar keuze,

worden op aanvrage zoo *spoedig mogelijk* gedrukt

(333) bij v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Holloway's Zalf en Pillen.

Koningszeer, scheurbuik, uitslag, zweeren, gezwellen, wonden, vurigheid en alle huidziekten verdwijnen zoodra men deze onschatbare medicijnen gebruikt. De Eigenaars der landgoederen op Java hebben onlangs groote hoeveelheden derzelve ingevoerd, niet alleen voor hunne eigene familien maar ook voor hunne slaven. (??) De zalf heelt alle uitwendige krankheden zeer spoedig en krachtdadig, en de Pillen, die verscheidene duizende Europeanen goed gedaan hebben, zijn bevonden geworden eene bijzondere gelukkige uitwerking te veroorzaken op het ligchaamsgestel des negers en kunnen door hem met de grootste veiligheid, zonder verlies van tijd of arbeid, ingenomen worden. Op elke plantaadje waar eenen goeden voorraad dezer kostbare medicijnen is, behoeft men geenen doctor.

Doosjes Pillen à *ƒ* 1.— *ƒ* 3.— *ƒ* 5.—.
Potjes zalf à *ƒ* 1.— *ƒ* 3.— *ƒ* 5.—.

Te Padang	bij	Diemont & Co.
» Batavia	»	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Socracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok & Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd-agenten Soesman & Co.

GODSDIENSTOEFENING.

Protestantsche Gemeente
in de
Nederduitsche taal.
BEDIENING DES H. DOOPS.

Zondag den 13 Dec. 1862, des morgens ten 9 uur.

HET REGTSWEZEN

TER

Sumatra's Westkust.

(*Vervolg van* No. 49.)

Op *Java* wordt hooger beroep toegelaten:

1°. Van alle vonnissen, zoo van Landraden als van Raden van Justitie, betreffende burgerlijke regtsvorderingen, wanneer de waarde in geschil meer dan *ƒ* 500 beloopt (art. 90 en 126 Regt. org.);

2°. Van alle vonnissen van Landraden in zake van overtreding, wanneer de hoogste boete op de overtreding gesteld meer dan *ƒ* 500 bedraagt.

Zelfs van de arresten door het Hoog Geregtshof in eersten aanleg gewezen, kan in sommige gevallen in revisie worden gekomen bij dat Hof; terwijl van die arresten hooger beroep bij den Hoogen Raad der Nederlanden wordt toegelaten, wanneer de vordering meer dan *ƒ* 10,000 bedraagt en de Gouverneur Generaal of de Regering van Nederlandsch Indie de gedaagde partij is. (art. 160 Regt. Org. en Staatsblad 1851 no. 4).

Ook van de vonnissen van den Raad van Justitie te Padang kan in hooger beroep worden gekomen bij het Hoog Geregtshof, wanneer de vordering meer dan *ƒ* 500 bedraagt, of, in zaken van overtreding, de hoogste boete grooter dan die som is.

Is het nu niet ongerijmd, dat de civiele vonnissen der landraden te *Padang* en *Priaman* in geen geval aan hooger beroep kunnen worden onderworpen. Of is de zamenstelling van die regtbanken zoodanig dat hare uitspraken zulk een waarborg niet behoeven? Niemand zal wel op die vraag een toestemmend antwoord willen geven. Men kan ook niet zeggen, dat tegen eene onjuiste regtspraak waarborgen zijn geleverd door de bepaling: dat de executie dier vonnissen door den Resident (Gouverneur) zal worden gelast, waaruit men zou kunnen opmaken dat die last zou kunnen worden teruggehouden, en dus de executie van zelve zou achterwege blijven; alsmede door de bepaling omtrent de schorsing van de meerbedoelde vonnissen. Want, zonder nog te spreken van de onwettigheid dezer bepalingen, als strijdende met het stellige voorschrift van de Regerings reglementen van 1836 en 1854, wat hebben die bepalingen te beduiden? Immers niets anders als dat daardoor aan den Gouverneur de bevoegdheid werd toegekend om de ten uitvoerlegging der vonnissen te beletten. Eene herziening van het geschorste vonnis kon daarvan nooit het gevolg zijn.

Ten aanzien van de crimineele vonnissen der landraden wordt, bij artikel 16 van het reglement, al weder aan den Gouverneur eene ongehoord uitgestrekte magt verleend, in strijd met de bepalingen van het Regerings-reglement, waarheen wij reeds zoo dikwerf hebben verwezen. De gemelde vonnissen moeten, namelijk, behoudens de hierna te vermelden uitzonderingen, aan dien Hoofd ambtenaar worden aangeboden, ter erlanging van het fiat-executie. En het is geheel aan zijn persoonlijk inzigt overgelaten of die vonnissen al dan niet aan de herziening van het Hoog Geregtshof zullen worden onderworpen! Dat hoogste regterlijke collegie, hetwelk belast is »met het toezigt op de bedeeling des regts in geheel *Nederlandsch Indië*, en »met de zorg dat die bedeeling behoorlijk en onvertogen plaats hebben [art. 157 Regt. Organ] »wordt dus in zekeren zin beheerscht door den wil van een administratief ambtenaar! Spreken wij wel één woord te veel als wij zeggen, dat de afschaffing van zulk eene bepaling niet langer mag worden uitgesteld, en dat het hoog tijd is dat ook ten dezen opzigte de op *Java* vigerende bepalingen hier worden van kracht verklaard? Op *Java* toch zijn *alle* vonnissen der landraden en van de regtbanken van omgang, houdende veroordeeling ter zake van misdrijf, aan de revisie van het Hoog Geregtshof onderworpen; terwijl zulks met de vonnissen van de landraden te *Padang* en *Priaman* slechts het geval is, wanneer de Gouverneur het zoo wil. In twee gevallen is die herziening nogtans verpligtend en niet afhankelijk van den wil des Gouverneurs wel ten aanzien van vonnissen gewezen:

1°. Omtrent misbruik van gezag, begaan door Maleische Ambtenaren in de waarneming van hun Ambt, en

2°. Omtrent aanmatiging van gezag door personen, met geene Ambten bekleed.

---

leede oogen aanzien. Zelfs schroomen zij niet daarbij onwaarheden uit te strooijen, om den schijn op ons te laden, alsof wij in ons streven verder zouden gaan, dan het traktaat van 1824 ons veroorloofde. Wij voor ons kunnen in genoemd dokument niets vinden, wat ons belet met energie op Sumatra te werk te gaan, en het is zelfs te betreuren, dat dit niet reeds vroeger is geschied. Art. 9 toch van bedoeld traktaat kent ons het *onverdeeld* bezit van dat eiland toe, en het Engelsch gouvernement zal wel zoo onverstandig niet zijn om te letten op het geschreeuw van eenige ijverzuchtige kooplieden, die tot dusverre een soort van monopoliehandel op Sumatra dreven.

Doch — zullen handel en industrie, die zich tot heden hoofdzakelijk van het eiland Java hebben bediend als het tooneel hunner bedrijvigheid en ondernemingszucht, — zal die ondernemingszucht niet een blik werpen op Oost-Sumatra? Zal men met angstvallige nauwgezetheid gaan wikken of wegen over het gevaarlijke, het wisselvallige van handels- of nijverheids ondernemingen in die streken, zoo rijk zoo produktief en toch nog zoo weinig geexploiteerd! Wie twijfele aan een goeden uitslag eener gezonde en flinke onderneming op Sumatra's Oostkust..... wij niet! Het vruchtbare van den bodem; de belangrijkheid der uitvoer-artikelen, die bij meer geregelde kultuur zich verhonderdvoudigen zullen*; het geschreeuw der Engelschen en de aktiviteit en de zucht van den Resident, om op Oost-Sumatra leven en welvaart te zien verrijzen, dit en nog veel meer zijn waarborgen, dat op Sumatra's Oostkust nog rijke zaken te maken zijn. Voor landbouw kan men ad libitum vrije arbeiders tegen een billijk maandgeld erlangen; voor nijverheid staat de weg langs verschillende kanten open; de handel is er reeds lang en train en kan nog veel verlevendigd worden. Alleen eenig kapitaal, wat energie en werkkracht zijner noodig, om Oost-Sumatra voor Nederlandsch-Indie te doen worden, wat het nu uitsluitend voor vreemdelingen is geweest: eene bron van welvaart en rijkdom.

Lezers! is er iemand uwer die durft?

[*Java Bode.*]

* Wat produkten en uitvoer-artikelen aangaat konden wij eene geheele reeks opnoemen, dochreeds in ons nommer van 19 Julij ll. leverden wij eene vrij uitgebreide lijst van voortbrengselen van Siak, ons door de welwillendheid der Ned. Ind. Maatschappij van Landbouw en Nijverheid verstrekt. Daarnaar verwijzen wij dus.

Waarom juist voor deze gevallen de herziening verpligtend is gemaakt, begrijpen wij niet.

Daar zijn er welligt, die eenige zekerheid meenen te vinden voor de criminele regtspleging der landraden, in artikel 17 van het Reglement, waarbij is bepaald, dat alle drie maanden zoo wel de condemnatoire als absolutoire vonnissen, in dien tijd gewezen, benevens de processen verbaal der criminele teregtzittingen, zullen worden gezonden aan het Hoog Geregtshof, als belast met het algemeen toezigt over de administratie der Justitie; doch uit die verpligte opzending volgt niet, dat het Hoog Geregtshof bevoegd zou zijn om de opgezonden vonnissen te herzien, dan wel te vernietigen; hoogstens zal het zijne bedenkingen of aanmerkingen kunnen maken en teregtwijzingen kunnen geven, waardoor echter de veroordeelde zeer weinig zou worden gebaat. Bovendien die opzending gaat niet zeer geregeld. Zijn wij juist ingelicht — en wij gelooven dat te zijn — dan heeft van 1849 tot 1859 geene opzending van criminele vonnissen gewezen door den grooten landraad te *Padang* en *Priaman*, plaats gehad; terwijl betrekkelijk de vonnissen van den gewonen landraad te *Padang* — omtrent *Priaman* zijn wij daarvan minder zeker — die opzending nimmer is geschied! Wat den gewonen landraad te *Padang* betreft, is het niet te verwonderen dat die regtbank geene criminele vonnissen opzendt, want zij behandelt zoo zelden strafzaken! wij gelooven zelfs, dat in de laatste drie jaren geene of slechts eene enkele zoodanige zaak door haar is afgedaan. 't Is waar de gewigtigste strafzaken behooren, zoo als wij vroeger hebben gezien, tot de competentie van den Grooten landraad, maar er blijven dan toch nog vele andere soorten van misdrijven over, waarvan de gewone landraad kennis moet nemen, zoo als: verwonding, eenvoudige diefstal, diefstal met braak, misbruik van vertrouwen en dergelijken. Hoe het dus mogelijk kan zijn, dat de gewone landraad te *Padang* zoo zeldzaam strafzaken behandelt, is ons niet regt duidelijk, tenzij de *Padangsche* bevolking mogt uitmunten door haren grooten eerbied voor het regt van eigendom en door groote vreedzaamheid; want dat zulke zaken, gemakshalve en spoedshalve, op de policierol zouden worden afgedaan, zoo als men ons influistert, gelooven wij niet, ja spreken het bepaald tegen.

Dat dezelfde twijfel bestaat betreffende de wettelijkheid van de zamenstelling der landraden te *Padang* en te *Priaman*, de wetskracht van haar Reglement enz. als die, welken wij vroeger ten aanzien van den Raad van Justitie te *Padang* hebben geopperd, zal onzen lezers niet verwonderen, als zij weten dat omtrent die Landraden, in het Staatsblad van *Nederlandsch Indië* niet anders voorkomt als de bepaling betrekkelijk het voorzitterschap van den gewonen Landraad te *Padang* en het secretariaat van de Groote Landraden te *Padang* en *Priaman*, vroeger reeds door ons aangehaald.

Wij hebben nu het Reglement voor de Landraden te *Padang* en te *Priaman*, geheel afgehandeld. Vóór wij echter van dit onderwerp afstappen, hebben wij nog eene kleine opmerking te maken en een niet onbelangrijk vraagstuk te behandelen.

De kleine opmerking is deze: De gewone Landraad te *Padang* houdt zijne zittingen des Donderdags, op welken dag ook de civiele zittingen van den Raad van Justitie aldaar plaats hebben. Het kan nu gebeuren dat iemand op hetzelfde tijdstip voor beide regtbanken moet verschijnen; en daar het den mensch niet gegeven is, om gelijktijdig op twee verschillende plaatsen tegenwoordig te kunnen zijn, zoo is hij wel gedwongen om bij eene der zittingen niet te compareren, eene negative handeling, die, hetzij hij eischer of verweerder is, altijd schadelijke gevolgen voor hem moet hebben. Zou het niet mogelijk wezen dat hierin, ten gerieve van belanghebbenden, verandering werd gemaakt?

En nu het vraagstuk, dat wij als »niet onbelangrijk" hebben gekwalificeerd Kan, vragen wij, een civiel vonnis van een der Landraden buiten het regtsgebied van die Landraden in dit Gouvernement ter executie worden gelegd? Wij vermeenen dat die vraag zonder bedenken toestemmend moet worden beantwoord. De gronden voor die meening zijn de volgende. Artikel 433 van het Reglement op de burgerlijke regtsvordering voor de Raden van Justitie op *Java*, hetwelk voor de Buitenbezittingen van toepassing is [Bijzondere bepalingen, art. 2, no. 4], zegt: »De grossen »van *de vonnissen in Nederlandsch Indië gewezen*, »zullen daar alom kunnen worden ten uitvoer gelegd". En verder: »Zij moeten aan het hoofd voeren de »woorden: *In naam des Konings*." Wij erkennen het, in onze kwaliteit van niet-regtsgeleerde hebben wij wel eens gedacht: staat die bepaling dáár wel op hare plaats? Moet men niet onwillekeurig tot het denkbeeld geraken, dat zij slechts op *vonnissen van de Raden van Justitie op Java* betrekking, kan hebben? Heeft zij eene algemeene strekking, is zij van toepassing voor *alle* vonnissen in geheel *Nederlandsch Indië* gewezen door regtbanken, welke *in naam des Konings* regt spreken —, zou zij dan niet veeleer te huis behooren in het Eerste Hoofdstuk van het Reglement op de Regterlijke Organisatie, tusschen de artikelen 28 en 29, bij voorbeeld? Maar wij moeten tevens erkennen, dat wij nimmer in ernst getwijfeld hebben aan de ware beteekenis van het aangehaalde voorschrift, welke niet anders kan wezen als dat alle vonnissen, in *Nederlandsch Indië* gewezen door regtbanken, die *in naam des Konings* regt spreken, ook in geheel *Nederlandsch Indie* ten uitvoer kunnen worden gelegd. Ware dat de ware beteekenis niet, dan zou men ook wel kunnen volhouden, dat de arresten van het Hoog Geregtshof niet alom in *Nederlandsch Indie* ten uitvoer kunnen worden gelegd, omdat deze in gemeld artikel 433 niet met name zijn aangeduid, en artikel 28 van het Reglement op de Regterlijke Organisatie bepaalt, dat de vonnissen van het Hoog Geregtshof arresten worden genoemd. En zulk eene stelling komt ons te paradoxaal voor, om er bij stil te staan. De Landraden te *Padang* en *Priaman* nu spreken regt *in naam des Konings*, en hunne vonnissen kunnen derhalve in geheel *Nederlandsch Indie*, dus ook in de Residentie *Padangsche Bovenlanden*, ten uitvoer worden gelegd.

Deze uitlegging schijnt in vroegeren tijd ook door het bestuur van *Sumatra's Westkust* aan de door ons aangehaalde bepaling te zijn gegeven. Het is althans zeker, dat civiele vonnissen van den Landraad van *Priaman* in de *Padangsche Bovenlanden* ten uitvoer zijn gelegd. Wij kunnen dit te stelliger verzekeren, omdat wij in persoon in eene openbare betrekking werkzaam zijn geweest bij het leggen van beslag op de roerende goederen van eenen maleijer in de *Padangsche Bovenlanden*, krachtens een vonnis van den Landraad te *Priaman*. Zoodanige executien hadden plaats op letteren requisitoriaal van den betrokken Landraad of van zijnen voorzitter, aan welke letteren regterlijke collegien en ambtenaren verpligt zijn wettig gevolg te geven [art. 35 Regt. organ.]. Wij ontkennen niet, dat die executien bijna altijd zonder gevolg bleven, omdat gewoonlijk werd beweerd, dat de roerende goederen van den gecondemneerde schuldenaar, voor zoover die in de familie woning aanwezig waren, niet aan hem persoonlijk maar aan de geheele familie toebehoorden; maar het beginsel, dat alle vonnissen, aan het hoofd voerende de woorden: *in naam des Konings*, in geheel *Nederlandsch Indië* kunnen worden ten uitvoer gelegd, bleef gehandhaafd; en men liet zich niet door een al te ver gedreven respect voor de politieke en huishoudelijke regten van de inheemsche bevolking, en door eene onjuiste interpretatie van het besluit, waarbij die regten werden verzekerd, meeslepen om van dat beginsel af te wijken.

Thans is dat anders. De Gouverneur MEIS heeft in 1860 of 1861 verklaard dat voortaan in de *Padangsche Bovenlanden* [misschien nog elders]. geene vonnissen van de Landraden meer ten uitvoer zouden worden gelegd Wij gelooven, dat genoemde Gouverneur tot het geven van die verklaring is verlokt door de adviezen van eenen ambtenaar, die langen tijd als eene uitstekende autoriteit in Sumatrasche zaken is beschouwd. Wij herinneren ons niet meer welke argumenten door hem zijn aangevoerd om den Gouverneur MEIS, die vroeger eene andere zienswijze was toegedaan, voor zijn gevoelen te winnen; wij zouden anders niet terugdeinzen voor de mededeeling van die argumenten; want wij achten de zaak de moeite wel waard, en wij zouden vermeenen daardoor het Gouvernement eene dienst te bewijzen daar toch de Regering van dit en menig ander feit, dat wij in deze studie hebben geopenbaard en nog zullen openbaren, altoos onkundig is gebleven. Maar daar wij niet kunnen zeggen: wij weten welke die argumenten zijn geweest, en daar het toch vast staat dat de Gouverneur slechts door zeer overwegende betoogen heeft gezwicht, zoo zullen wij ons voor eenige oogenblikken in gissingen gaan verdiepen.

De algemeene kennis van den ambtenaar, dien wij zoo even op het oog hadden en wiens naam wij verzwijgen, omdat wij ook hier over zaken en niet over personen spreken — is zoo uitgebreid, vooral wat wetten en bepalingen aanbelangt, dat hier niet kan worden gedacht aan onbekendheid met artikel 433 van het Reglement op de burgerlijke regtspleging, dat wij hiervoren in beschouwing hebben genomen, dan wel met andere daarmede in verband staande bepalingen. Dit aannemende, dan worden wij tegen wil en dank gevoerd tot de vragen: Heeft men welligt gemeend dat de Residentie *Padangsche Bovenlanden niet* tot *Nederlandsch-Indië* behoort? Dat het behoud van de politieke en huishoudelijke regten ook het behoud van volkomen onafhankelijkheid medebrengt? Dat wij *Sumatra's Westkust* slechts bezetten, niet bezitten? Maar zulk eene meening zou lijnregt in strijd zijn met de geschiedenis onzer vestiging, met den feitelijken toestand en met de begrippen der bevolking. Wij willen ons niet eens beroepen op de officiële indeeling van *Nederlandsch Indië*, zoo als die in het koloniaal Verslag over 1849 voorkomt. Of heeft men beweerd, dat de door ons bedoelde executien van vonnissen in strijd zouden zijn met het bekende besluit van 11 October 1833, No. 310? Dan moeten wij verklaren, dat wij voor die bewering geen enkelen grond kunnen ontdekken. Behalve dat gemeld besluit onmogelijk de magt kan bezitten om eene wetsbepaling, die voor geheel *Nederlandsch Indië* van toepassing is, hier krachteloos te doen zijn, maken die executien ook niet de geringste inbreuk op de regtspleging, of op de huishoudelijke instellingen der bevolking, en dus ook niet op het meer bedoeld besluit [daargelaten altijd de vraag of de instelling zelve der Landraden wel overeen te brengen is met den inhoud van hetzelve.] Wij zouden nog meer vragen kunnen opwerpen; doch wij zien er geen nut in: nimmer zullen wij toch eene beweegreden kunnen uitdenken, die zwaarwigtig genoeg is om als voldoende aanleiding voor de door ons medegedeelde daadzaak te kunnen worden aangemerkt.

En nu gaan wij over tot de beschouwing van de eigenlijke inlandsche regtbanken, welke niet *in naam des Konings* regtspreken.

[*Wordt vervolgd*]. *C. B.*

Verbetering

In het gedeelte van het artikel »het Regtswezen te *Sumatra's Westkust*" opgenomen in No. 49 der Sumatra-Courant, is ten onregte no. 52 van het Staatsblad van 1832 aangehaald; dat moest wezen no. 29.

Sumatra's Westkust.

Door de wd. Gouverneur van Sumatra's Westkust

ZIJN BENOEMD:

Tot opziener der 2e kl. bij de Cultures den opziener der 3e kl. *W. D. Ungerer*.

Tot opziener der 3e kl. bij de Cultures de pakhuismeester te Maniddjoe *L. Bothelle*.

Bij Koninklijk besluit van den 18den April 1862, no. 72, is de met verlof in *Nederland* aanwezige Oost-Indische ambtenaar *P. J. van Breda*, laatstelijk secretaris der residentie *Tegal*, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst ontslagen, onder toekenning van pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 1sten Julij, 1862, no. 76, is de met verlof in *Europa* aanwezige Oost-Indische ambtenaar *J. C. Knoop*, laatstelijk kommies op het assistent-residentie-bureau te *Sintang* (*Wester-afdeeling van Borneo*), op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst ontslagen, onder toekenning van pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 10den Augustus 1862, no. 27, is aan den heer *P. M. Francken*, bisschop van Colophon, i. p. i, apostolisch vicaris en pastoor te *Batavia*, vergunning verleend tot het aannemen der versierselen van ridder der orde van het *Heilige Graf*, hem geschonken bij diploma van den Latijnschen patriarch van *Jeruzalem*.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de leerling-telegrafist *J. B. van Perere*.

VERLEEND

Een tweejarig verlof naar *Nederland*, wegens ziekte, aan den telegrafist der eerste klasse bij de gouvernements telegrafen *J. Kappers*.

INGETROKKEN.

Artikel 3 en 4 van het besluit van 25 September 1862, no. 4, waarbij de tijdelijk waarnemende opziener bij den zout-aanmaak te *Tenger* en *Roeme* (*Soerabaija*) *L. Fritz*, voorloopig is benoemd tot zout-hoofd-depot-pakhuismeester te *Ragoeng* (*Madura*) en de opziener bij de zout pannen te *Ragoeng G. M. H. Muller*, voorloopig is belast met de waarneming van de betrekking van opziener bij den zoutaanmaak te *Tenger* en *Roeme* (*Soerabaja*).

De aan den tandheelkundige Don *D. Pelacque*, uitgereikte acte, tot uitoefening van de tandheelkundige praktijk te *Batavia*.

BENOEMD:

Tot havenmeester, tevens ontvanger der inkomende en uitgaande regten te *Tjilatjap* (residentie *Banjoemas*), de controleur der tweede klasse in de residentie *Menado J. C. Weijdemuller*.

VOORLOOPIG BENOEMD:

Tot zout-hoofd-depot-pakhuismeester te *Ragoeng* (*Madura*), de opziener bij de zout-pannen aldaar *G. M. H. Muller*.

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES

BEVORDERD:

Tot controleurs de eerste klasse, de controleurs der tweede klasse *H. ten Duirenbode Varkevisser*, *P. F. Woesthoff* en *A. J. L. de Wille van Haemstede*.

Tot controleurs der tweede klasse, de controleurs der derde klasse *H. E. Arriens*, *P. H.* baron *van Reede van Oudtshoorn*, *J. J. Rambaldo* en *J. W. Cordromp*.

Tot controleurs der derde klasse, de ambtenaren ter beschikking van den directeur der kultures *A. Thesinga*, jhr. mr. *H. C. B. Nanatje* en mr. *F. C. Vulck*.

Door dehieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Resident van Soerabaija, gedurende de maand October 1862.

BENOEMD:

Tot eersten klerk bij het residentie kantoor te *Soerabaija*, de geemploijeerde bij dat kantoor *M. E. Kolmas*.

Marine Departement.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Chef der Gouvernements Marine.

ZIJN GEPLAATST:

Op den gouvernements-stoomer *Barito*, de gezagvoerder *A. C. Boeraars*, thans als zoodanig dienende op den stoomer *Tjerana*,

Op den gouvernements stoomer *Tjerana*, de gezaghebber *J. du Pon*, thans als zoodanig aangewezen voor den stoomer *Barito*.

Door den Chef der Gouvernements Marine is gedurende de maand October 1862 *de volgende beschikking genomen:*

BEVORDERD:

Bij het personeel.

Tot eersten stuurman, de tweede stuurman bij de dienst der gouvernement marine *F. W. Michel*.

Padang, *13* December *1862*.

Donderdag avond werd Padangsch publiek wederom in de gelegenheid gesteld, zich regt aangenaam te verpozen in het aldaar aanwezige komedie-gebouw.

De hollandsche Tooneelisten van het Mil. Liefh. Tooneel, gaven eene voorstelling, bestaande uit eene opvoering van »*Advocaat Pattelijn*" en »*de Jager, de Huzaar en het Oostermeisje.*" Deze beide stukjes werden flink en goed afgespeeld, en mogten wij bij vele der acteurs vooruitgang in hun spel opmerken.

Wij kunnen niet anders dan dit gezelschap alle lof toezwaaijen, hun steeds aanmoedigende om op het ingeslagen pad vol ijver voort te gaan, ten einde Padangsch ingezetenen nog menige genoegelijken avond in dat gebouw zal mogen slijten.

— In den avond van Dingsdag den 9den dezer, omstreeks half zes uren, was jalousie wederom de oorzaak van eene moord.

Een Niasaer, op *Palingam* wonende, te huis komende bragt zijne vrouw met eene klewang zulke vreeselijke wonden toe, dat zij onder het transporteren naar het Hospitaal reeds overleed.

Voor het leven van het kind, dat de moeder te hulp willende komen, insgelijks eene houw in den rug ontving, is men ernstig bevreesd en werd de schuldige, die zich vrijwillig in handen der policie heeft begeven, met hem die de oorzaak van dit ongeval was, in verzekerde bewaring gesteld.

— Wij vermeenen met aandrang de aandacht der policie te moeten vestigen op het reeds meermalen aangehaalde feit van het roekeloos opstapelen van grind en wel bijna midden op de steeds in verbetering zijnde wegen onzer hoofdplaats.

In den avond van Donderdag was dit wederom het geval en wel digt bij het *Hotel de Sumatra*, waar een toeval alleen oorzaak was om groote ongelukken met eene passerende bendie te voorkomen, die door het schichtig worden van het paard bijna werd omvergeworpen.

Wij hopen dat deze opmerking niet te laat moge komen.

SUMATRA'S WESTKUST. — Op den 27sten September jl. zwollen des morgens omstreeks half zeven uur de uit den vuurberg *Merapi* ontspringende en door de afdeeling *Tanah Datar* stroomende rivieren *Nalino*, *Batang-Ingo* en *Bandar Gedang* eensklaps zeer sterk. Eene vreeselijke overstrooming vond hierdoor plaats, die 1½ uur aanhield. De stroom was zoo hevig, dat alle zich langs de oevers bevindende sawahs werden overdekt met modder, zwaar geboomte en steenen, en vooreerts onbruikbaar zijn geworden.

Negentien personen, benevens eene karbouwen kraal en 12 soeroes (Mahomedaansche bedehuizen) zijn door den stroom medegevoerd: van de omgekomene personen zijn slechts tien lijken teruggevonden.

De oorzaak van dezen ramp wordt toegeschreven aan zware aardstortingen, die in den nacht te voren aan den berg *Merapi* hadden plaats gevonden, en waardoor de bovengenoemde rivieren vermoedelijk voor korten tijd zijn verstopt geraakt: met medevoering van aardmassa's, steenen, bamboestruiken en boomen hebben zij zich eindelijk eenen uitweg gebaand.

Een nader onderzoek te zake wordt nog ingesteld.

De gezondheidstoestand der bevolking was gunstig.

De uitvoer van rijst in den loop van dit jaar bedroeg 92,321 pikol tegen 72,512 pikol gedurende het geheele jaar 1861.

— In den nacht van 23 op 24 September jl. is te *Baros* (*Tapanoeli*) een sterke horizontale schok van aardbeving gevoeld, die 20 seconden aanhield en eene rigting had van N. W. naar Z. O.

Op den 12den October des namiddags om 4½ ure is in de *Padangsche bovenlanden* een horizontale aardschok waargenomen in de rigting van N. W. naar Z. O., die zich op hetzelfde tijdstip vrij sterk te *Priaman* deed gevoelen, en aldaar 33 seconden aanhield.

BENKOELEN. (October.) — Ter hoofdplaats *Benkoelen* zijn in de maand October jl. weder 13 personen door de pokziekte aangetast, waarvan 8 zijn overleden.

Die ziekte heeft zich door de geheele afdeeling *Seloema* verspreid. Het cijfer der aangetasten aldaar bedroeg 885, waarvan 435 zijn overleden. Hieronder waren 21 personen, die reeds gevaccineerd waren.

De heerschende Zuid-Westelijke winden hebben in de afdeeling *Kroë* vele gevallen van koorts doen voorkomen.

Volgens het berigt van den kontroleur van *Manna*, is tusschen de bewoners der doessoens *Pagar-dewe* en *Kebung Bundoeng* (marga *Anak Soembei Besar*) wegens het verzamelen van getah pertjah, een hevig geschil ontstaan, hetwelk met een gevecht is geeindigd, waarbij twee personen gedood en een gewond zijn geworden.

De prijs der rijst ter hoofdplaats was van *f* 5.50 tot *f* 6 en in de binnenlanden van *f* 7 tot *f* 8 de pikol.

De voorloopige werkzaamheden voor de eventuele mijn-ontginning in de ommelanden van *Benkoelen* werden voortgezet.

De in de laatste dagen der maand October jl. gevallen regens hebben een gunstigen invloed op den rijstbouw gehad. De rijstvelden beloofden eenen goeden oogst.

De meer en meer toenemende handel ter hoofdplaats verspreidde zigtbare welvaart onder de bevolking.

In den namiddag van den 13den October is ter hoofdplaats eene aardbeving gevoeld, waarvan de beweging vertikaal was en slechts eenige secondenduurde.

De weêrsgesteldheid, gerekend naar den tijd van het jaar en vroegere jaren, was buitengewoon droog.

KORT VERSLAG *van de verrigtingen der Ingenieurs van het Mynwezen, ten vervolge van ons nummer van 22 October jl.*

SUMATRA'S WESTKUST. *Benkoelen.* — De ingenieur *van Dyk* bragt den 12den de beambten voor het boren op het terrein te *Karang-Pandang.*

Met den bouw eener houten woning voor het Europesche personeel werd voortgegaan.

Van het tracé van een afvoer weg waren op het einde van Augustus 760 Ned. ellen gereed.

Eene poging van den adsistent resident om het transport van den boortoestel, van de hoofdplaats naar het terrein der werkzaamheden uit te besteden, mislukte wegens te hooge eischen der inschrijvers. Hierop werd in het laatst der maand een eerste transport materieel met koeli's verzonden.

[*Jav. Ct.*]

ALGEMEEN OVERZIGT.

[*Slot.*]

Men zal zich herinneren dat onlangs eenige aanvoerders der liberale partij in Duitschland het denkbeeld hadden opgevat om eene vereeniging te vormen van tegenwoordige en vroegere leden der verschillende Duitsche kamers, om over de voornaamste staatkundige vraagstukken van den dag te beraadslagen en de middelen te beramen, door welke men tot eene eenvormige oplossing van die vraagstukken door al de landdagen van den Duitschen Bond zou kunnen geraken. In het algemeen hebben dergelijke manifestatien weinig om het lijf: het blijft er bij praten. Maar het is toch niet van belang ontbloot, dat de vergadering met alle tegen éénе stem besloten heeft, haren dank te betuigen aan de Pruissische tweede kamer, wegens de houding van deze in de bekende kwestie. Voorts heeft die zelfde vergadering het van belang voor Duitschland verklaard, dat alle constitutien, in Duitsche landen eigendunkelijk door de regeringen afgeschaft, weder worden ingevoerd. Op die wijze, wordt in alleu gevalle in Duitschland, het liberale beginsel bevorderd en aan het Oostenrijksche *schijn* constitutionalismus meer en meer afbreuk gedaan. Eindelijk heeft de vergadering besloten tot het houden van geregelde bijeenkomsten, en wel te Frankfort, en heeft al aanstonds eene vaste commissie benoemd van 40 leden, terwijl het bureau der vergadering mede te Franfort zal wezen. Eene andere bijeenkomst van mannen van meer behoudende kleur, zal tegen den 21sten dezer mede in die stad gehouden worden.

De Oostenrijksche regering is voornemens het leger te verminderen.

In Keurhessen openbaart zich meer en meer eene beweging ten gunste van het Pruissisch Fransche handelstraktaat. De verkiezingen zijn er in liberalen geest uitgevallen. Maar wat helpt dit, bij het blijkbaar streven der regering, om zoolang mogelijk aan de oude beginselen de hand te houden.

In Hannover is de zaak van den catechismus nog niet afgeloopen. Hier en daar verzet de geestelijkheid zich tegen het weder invoeren van den ouden catechismus, en trekt daarbij tegen de weerspannige gemeenteleden te velde met strafbedreigingen en het wegzenden van de catechisatien. De koning heeft een zoon van generaal Hedemann, dit bij 't leger diende, doch wegens het gebeurde met zijn vader zijn ontslag wilde vragen, den wensch te kennen gegeven, dat hij de dienst niet mogt verlaten, aangezien het onbillijk was, dat de kinderen boeten voor het misdrijf hunner ouders. Aan de minderjarige kinderen van dien generaal heeft de koning bovendien eene geldelijke toelage toegekend uit zijn eigen middelen. Z. M. is dus niet op *alle* punten *even* orthodox, en dat doet in allen gevalle zijn *hart* eer aan.

Graaf Zamoyski is naar St. Petersburg ontboden en heeft aanzegging gekregen dat hij wel zou doen zich voor een poos naar het. buitenland te begeven, 't geen gelijk staat met eene verbanning. De graaf moet een gesprek met den grootvorst Constantijn gehad en zich daarin zeer ongunstig over de Russische staatkunde ten opzigte van Polen uitgelaten hebben met de bijvoeging, dat de gemoederen alleen voor eenigen tijd tot bedaren zouden kunnen gebragt worden door de vereeniging van de Poolsche gewesten onder zijn bestuur, met Warschau als hoofdstad. Daarop volge een adres, door een aantal aanzienlijken aan graaf Zamoyski gerigt, waarin zij hem verzoeken, uit hunnen naam aan den grootvorst hun afkeer van de laatste moordaanslagen te kennen te geven, met bijvoeging evenwel dat het steeds hun wensch blijft, dat aan Polen zijne nationale instellingen eindelijk terug gegeven zullen worden. — Het is zeer ontstaatkundig van de Russische regering, om zoo gestreng te werk te gaan tegen het hoofd eener partij, die zoovele blijken van gematigdheid heeft gegeven.

Tusschen Servie en de hooge Porte is eindelijk een vergelijk tot stand gekomen, dat met eene onderwerping aan de Porte gelijk staat en groote ontevredenheid in het land heeft te weeg gebragt. Den 5 dezer is men te Belgrado begonnen met het wegruimen der barrikades.

Ten aanzien van Amerika bepalen zich de berigten hoofdzakelijk tot het feit, dat de Noordelijken zich van hunne laatste nederlaag hebben hersteld en de Zuidelijken op hunne beurt met aanmerkelijke verliezen zoover zijn teruggeslagen, dat zij geheel Maryland en Pensylvanie ontruimd hebben, terwijl nu de hoofdstad Washington weder volkomen veilig is. Overigens laat zich nog niets vooruitzien, waaruit men in een min of meer verwijderd tijdstip het sluiten van den vrede zou kunnen verwachten. Integendeel, alles wordt van beide kanten gereed gemaakt om den strijd met verdubbelde kracht voort te zetten, terwijl beide partijen zich bepaaldelijk tegen eene interventie blijven verklaren. Te midden van dit alles schijnt al wat er voor de geemancipeerde negers gedaan wordt, een gunstig resultaat op te leveren.

VARIA.

Parijs, 16 Julij. Een jong mensch, genaamd Pierre V. wonende bij Saint-Cyran, was verliefd op een jong meisje, wier ouders zijn huwelijks-aanbod echter van de hand sloegen, daar hij geen geld genoeg bezat. Pierre kocht toen voor datgene wat hij bezat loterijbriefjes, doch zijn plan mislukte, hij won niets. Hij besloot daarop zich van het leven te berooven, men vondt hem gestikt door middel van het in slikken van een doek, waarin bij zijne loterijbriefjes had gebonden.

— Door één enkel snuifje heeft het volgende ongeluk plaats gehad Zekere S, wonende in de straat Grenelle Saint Germain, stond gisteren op eene kolenschuit aan de Seine te visschen. Te 5½ uur namiddags kwam zijne vrouw naar hem zien en ging insgelijks op die schuit, S. nam een snuifje en bood zijne doos aan zijne vrouw aan, die er insgelijks een nam; daar zij er echter niet aan gewend was, begon zij te niezen en wel met zulk eene kracht, dat zij haar evenwigt verloor, van de schuit in het water viel en verdronk.

— Met betrekking tot Garibaldi is in deze dagen de volgende historische herinnering niet onbelangrijk. In den voormaligen *Courrier des Alpes* leest men een officiele aanschrijving, gedagteekend 5 Februarij 1847 en van dezen inhoud:

»Aan den Hoog-Edel-Gestrengen heer gouverneur der savooische divisie, te Chambéry.

»Hoog Edel Gestrenge Heer!

»Sedert eenigen tijd wordt in de staten des konings de deelneming aanbevolen aan een ontwerp om, door middel van inschrijving, aan zekeren Garibaldi, die in 1833 door den krijgsraad te Genua bij verstek ter dood is veroordeeld, een degen en een gedenkpenning aan te bieden, voor zekere heldendaden door dezen persoon te Montevideo verrigt. Behalve dat zulk een demonstratie van partijdigheid blijk zou geven, is zij ook in strijd met het belang der handelsbetrekkingen, die de Staten van Zijne Majesteit met de amerikaansche republiek onderhouden, en derhalve kan deze demonstratie in de Staten des konings niet geduld worden, aangezien de persoon dien men op zulk een wijze wil vereeren, een doodvonnis ten zijnen laste heeft. Ik reken het mij alzoo tot een dure pligt U Hoog Edel-Gestrenge dringend uit te noodigen, voor u te doen verschijnen allen, die in uwe provincien de hier bedoelde inschrijvingslijsten in omloop hebben gebragt of brengen, ten einde door hen verklaard worde, van wien zij het bevel of het verzoek daartoe ontvangen hebben, en dat zoowel de lastgevers als de uitvoerders *in mora* gesteld werden onverwijld als bemoeijenissen in deze zaak te staken, bij gebreke waarvan zij naar de strengheid der wetten gestraft zullen worden.

»Ik heb de eer, enz.

»De eerste officier van oorlog en marine, inspecteur-generaal der pokitie, (get.) Lazari."

— Er is weder eene nieuwe wijze ontdekt, om zonder geld de koffijhuizen te kunnen bezoeken en aldaar verteringen te maken. Zekere Laluyaux, stond voor de correctionele regtbank teregt, wegens opligterij; uit de verklaring van de eerste getuige, eene koffijhuishoudster te Colombes, bleek, dat de beschuldigde in haar huis was gekomen en een flesch wijn met brood, kaas en worst had gevraagd. Hij at en dronk met smaak en begon zich te mengen in het gesprek van eenige andere personen. Hij sprak zeer onderhoudend over Mexico, Spanje, Garibaldi, Engeland, over den paus en Pruissen. »Van Pruissen gesproken", zeide hij eensklaps, »hebt gij den Pruis gezien?"— »Den Pruis, welken Pruis?"— Wel den Pruis die zich hier bevindt, een vlugteling, een zamenzweerder, die Mazzini tot koning van Pruissen heeft willen doen uitroepen en daarvoor ter dood is veroordeeld". Niemand wist hiervan het geringste, waarop Laluyaux een zeer omslagtig verhaal aangaande de geheele zamenzwering mededeelde. Verscheidene personen waren gedurende dit verhaal binnengekomen en luisterden met aandacht naar het groote nieuws. Op eens wees de spreker naar het raam en riep uit: »Daar loopt de Pruis!" Iedereen liep de deur uit om den beruchten zamenzweerder te zien. Men zag een persoon loopen en toen men hem lang genoeg had bekeken en weder binnenkwam om het overige van het verhaal te hooren, was Laluyaux verdwenen en had vergeten zijne vertering te betalen.

Een tweede getuige, een koffijhuishouder verhaalde, dat de beschuldigde hem dienzelfden dag met een bezoek vereerd, eenige vertering gemaakt had en toen hetzelfde gesprek was begonnen. Hij was ook op dezelfde mysterieuse wijze verdwenen, terwijl ook thans weder zijn geheugen hem, of liever den kastelein een poets had gespeeld. Deze laatste had zijn vedwijnen echter te spoedig opgemerkt en hem achterhaald.

— Men verneemt dat keizer Napoleon, toen hij onlangs het aan wijnbergen zoo bijzonder rijke Auvergne bezocht, door de maire van een plattelandsgemeente met deze woorden werd toegesproken: »Sire, ik bied Uwer Majesteit niet aan de sleutels onzer stad, want zij heeft er geen; ik bied Uwer Majesteit niet aan de sleutels onzer harten, want gij bezit ze reeds; maar ik bied Uwer Majesteit de sleutels onzer kelders aan, in de hoop dat zij bij u bescherming zullen vinden." Dit zeggende gaf de maire den keizer een flesch en een zilveren beker over. De keizer lachte, antwoordde zeer minzaam, liet de flesch brengen naar de plaats waar hij zou ontbijten en beloofde dat hij dezen wijn zou drinken. Is die wijn goed geweest, dan mag de gemeente haren maire wel dankbaar zijn voor zijne toespraak, want Napoleon zal haar niet vergeten.

Berlyn, 9 October. De commissie voor het budget der eerste kamer zal morgen een voorstel doen, strekkende om den president te magtigen, eene mededeeling te doen aan de tweede kamer, ten einde in de kwestie van het budget tot eene schikking te geraken.

Marseille, 8 October. In de alhier ontvangen berigten uit Konstantinopel van 1 dezer, wordt het volgende gemeld:

De Russische gezant is de eenige die geprotesteerd heeft tegen de voorwaarden van het vredesverdrag tusschen Turkije en Montenegro. De andere gezanten hebben verklaard ten dien aanzien geene bepaalde instructien te hebben.

Het bevestigt zich dat Fuad Pacha heeft besloten over te gaan tot den verkoop van de goederen der moskeen, met toekenning eener dotatie aan de Muzelmansche geestelijkheid als schadevergoeding.

New-York, 27 September. MacClellan, heeft bij Harpers-Ferry eene brug over de Polomac gelegd, en is voornemens spoedig de rivier te passeren. De Zuidelijken bevonden zich aan de Boven-Potomac.

De gouverneurs van 16 staten hebben gezamenlijk een adres bij den president Lincoln ingediend, waarin zij verklaren vast besloten te zijn om zijn constitutioneel gezag te ondersteunen; voorts verklaren zij ten volle hunne adhaesie te schenken aan de proclamatie betreffende de emancipatie der negers, terwijl zij ten slotte een voorstel doen tot de vorming eener reserve van 100,000 man.

Er worden toebereidselen gemaakt om de stad Memphis in brand te steken, wanneer zij voor de magt des vijands mogt bezwijken.

De Zuidelijke dagbladen schrijven aan de Zuidelijken de overwinning toe in het gevecht bij Antistiam Creek.

Aangekomen Passagiers.

Per de Residentie schoener Tapanolie, Juragan Si-Ragoen, de heer B. Schagen van Soelen, eervol ontslagen Secretaris van Tapanolie, van Sibogha.

Vertrokken Passagiers.

Per Ned. Ind. bark Soetan Iskander, *gezagv.* J. Stijger, de heer A. M. van Sassenberg naar Batavia.

Per Nederl. Ind. schoener Christiana, gevoerd door Si-Bandjar de 2 Luitenant der Inf. Franz, de adj. ond. offic. dd. 2 Luit. Homeijer, 4 Europ en 1 Inl. militair en 1 Inl. vrouw naar Sibogha.

HANDELSBERIGTEN.

UITVOER te Padang van den 6 t/m den 13 Dec. 1862.

Uitvoer.

Naar Batavia per N. I. schip *Soetan Iskander, gezagv. J. Stijger.*

3041 pic. rijst, 10 pic. koffij, 60 pic. rotting, 50 vaatjes spijkers, 1 kist. elifanto, 35 sts. kurken hoeden, 60 doz. servetten *Purvis & Co.* 1 kist en 2 balen diverse aan boord gebleven lading van Pondicherij.

Naar Soerabaija per Ned. Ind. schip *Taslim, gezagv. Said Alie Alhabassie.*
5816 pic. rijst, 296 pic. rotting *Dummler & Co.*

AAN- en UITVOER te Priaman, gedurende de maand Nov. 1862.

Aanvoer.

Van Padang.

480 st. longcloths, 1150 st. ongebl. kat., 100 st. amerik. kat., 250 st eur. chitz, 120 st. wit kat., 40 st. rood kat., 20 corg. bl. moeris, 150 doz. roode doeken, 3 corg. boegin sarongs, 6 doz. eur kat. pajongs, 400 doz. eur. kommetjes, 40 eng. zadels, 74 kr., java tabak, 20 pic. poeder suiker, 20 pic staal, 69 pic. lood, 3 corg. java koperw., 116 stel ijz. kwalies, 2 vaten zw. teer, 60 pic. dammer, 79 pic. gedr. visch, 20 pic. natte indigo, 8 riem schrijf papier, 9 vatjes spijkers, 16 doz. bier en 10 keld. genever.

Van Noord. Havens onder Ned. gebied.

13 pic. gedr. visch, 20 pic. dammer, 4 pic. benz. 2e soort, 7 pic. olie, 6 corg. matjes, 20 pic. verw bast, 1500 st. atj. aardewerk, 7 corg. batt matten, en 3 st. eng. geweren.

Van Atjin.

6 corg. atj. kat. broeken en 1 corge zijde atj. slendangs.

Uitvoer.

Naar Padang.

1040 pic. rijst, 4 pic. olie, 7 pic. saka suiker, 17 pic. idjoe touw, 400 bossen rotting, 1 pic. gom elastiek, 5 corg. boegin. sarongs, 20 stoelen en 20 pic. verwbast.

Naar Noord. Havens onder Ned. gebied.

1370 pic. rijst, 12 pic. idjoe touw, 18 pic. saka suiker, 66 pic. gambier, 1½ pic. sam. tabak, 30 kr. java tabak, 44 corg. bl. moeries, 6 corg. bat. batik slendangs, 56 corg. bat. batik doeken, 10 corg. eur. kat. tjandies, 12 doz. eur. kat. doeken, 30 doz. eur. roode doeken, 3 corg. bogor sarongs, 92 st. boegin. kopias, 25 corg. boegin. sarongs, 2 pic. ijz. spijkers, 20 pic poeder suiker, 20 doz. eur. kommetjes, 8 kist. genever, 6 doz. bier.

Naar Atjin.

963 pic. rijst, 19 pic gambier en 4 corg. bl. moeris.

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang.*

DATUM.	VLAG.	SOORT	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.

VERTROKKEN Schepen van *Padang.*

DATUM.	VLAG	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
Dec. 10	N. I.	bark	Soetan Iskander.	J. Stijger.	Batavia.
» 11	»	»	Taslim	Said Alie	Soerabaija.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang.*

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	stoom	Rein. Claessen	kt. l. t/z. Medderman	Batavia	
N. I.	bark	Samuel	K. Oort	Nederl.	
Ned.	»	Schelde	A. L. Hoffman	Amsterdam	*Paine Stricker & Co.*
»	»	B. v. Hardenb.	Hennij	Nederl.	*Purvis & Co.*
Ned.	bark	Telegraph	Rolafs		Gezagvoerder.

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen gekeurd, stellen zich voor de wet als schrijvers bekend *de Uitgevers.*

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS, te *Padang.*

No. 51. ZATURDAG, 20 December 1862. DERDE JAARGANG.

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFF-BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.*

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . *f* 7.50.
" " " " SUMATRA . . " 10.00.
" " " " JAVA. . . . . " 12.50.
" " " " NEDERLAND " 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is *f* 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

FATSOEN HOUDEN.

Naar het Engelsch van ALFRED CROWQUILL.

Het fatsoen houden is eene kwaal, die niet aan eene bijzondere klasse van menschen eigen is. De geheele wereld is er aan onderhevig. Het is het middel, waardoor ieder iedereen, en wat nog vreemder is, ook dikwijls zich-zelven bedriegt. Als het den een of ander ongelukkig mislukt zijn fatsoen te houden, is de algemeene verachting zijn deel. Dikwijls wordt hij opgesloten, opdat hij de wereld niet meer tot schande zou strekken; maar ondertusschen zijn de meesten van zijne regters in groot gevaar om denzelfden val te doen, en putten, om fatsoen te houden, hunne middelen tot fatsoen houden uit.

Alle klassen doen hun best om ééne klasse hooger te komen. Iedereen wenscht voor iets meer gehouden te worden dan hij werkelijk is. Zoo ziet men de werkmeid naar haren uitgaansdag verlangen, en, als die komt, in haar beste pakje door de straten van Londen spanseren, met eene voile en een boa, die zij in haar zak moet steken eer zij naar huis gaat, alleen om door onbekenden voor eene dame te worden gehouden, die niet eens weet, hoe een bezem of dweil moet worden aangevat.

Menigeen, die zijn fatsoen moet houden door zich fraai te kleeden, moet daarvoor zijne andere uitgaven bekrimpen. Zoo geraakt de fatsoenlijkheid van zijne woning dikwijls in eene omgekeerde evenredigheid tot de fatsoenlijkheid van rok. Om hoed en laarzen altijd fatsoenlijk nieuw te hebben, moet hij zich met een achterkamertje op de tweede verdieping behelpen; en is hij razend genoeg om een *taglioni* met fluweel uitgemonsterd te dragen, dan moet hij het souperen geheel afschaffen. Dat hij zoo in eene geringe buurt moet wonen is hem echter onaangenaam en lastig genoeg. Zijn voorzigtige manoeuvres, om dit te verbergen voor eene wereld, die eigenlijk niets ter wereld om hem geeft, zijn akelig en komiek te gelijk. Hij komt met een wip zijne deur uit angstig omkijkende of niemand op hem let, en trekt ze met een slag digt, als wilde hij zoo den huisduivel opsluiten, die zijn geheim zou verraden. Eer hij de straat uit en de wereld ingaat, kijkt hij rond. alsof hij daar vreemd en verdwaald was, ziet dan omhoog naar den naam van de straat, schijnt nu gerust dat hij te regt is, en stapt het breede voetpad op met een tred, alsof hij de wereld wilde tarten om te zeggen of te gelooven, dat hij zijne eigene keurige laarzen heeft gepoetst.

Het fatsoen houden is dorgaans eene klucht, die uit ijdelheid en zotheid gespeeld wordt; maar in enkele gevallen is het iets aandoenlijks, waarbij de beste roerselen van het menschelijk hart in werking komen. Ziedaar dien aankomenden jongeling de deur uitstappen, terwijl de weduw, zijne moeder, hem naziet, en naar het kantoor wandelen, waar hij eerlang genoeg hoopt te verdienen om die goede moeder een onbezorgd leven te verschaffen. Zijn linnen is hagelwit, zijne buis schoon afgeschuierd; zijne moeder zorgt zooveel haar mogelijk is, dat hij zijn fatsoen kan houden. In een pakje, dat het fatsoen van een boek heeft, neemt hij de boterham mede, die hem tot middagmaal dient. Hij weet niet, dat zijne moeder ook geen beter maaltijd doet, opdat zij hem, als hij terugkomt, een goeden schotel zou kunnen voorzetten, die het overschot van haar middagmaal heet. Zoo laat zij zich zelve bijna honger lijden, om haar en zijn fatsoen te houden.

De kantoorklerk met een bekrompen inkomen laat zich door het fatsoen houden van een huishouden bedriegen, dat hij insgelijks door zijn fatsoen houden bedriegt. Eindelijk is hij buiten staat, om zich uit de toovermagt van blaauwe oogen en blonde krullen los te rukken, en in zulk een oogenblik, als de meeste menschen eens in hun leven hebben, komt hij bij de oude lieden met zijn anzoek voor den dag. Zijn fatsoen houden doet hem een gunstig antwoord verwerven, en weldra trouwt hij eene jonge juffer met eene lieve stem en zeer knap op de piano, die echter in de ouderlijke woning achterblijft, daar de jongere zusjes er op moeten leeren.

Nu begint het eigenlijke tobben om fatsoen te houden. Hij moet altijd wijn en koek voor zijne vrienden gereed hebben, of zij zouden hem voor zoo arm houden als hij inderdaad is. Na verloop van tijd wordt het eerste kind gedoopt en een groot feest gegeven. Dit is zoo wat de laatste opflikkering. Het jonge paar begint verstandig te worden en te begrij-

GODSDIENSTOEFENING.

Protestantsche Gemeente
in de
Nederduitsche taal.

Zondag den 21 Dec., 1862, des morgens ten 9 ure.

DONDERDAG, 25 DECEMBER
Eerste KERSDAG.
In de Nederduitsche taal.
VRIJDAG, 26 DECEMBER
Tweede KERSDAG.
KINDERPREEK.

HET REGTSWEZEN

TER

Sumatra's Westkust.

(*Vervolg van* No. 50.)

TWEEDE AFDEELING.

Voor de beschouwing der eigenlijke inlandsche regtbanken missen wij zulke echte bronnen, als wij bij de behandeling van den Raad van Justitie en de Landraden ter onzer beschikking hadden. Behalve het besluit van 11 October 1833, no. 310, dat wij reeds zoo dikwijls hebben aangehaald en later nog zullen moeten aanhalen, weten wij geen enkel Gouvernements besluit, hetwelk op de eigenlijke inlandsche regtbanken betrekking heeft, dat op last der regering is publiek gemaakt. Ook in particuliere geschriften vinden wij dergelijke beschikkingen niet opgenomen. Alleen vinden wij bij den Generaal *de Stuers*, in zijn bekend werk: »de vestiging en uitbreiding der Nederlanders ter *Westkust* van *Sumatra*." Deel II bladz: 8) de publicatie der Gouvernements Commissarissen *van Sevenhoven* en *Riesz* dd. 23 October 1833, welke echter slechts eene nadere verklaring is van het hierboven vermelde besluit. Ten aanzien van de geschiedenis van het inlandsch regtswezen sedert onze vestiging in de binnenlanden van *Sumatra's Westkust*, moeten wij ons dus geheel op ons geheugen verlaten.

Betrekkelijk de regtspleging onder de inheemsche bevolking van *Sumatra's Westkust*, tijdens de binnenlanden nog niet aan het Nederlandsch gezag onderworpen waren, is onze wetenschap zeer onvolkomen. Wij zullen daarvan mededeelen wat ons er van bekend is.

Letten wij voornamelijk op de maleijers als het belangrijkste en talrijkste van de volken die *Sumatra's Westkust* bewonen, en werpen wij vooraf een vlugtigen blik op hunnen bestuurs vorm, zoo als die voorheen was.

In naam was de Jang di pertoewan van *Menang-Karbau* Oppervorst van alle de maleische landen; in werkelijkheid was ieder afzonderlijk landschap onafhankelijk, en vormde eene op zich zelve staande republiek. In elk landschap had iedere stam (soekoe) zijne panghoeloes, en van de verschillende panghoeloes van ééne soekoe was één de voornaamste. De voornaamste panghoeloes van alle de stammen vormden te zamen den rapat-panghoeloe, die in alle zaken van algemeen belang moest worden gekend en besliste; terwijl zaken, die slechts een enkelen stam aangingen, zooveel mogelijk in den boezem van dien stam, door zijne eigene panghoeloes werden afgedaan. In sommige landschappen werd aan één der panghoeloes welke tot den rapat-panghoeloe behoorden, eenen hoogeren rang toegekend dan aan de anderen. Zoodanige panghoeloe voerde dan den titel van Toewankoe, Radja, Pamoentjakh, Poetjoekh-Auwer of ook wel dien van Panghoeloe Kapala. Hij genoot eenige meerdere eerbewijzing, maar zijn gezag was niet zeer groot, daar hij in zaken van eenig belang geene beslissing kon nemen als in overeenstemming met den rapat panghoeloe.

Had nu een maleijer eene vordering tegen — of een geschil met iemand van zijne eigene soekoe, dan moest hij zijne klagt daarover inleveren bij den panghoeloe-ketjil. Deze trachtte de zaak in der minne te schikken; doch zoo dat niet gelukte, dan werd het geschil voor den hoogeren panghoeloe gebragt. Deze deed dan partijen voor zich komen, vroeg van beide een tanda (teeken, bewijs; maar gewoonlijk eene geldsom voor den panghoeloe, of iets tot waarborg voor de betaling daarvan) en besliste het geschil. Was de zaak van zeer groot belang, of nam een der partijen geen genoegen met de uitspraak van den panghoeloe, dan werd de kwestie aan de beslissing van den rapat-panghoeloe onderworpen. De partij, welke zich ook tegen de uitspraak in deze laatste instantie verzette, werd gestraft met geldboete, die, bij onwilligheid, op hare goederen of op hare bloedverwanten werd verhaald.

---

pen, dat zij zich moeten bekrimpen, of weldra geheel geen fatsoen meer zullen kunnen houden. Maar het is reeds zeer moeijelijk geworden. Hoeden worden vaal, en rokken kaal, en laarzen zijn ook niet eeuwigdurend; en de netste man op het kantoor mag dien naam toch niet verliezen. De jonge vrouw ziet van een nieuwen zijden japon af, opdat manlief zich een nieuwen rok zou kunnen aanschaffen; zij vermaakt zelve haren ouden hoed, en met een ander lint er op gelijkt hij waarlijk haast een nieuwen. In haar sloven en zorgen vergeet zij al hare fraaije talenten. Zij zingt zelden meer dan voor het schootkindje, dat weinig verstand van muziek heeft. Als haar man 's morgens uitgaat, loopt zij hem na tot aan de deur, om het laatste pluisje van zijn rok te schuijeren; en dan stapt hij de straat op, alsof hij vijfhonderd pond 's jaars inkomen had, zoo niet meer. Niemand zou denken, dat hij een man was om te beven, als men om het watergeld komt; zoo goed houdt hij zijn fatsoen.

Er komt nog een kind! Nu moet de hoed langer gedragen worden, en derhalve meer opgestreken eer hij er mede onder het oog der wereld kan komen. Hij zucht als hij den zomer ziet naderen, waarnaar hij anders verlangde; want dat moet hij zijn mantel laten liggen, die hem in den winter zooveel dienst heeft gedaan, om de scherpzigtige oogen zijner vrienden te beletten te zien, dat zijne kleederen sterker gesleten waren, dan zij voor zijn fatsoen — het fatsoen van een drievoudig inkomen — behooren te zijn.

Het gevolg van dit alles is, dat hij in schulden raakt en door zijne pogingen om fatsoen te houden inderdaad vrij wat van zijn fatsoen verliest. Elk vierendeeljaars van zijn salris, hoewel sedert zijn huwelijk meermalen verhoogd, is dubbel verzegd eer hij het ontvangt. De baker wordt ongeduldig, de slager brutaal. Hij zelf wordt zenuwachtig en melancholiek. Hij is bang voor zijn eigen klopper. Het fatsoen houden komt hem op eene gedurige onrust en kwelling te staan. Toch wil hij een grooter huis blijven bewonen, dan hij noodig heeft, en zijnen vrienden wijn blijven schenken, hoewel hij heimelijk de waarde van ieder glas berekent, dat zij hem pleizier doen, als zij de flesch eens duchtig aanspreken; want hij schijnt een man, die op geen glas behoeft te zien. Tusschenbeide wil hij zelfs nog een diner geven, en dan sloft zijne vrouw zich af om een onnoodigen uithaal te maken, opdat de gasten zouden denken dat zij het ruim hadden. En als zij heengaan licht hij hen met eene van de noodeloos brandende waskaarsen uit; maar mogt iemand zijn parapluie hebben vergeten en terugkomen, dan zou hij waarschijnlijk begroet worden door den stank der spoedig uitgeblazen kaarsen, en den heer des huizes reeds bezig vinden met de kliekjes wijn in eene flesch bij elkander te schenken. Na het opruimen van den boel, en het uitzoeken van het gebruikte tafelgoed, kruipt het paar naar bed, getroost door de gedachte dat zij hun fatsoen hebben gehouden.

Eenige jaren geleden trok eene oude dame, van aanzienlijke, maar verarmde familie, zichzelve naar eene afgelegene plaats, waar zij geheel onbekend was, om van haar inkomen zooveel mogelijk voor hare oudere zuster te bezuinigen, die het huis bleef bewonen, dat in voordeeliger tijd het eigendom der familie was geworden. Van tijd tot tijd kwam zij daar logeren, met eene staatsie, alsof zij nog even rijk was als voorheen; zij reed dan op de goedkoopste wijze naar de naaste postplaats, en vervolgens met postrijtuig naar de stad harer geboorte. Daar leefde zij dan eene korte poos in hare vroegere weelde, en dit fatsoen houden vergoedde haar den tijd, dat zij bijna gebrek moest lijden. Eindelijk stierf hare zuster, en nu kwam zij op hare beurt in het oude huis wonen. Natuurlijk liet zij, om de eer, hare zuster dan ook op de kostbaarste wijs begraven. Daarna liet zij een paar oude dienstboden, man en vrouw, die evenzeer op hun fatsoen gesteld waren als huisbewaarders achter, en vertrok weder naar haar vroeger verblijf, om, naar zij zeide, hare zaken daar te beredderen, eer zij voor goed de familiewoning betrok.

[*Wordt vervolgd.*]

Betrof het geschil personen van verschillende stammen, dan werden de panghoeloes der betrokken soekoes de regters in de eerste instantie. Overigens had de zaak denzelfden loop als wij zoo even hebben beschreven.

Dit wat de burgerlijke regtspleging betreft.

In strafzaken schijnt het regel te zijn geweest dat zij altoos voor den rapat-panghoeloe werden behandeld. De adat heeft twee beginselen, die zeer sterk tegen onze begrippen van regt, regtvaardigheid en billijkheid indruischen. Het eerste dier beginselen is, dat alle misdaden door geldsommen kunnen worden geboet. Het tweede: dat de familie verantwoordelijk is voor de misdaad door een harer leden begaan; de soekoe voor die, welke een harer stamgenooten pleegt; het landschap voor die, welke op zijn grondgebied wordt bedreven. Op deze beide grondslagen was (wij moesten, helaas, eigenlijk zeggen: is) de geheele strafvordering gebaseerd. Een moord werd, bij voorbeeld, gestraft met eene geldboete van 50 tot 500 realen. [1]), naar gelang van den stand en de kunne van den verslagene, en van de omstandigheden, waarvan het misdrijf vergezeld ging. Was nu de misdadiger bekend, dan moest hij of zijne familie die boete betalen. Ingeval van onvermogen werd de schuldige of zijne familie, of wel een van beide tot den staat van slavernij of pandelingschap gedoemd. Diefstal werd volgens dezelfde regelen gestraft, behalve dat de geldboete geringer was. Om te voorkomen dat één slecht sujet de verarming van eene geheele familie, ja zelfs hare slavernij veroorzaakte, was slechts één middel aanwezig: de familie en soekoe hadden het regt om zulk een onverbeterlijke uit haar midden te verstooten, waardoor zij ontslagen werden van de verantwoordelijkheid voor zijne misdaden. Als nu zulk een verstooteling een zwaar misdrijf had begaan, dan werd de doodstraf wel toegepast; dat gebeurde ook wel eens in andere gevallen, doch hoogst zelden

Zoo wel in strafzaken als in burgerlijke gedingen, was de afdoening van zaken zeer traag, als namelijk de partij, die er belang bij had, de geschikte middelen wist aan te wenden, om die afdoening op de lange baan te schuiven. Onder die middelen schijnt het doen van geschenken wel het meest gebruikelijke geweest te zijn. Veel had men gewonnen als men kon bewerken, dat de rapat-panghoeloe het niet eens kon worden omtrent de te nemen beslissing.

De bewijsmiddelen bij de maleische regtspleging waren bekentenis, getuigen, aanwijzingen, vermoedens en de eed; alles zoowel in strafzaken als in burgerlijke geschillen. Was bij voorbeeld, iemand van een misdrijf verdacht, zonder dat zijne schuld door getuigen of aanwijzingen werd bewezen, dan kon de verdachte worden toegelaten, om zich door eenen plegtigen eed van de tegen hem ingebragte beschuldiging te zuiveren.

Of de uitspraken van den rapat-panghoeloe in geschrift werd gebragt, en aan zekere vormen waren gebonden, kunnen wij niet met zekerheid beweren; wij gelooven echter dat zulks in den regel niet het geval was.

Omtrent de Battahs en Niassers, weten wij, wat hunne vroegere regtspleging aangaat, nog minder dan betrekkelijk de maleijers

In een brief van sir *Thomas Stamford Raffles* aan *Marsden*, dd 27 Februarij 1820, wordt gezegd, dat bij de Battahs de beschuldigde behoorlijk werd gehoord en dat de uitspraak werd gedaan door de hoofden der kampong. Als hij veroordeeld werd, dronken de hoofden palmwijn, welke handeling het einde van het proces aanwees en kon worden beschouwd als gelijk staande met het teekenen en zegelen van het vonnis. [2]) Diezelfde autoriteit vermeldt, dat op *Nias* de Radja van een district, in de uitoefening van zijn regterlijk gezag, door een ander waardigheidsbekleeder (die hij Pamunchu noemt) wordt geassisteerd, en dat deze in hunne uitspraken worden geleid door de traditionele gebruiken en gewoonten van het land [3]).

Volgens de letter van het besluit van 11 Oct. 1833, no. 510, zou het Gouvernement zich niet bemoeijen met de regtspleging van de bevolking der onderscheiden districten. In zeker opzigt is die toezegging getrouwer nagekomen dan ons, in het wezenlijk belang van de bevolking nuttig toeschijnt. Het Gouvernement, als men daarmede bepaaldelijk de Hooge Regering te *Batavia* bedoelt, heeft zich inderdaad niet bemoeid met de regtspleging der inheemsche bevolking — behalve eene enkele maal, in 1852. en toen nog op eene manier, die bijna met niet-bemoeijenis gelijk staat — maar 's Gouvernements ambtenaren hebben zich wel met die regtspleging ingelaten. Die onderscheiding zal welligt aan velen als eene spitsvondigheid voorkomen; wij haasten ons daarom te zeggen: dat wij zelven haar ook als zoodanig beschouwen, maar dat de inheemsche bevolking dat niet doet. De bevolking ziet in den Gouverneur van *Sumatra's Westkust* en zijne ondergeschikte ambtenaren slechts de vertegenwoordigers van het Gouvernement-Generaal. Hunne handelingen beschouwt zij als Gouvernements handelingen, zoo lang zij niet formeel worden afgekeurd. En daar in geheel het Gouvernement *Sumatra's Westkust*, de Europesche ambtenaren inheemsche regtbanken presideren, zoo zou men de bevolking niet gemakkelijk kunnen doen begrijpen, dat het Gouvernement zich niet bemoeit met hare regtspleging.

Zien wij thans tot hoe ver de bemoeijenis van 's Gouvernements ambtenaren met betrekking tot de regtspleging van de inheemsche bevolking is gegaan.

Een dier bemoeijingen hebben wij zoo even reeds genoemd: wij bedoelen het feit, dat de inlandsche regtbanken door de Europesche ambtenaren worden gepresideerd. Wanneer dit voor het eerst heeft plaats gehad, weten wij niet; maar wij gelooven, dat het voorzitterschap van den rapat al zeer kort na onze vestiging in de binnenlanden, een der attributen van de gezagvoerende ambtenaren is geworden. 't Is waar, die ambtenaren heeten de rapats slechts te leiden; maar het is niet minder waar, dat een knap ambtenaar, die zijne menschen kent en door hen wordt gekend, een' zeer overwegenden invloed op de uitspraken van den rapat kan uitoefenen. Er is echter nog veel meer:

Eerstens: De rapats, die door Europesche ambtenaren worden voorgezeten, zijn, op enkele uitzonderingen na, geene rapats die bekend waren toen de maleijers nog onafhankelijk waren van een Europeesch Gouvernement. De oorspronkelijke maleische [4]) regtbanken waren de rapats-panghoeloe van ieder afzonderlijk landschap. De rapats die door de Europesche ambtenaren worden voorgezeten bestaan uit de gezamenlijke larashoofden, van een geheel district, dat zijn hoofden, die door het Gouvernement zijn aangesteld niet alleen, maar die — wederom op enkele uitzonderingen na — niet zouden bestaan, als het Nederlandsch Indisch Gouvernement geen souverein gezag over het voormalige Menangkarbausche rijk uitoefende. Men zal ons wel willen toestemmen, dat dit al eene zeer aanmerkelijke afwijking van de oude »huishoudelijke instellingen is, zoo men het geen inbreuk op de »politieke regten" kan noemen.

Ten tweede: Niet alleen is de zamenstelling van de door Europesche ambtenaren voorgezeten regtbanken eene nieuwigheid, maar hare regtsmagt strijdt ook met den vroegeren toestand. Dit is een natuurlijk gevolg van hare zamenstelling. Die regtbanken doen nu uitspraak in zaken die, naar de adat, voor de oorspronkelijke rapats panghoeloe hadden behooren te worden behandeld. Soms vonnissen zij in hooger beroep over zaken die voor de even bedoelde rapats waren afgedaan

Ten derde: De meerbedoelde rapats spreken somtijds over de schuldigen straffen uit, die de adat niet kent. Zij volgen, naar aanleiding van eene circulaire van den Gouverneur VAN SWIETEN van het laatst van 1853, zooveel doenlijk de vormen, welke bij het nieuwe Reglement op de burgerlijke regtspleging en de strafvordering onder de inlanders op Java — dat zelfs voor de Landraden te *Padang* en *Priaman* nog niet van toepassing is — zijn voorgeschreven; en

Ten laatste: — last not least, mogen wij wel zeggen — hunne vonnissen in criminele zaken worden door den Gouverneur van *Sumatra's Westkust* bekrachtigd.

De door ons medegedeelde feiten zijn eene nadere en uitvoerige beschouwing overwaardt. Wij zullen ons daarmede dan ook eenige oogenblikken onledig houden, en daarbij aanwijzen wat wij veranderd zouden wenschen te zien. Vóór dat wij daartoe overgaan, willen wij echter een enkel woord in het midden brengen tot wegneming van den kwaden dunk, welke, misschien, door onze laatste mededeelingen bij sommige onzer lezers is te weeg gebragt. Wij vermoeden dat door sommige lezers uit die mededeelingen en de wijze waarop wij ze deden, de gevolgtrekking is gemaakt, dat wij de gemaakte veranderingen en de ingevoerde nieuwigheden niet goedkeuren; dat wij wenschen dat de maleische regtspleging tot haren oorspronkelijken toestand worde teruggebragt, enz. Zulke denkbeelden zijn ver van ons. Wij juichen de bemoeijing van het bestuur met de regtspleging der inheemsche bevolking veel eer toe, dan dat wij haar zouden afkeuren; wij zouden zelfs gaarne zien dat die bemoeijing nog wat verder was gegaan; maar wij betreuren het dat bij alles wat gedaan is de wettelijke vormen buiten acht zijn gelaten. Want waarop is alles nu gebaseerd? op circulaires en besluiten van vroegere Gouverneurs, die door iederen volgende kunnen worden ingetrokken of gewijzigd. Het is zeker niet denkbaar dat ooit een Gouverneur aan het bestuur zal komen, die zeggen zal: »Ik wil dat voortaan het besluit van 11 »October 1833, no. 510, stiptelijk en naar de letter »worde uitgevoerd, en ik verbied mitsdien aan ieder »ambtenaar, om, in welk geval ook, zich te bemoei»jen met zaken de regtspleging der inheemsche be»volking betreffende". Wij herhalen het: het geval is niet denkbaar; maar mogelijk is het, en die mogelijkheid moest, ons inziens, niet bestaan. Een voorbeeld van hetgeen een Gouverneur in den tegenwoordigen toestand kan doen, hebben wij reeds geleverd, toen wij, bij de behandeling van de Landraden te *Padang* en *Priaman*, mededeelden welk besluit door den Gouverneur MEIS is genomen ten aanzien van het regtsgebied der regtbanken. Wat was ten deze het geval? De voorgangers van den Gouverneur MEIS hadden langzamerhand de gewoonte aangenomen om dat regtsgebied als veel uitgebreider te beschouwen, dan bij het Reglement voor de gemelde Landraden was bepaald; en nu besloot de Gouverneur MEIS om de grenzen van hetzelve weder aan te wijzen, zooals zij bij het bedoelde Reglement voorkomen. Genoemde Gouverneur baseerde zijn besluit op bestaande bepalingen; maar handelde hij in den geest van het Gouvernement? Wij durven dat te betwijfelen, dewijl wij niet kunnen gelooven, dat het de bedoeling kan wezen, om aan de regtsmagt der rapats meerdere uitgebreidheid te geven dan zij feitelijk bezitten.

Wij zullen genoeg gelegenheid hebben, om bij de beschouwingen. waarmede wij ons gaan onledig houden, onze denkbeelden nader te ontwikkelen. Wij hebben alleen gewild, dat onze lezers reeds voorloopig acte zouden nemen van hetgeen onze eigenlijke oogmerken zijn. Dat doel hebben wij, zoo als wij vertrouwen, met het vorenstaande bereikt.

Na deze uitweiding, voor welker gerektheid wij verschooning vragen, keeren wij tot ons onderwerp terug.

[*Wordt vervolgd*] *C. B.*

1) De waarde van een reaal is ongelijk: men rekent in de *Padangsche Bovenlanden* bij realen piti anam, piti salapan en piti sapoeloh, de eerste is waard ƒ 1,20, de tweede ƒ 1.60 en de derde ƒ 2.

2) Memoir of te Life and public Services of sir *Thomas Stamford Raffles* etc. Vol: II, pag. 92.

3) Ibidem pag. 179. Zie ook het Tijdschrift voor Ned. Indie, 1844, Deel I. bladz: 2, waar echter die Pamunchu (Pamoentjakh?) van *Raffles* si-lia wordt genoemd.

4) Men houde het ons ten goede dat wij meer speciaal over de maleische regtbanken spreken. Wij doen dat omdat wij met deze beter bekend zijn dan met die van Mandheling en andere Battahsche landschappen. Nogtans gelooven wij, dat bijna alles wat wij zeggen, met eenige wijzigingen op de laatstvemelden kan worden toegepast.

Bij Koninklijk besluit van den 6den September 1862. no. 62 zijn tot belooning dergene, die zich hebben onderscheiden bij het door 's Rijks schroefstoomschip *Reich*, op den 18den April 1862, geleverde gevecht tegen de zeerooverś op een klein eiland in de baai van *Lodo*, op de Westkust van het (eiland *Karateiang Talautgroep*), benoemd tot ridders der vierde klasse van de militaire Willems-orde de luitenant-ter-zee der eerste klasse jonkheer *M. W. Boelet*, kommandant van 's Rijks schroefstoomschip *Reich*, de luitenant-ter-zee der tweede klasse jonkheer *F. E. de Brauw*, de provoost *L. Oosthoek* en de kwartiermeester *N. Akkerman*:

terwijl bij datzelfde Koninklijke besluit is bepaald, dat bij afzonderlijke dagorders, zoo in *Nederland* als in *Nederlandsch-Indie*, eervol zullen worden vermeld:

de luitenants-ter-zee der tweede klasse *J. C. Joebes* en *J. A. de Gelder*, de officier van gezondheid der tweede klasse *G. A. M. van Erijk*, de matroos der eerste klasse *N. Gijzen*, de kwartiermeester *G. van Becel* de konstabel, *J. W. Kroesen*, de koksmaat *O. Bulte*, de matroos der tweede klasse. *A. Hoogendoorn* en de matrozen der derde klasse *D. Smit* en *G. Bleakmans*.

Bij Koninklijk besluit van den 17den September 1862. no. 57 is benoemd tot ingenieur der tweede klasse voor de dienst van het stoomwezen in *Nederlandsch-Indie J. W. T. Bertrana*.

Bij Koninklijk besluit van den 6den September 1862, no. 82 is de met verlof in *Europa* aanwezige kapitein der infanterie van het leger in *Nederlandsch-Indie A. C. van der Boon*, eervol uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen, onder toekenning van pensioen

Bij beschikking van Zijne Excellentie den minister van Kolonien, van 27 September 1862. Lt. Apz, no. 5 is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in *Nederland*, *A. van Pers*, laatstelijk opziener van 's lands houtstapelplaats en zaagmolen te *Batavia*, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van *twee* maanden.

Civiel Departement.

VERLEEND.

Een tweejarig verlof naar *Nederland*, wegens ziekte, aan den kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures mr. *L. J. Selliger*.

BENOEMD:

Tot resident van *Bezoeki*, de ambtenaar op non-activiteit *P. F. Couperus* onlangs van verlof uit *Nederland* teruggekeerd, laatstelijk resident van *Palembang*.

Tot kommies ontvanger der inkomende- en uitgaande regten te *Bangkalang* (residentie *Madura*), de kommies ontvanger der inkomende- en uitgaande regten, tevens havenmeester te *Bezoeki C. C. Smith*.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militairedienst met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie *F. Hubeek*.

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de tweede luitenant bij het detachement pradjoerits te *Ngawi* radhen *Merto Soebrodo* en de tweede luitenant bij het detachement pradjoerits te *Ponorogo* radhen ngabehie *Soemo Dirdjo*.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de spijsverzorger bij het groot militair hospitaal te *Soerabaija* (militair ambtenaar der derde klasse) *E. J. Schareberg*.

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

BEVORDERD:

Tot luitenant-kolonel bij het 9de bataillon, de majoor *C. F. Koch*, van het bataillon.

Tot majoor ter beschikking van den kommandant der troepen in de *Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo*, de kapitein *J. M. Bruijn*, van het 13e bataillon.

OVERGEPLAATST:

Bij het garnizoens-bataillon van *Celebes en onderhoorigheden*, de majoor *W. van Os*, van het 4e bataillon.

Bij het 4de bataillon, de majoor *W. Kock*, van het thans opgeheven garnizoens-bataillons der stad *Batavia*.

GESTELD:

Ter beschikking van het militair-depaptement de kolonel der infanterie *E. C. F. Happe*, thans kommandant der eerste militaire afdeeling op *Java*.

Padang, 29 December 1862.

Woensdag middag zijn van het alhier in Garnizoen liggende 17de Bat. vier inl Soldaten weggeloopen, die echter, dank zij de ijver der policie, spoedig weder opgevat en naar hun corps zijn teruggebragt.

— Men schrijft ons van *Paija-Combo*, dd. 17 December jl.:

Door de aanhoudende regens, schijnt de anders zoo gezonde luchtstreek van *Paija Combo* geheel veranderd te zijn, overal zijn koortslijders, en in de omstreken bevinden zich verscheidene zware zieken. In het laatst der vorige maand is te Soengi-Balanti in het district Batoe-Kampar, een zware koortsepidemie uitgebroken, terwijl in sommige gevallen gevaar voor typhus [zenuw zinking-koorts] bestond

Op verzoek van den Assistent-Resident der L Kotta's begaf zich de alhier aanwezige officier van gezondheid derwaarts en mogt het ZEd G. gelukken, door het doen uitreiken van geneesmiddelen, menige kranke aldaar de gezondheid terug te geven, terwijl de epidemi aan het verminderen is.

Samarang. Dezer dagen waren alhier de meest vreemde geruchten in omloop, omtrent een voorgenomen opstand te Solo. Een brief voor de Javaansche school gevonden, zou het plan daarvan met al de bijzonderheden hebben ingehouden: — en zou daarin medegedeeld zijn, dat de voorgenomen opstand, welke niet van den Keizer maar van zekere Radhen Aijoe zou uitgaan, zou uitbarsten op een der dagen van het Spoorwegfeest, als wanneer men zou kunnen verwachten, dat de meeste militairen wel buiten staat zouden zijn hunne dienst waar te nemen

Het is ons echter regt aangenaam onzen lezers te kunnen mededeelen, dat onze onmiddelijk ingestelde nasporingen ons regt geven, dat praatje, even als een ander dat te dier zake hier reeds berigten per telegraaf zouden gekomen zijn, te houden voor een verzinsel van deze of geene nieuwsverteller, die niet schijnt te begrijpen hoe onbegrijpelijk veel kwaad door zulke praatjes kan worden gesticht, ook al is er niets van aan; en bij herhaling dringen wij er bij onze Stadgenooten op aan, van dergelijke nieuwtjes de overbrengers niet te zijn, zelfs niet onder de gewone reserve van er zelf niet aan te gelooven, maar de eerste mededeelers van zulke slechte tijdingen in het oog te houden, omdat reeds meermalen hier het publiek door dergelijke geheel verzonnen berigten ongerust is gemaakt, en het niet te veronderstellen is dat zulks steeds geschiedt met het eenvoudig doel om de goede gemeente alhier om den tuin te leiden of de voldoening te smaken van de eerste mededeeler van iets nieuws te zijn.

Zoo kunnen wij ook tegenspreken het gerucht, als zoude de Heer Z te Solo bij eene amokpartij vermoord zijn; hoewel door een lanssteek gewond ter diepte van 2 duim waren de laatste berigten zeer voldoend en bestond alle hoop op een spoedig herstel.

Wat intusschen waar schijnt te zijn, is: dat de kinderpokken aldaar heerschen en noemt men de namen van twee Officieren, welke aan die ziekte zouden zijn bezweken. [*Sam. Adv*]

Soerabaija 8 November. Men schrijft ons van Bangkalang:

Door de Politie te Bangkalang, is op de passeerbaan, in huis van een grasman eenige thails amfioen gevonden, volgens diens zeggen afkomstig van den hoofdpachter.

Twee dagen later werd mede, door den Assistent Resident, eene hoeveelheid van 1200 thails, welke op het inlandsch kerkhof in de kampong Masigit verborgen was, gevonden.

Gedurende eenige maanden had de hoofdpachter geen amfioen meer willen in ontvangst nemen, en verklaarde later deze niet meer te kunnen verkoopen, door de alom heerschende armoede der bevolking. [*Soer. Ct.*]

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van den 8sten October jl. kunnen wij omtrent den stand van zaken in dit gewest nog de volgende berigten, loopende tot den 30sten September, mededeelen.

Ter hoofdplaats bleef de rust ongestoord en was de handel levendig.

De bende roovers onder *Goesti Kasan*, pangeran *Keljil* en pangeran *Panglima* bleef, na zich in kleine troepen te hebben verdeeld, de bevolking in de kampongs aan den regter *Barito* oever (afdeeling *Bekompai*) voortdurend verontrusten. Om de bevolking te

... hen met levensmiddelen bij te staan, staken de roovers van tijd tot tijd eenige huizen in den brand. Bevolkings-patrouilles, versterkt met een 20tal verkleede militairen, werden voortdurend van *Bekompaen Marabahan* uitgezonden, om den vijand op te zoeken, terwijl Zr. M. stoomschip *Admiraal van Kingsbergen* tusschen *Soengei-Allalak* en *Marabahan* kruiste.

Verscheidene personen werden door die patrouilles gearresteerd, waaronder medepligtigen aan het brandstichten in de kampongs.

Volgens verklaring van twee gearresteerde personen te *Martapoera*, stond de bende muitelingen, waarvan in ons vorig nummer van den 20sten September jl. melding is gemaakt en welke zich in de omstreken van *Moengoe-Thajee* te *Simpang-Ampat* had vertoond, onder de bevelen van hadji *Borjasin*.

De kolonne *V. L. Reuter*, die uit *Rantau* was op gerukt, had eene ontmoeting met den vijand gehad op de vlakte van *Simpang*, alwaar de vijand zich in 3 versterkingen ophield en bij den opmarsch onze troepen met geweer- en lillavuur ontving, doch, zoo dra tot den aanval werd overgegaan, op de vlugt sloeg, met achterlating van eenige wapens en levensmiddelen.

Aan den 1sten luitenant *S. F Scheltema*, die te gelijker tijd uit *Kendanrau* was opgerukt en in den omtrek van *Simpang-Ampat* uit den boschrand werd beschoten, mogt het echter niet gelukken den vijand te ontmoeten. Daar de vervolging onmogelijk was, keerden de kolonnes den 10den September weder naar hunne garnizoenen terug.

Volgens zekere tijdingen zou de beruchte *Pengatoea Tenang* zich op de grens van *Pegatan* ophouden. In verband met dat berigt zijn aan den radja van *Pegatan* de noodige bevelen gegeven om hem aan het gouvernement uit te leveren.

In de districten *Amoenthai*, *Kloewa* en *Amandit* bleef het rustig. Alleen in de soengei *Krias* waren eenige handelspraauwen door eene bende roovers aangevallen en geplunderd, doch bij de aankomst eener derwaarts gezondene patrouille, was de bende reeds uit elkander en gevlugt.

De Dajaksche bende van *Loera Pana* heeft eenen inval gedaan in *Pugat* (district *Allei*) en aldaar 4 personen gedood en 9 mannen gevankelijk medegevoerd. Het is aan de bij het ontvangen dier tijding onmiddelijk uitgerukte patrouille, evenmin als aan eene den 18den September nogmaals onder den kapitein *C. G. Gehne* uitgezondene, mogen gelukken die bende te ontmoeten.

In *Balangan* en *Petap* keerde de bevolking meer en meer uit de wildernis terug, en bijna overal heerschte orde en rust.

Verscheidene hoofden zijn hunne onderwerping komen aanbieden, waaronder ook Kiahi *Soera Merta*, hoofd der *Petap Kiri*.

Het is aan de patrouille van den kapitein *A. van den Hurk*, waarvan in ons nummer van 20 September melding is gemaakt, niet gelukt de bende, die te *Moeara-Ajoe* de kolonisten-kampong in brand gestoken heeft, te ontmoeten.

In het district *Kapoeas* vond de arrestatie plaats van een' zekeren *Datos* (vroeger praauwen mandoer), een der hoofdaan-leggers van den moord te *Kalangan*. Bij die gelegenheid werd een inlandsch fuselier ligt aan het been gewond.

Van de oostkust waren geene tijdingen ontvangen.

De gezondheidstoestand der meeste troepen was over het algemeen over de geheele kust redelijk.

[*J. Ct.*]

SINGAPORE.

Als een bewijs van de verkeerde en verderfelijke werking der Chinesche Hoeis of geheime genootschappen, kan het feit strekken dat de Gie Hoks, welke in de laatste tijden in onderscheidene woelingen en ongeregeldheden waren betrokken (ten gevolge van de moeiten die zij den Christen Chinezen aandeden) plakkaten aan de muren der marktplaats alhier hebben aangeplakt, waarin de Roomsch Katholieke geestelijkheid wordt gesmaad. Verder is eene belooning van $ 1000 door hen toegezegd geworden aan diegenen der leden, welke het hoofd kan leveren van den Eerw. heer Perrier, die te Bockit Timah de Chinesche zending bestuurt.

Deze daadzaak is medegedeeld geworden aan genoemden heer door een Chinees van de Christelijke godsdienst, die het gedurende een gesprek op den weg tusschen twee andere Chinezen had vernomen. Dit plakkaat is woordelijk vertaald geworden door den Eerw. pater Issaly en luidt als volgt:

»Deze lieden, welke zich Christenen noemen en die noch vader, noch opperhoofd kennen, kwellen de wereld en de menschen om slechts aan geld te komen. Hunne hoofden, die men *Geestelijke Vaders* noemt, zijn wezens die zonder het minste nut geboren zijn: het zijn varkens, honden of andere wilde beesten."

»Men valle hen aan en overwinne! men herhale den aanval en verstrooije hen!" Ten derde male grijpe men hen aan, op dat zij vernietigd worden," etc. etc.

(*The Straits Times.*)

Die overgroote vrijheid in de vrijhaven Singapore is derhalve geene zoo begeerlijke zaak als de theorie of eenzijdige beschouwing wel zou doen vermoeden. Wij voor ons mogen nu en dan al eens beducht wezen voor de onbegrijpelijke uitbreiding en getalsterkte, rijkdom en invloed van het hier levend Chinesche element, eene Singapoorsche vrijheid heeft hen tot nog toe niet kunnen leiden tot het publiceren in onze kolonie van vijandige plakkaten en het uitloven van bloedgeld voor Christenleeraars.

ENGELAND.

Onder de dagblad-artikelen betreffende Garibaldi verdient inzonderheid een artikel van den *Economist* te worden opgemerkt. Volgens dat blad heeft het gebeurde te Aspromonte op het vasteland een grooter sensatie gemaakt dan in Engeland. Als reden geeft het daarvoor op, dat men op het vasteland het despotisme beter kent dan in Groot-Brittannie; de revolutionnaire moed van een Garibaldi, wiens naam alleen reeds hoop gaf aan de onderdrukte volken, vond dus bij hen meer sympathie en zijne nederlaag wekte bij hen smartelijker aandoeningen op. En inderdaad, het moet een allerpijnlijkst schouwspel voor hem geweest zijn, het ministerie van een koningrijk dat hij in het leven heeft geroepen, de wenken van zijn meester te Parijs te zien volgen, hem nu voorwaarts stuwende, dan in eene tegenovergestelde rigting drijvende, al naar mate het wachtwoord van Parijs luidde. Er kan, zegt de *Economist*, geen twijfel zijn dat Ratazzi den ex dictator aangemoedigd heeft om in het Oosten op eene expeditie bedacht te zijn, als eene zaak die voor Italie van onberekenbaar voordeel zijn kan en die het welligt den weg kan openen naar Venetie en Rome. Doch de keizerlijke regering wilde dien weg niet op en aan Garibaldi werd hierop gezegd, dat Italie de plannen van den keizerlijken patroon niet kan dwarsboomen. Als men dit overweegt, kan het bijna geen verwondering baren, dat èn de patriot èn de mensch tegen deze vernedering in verzet kwam. Als Italiaan verfoeide hij de onderdanigheid van zijn land, als staatkundig en militair leider, die in zes maanden tijds tweemalen om den tuin geleid is door voorstellen, waarvan men juist op het oogenblik van handeling afzag, verachtte hij de staatkunde, die hem tot werktuig gebruikte, om Ratazzi eene meerderheid te bezorgen. Dit kan, wel is waar, volgens Engelsche begrippen, Garibaldi's rebellie niet verschoonen; maar men kan den meest Italiaansch-gezinden van alle Italianen ook onmogelijk naar een Engelschen maatstaf beoordeelen.

Beschouwt men Garibaldi's gevangenneming nu uit een ander oogpunt en vraagt men naar de gevolgen die daaruit zullen voortvloeijen voor Italie's toekomst, dan moet het antwoord ongetwijfeld bevredigend luiden. Onder voorwendsel dat het Italiaansche leger niet tegen den revolutionnairen leider bestand zou zijn, gaf keizer Napoleon bevel tot het zenden van versterking naar Rome en eene vloot naar de wateren van Napels. Dit voorwendsel is nu totaal weggecijferd, en er bestaat dus geen grond meer voor de bezitting van Rome. Hiermede zij niet gezegd dat de keizer mitsdien op eenmaal zijne troepen zal terugroepen. De berekende staatsman heeft genoeg doen zien, dat de volledige eenheid van Italie hem geen ernst is, en waarschijnlijk ziet hij niets liever dan een verdeeld Italie, ten einde aldus het lot van dat land meer in handen te hebben. Hij zal zijne troepen terug ontbieden wanneer de algemeene opinie in Frankrijk en Europa daarop aandringt, *eerder niet*. Napoleon's staatkundig axioma is altijd: wachten tot dat de tijd dringt. Hij verlaat nimmer eene positie die berekend is voor zijne staatkundige inzigten, dan wanneer ze gevaarlijk wordt. Daar nu het bezit van Rome hem de draden van een staatkundig net in handen geeft, zonder dadelijk gevaar voor hem zelven, blijft hij te Rome. Wanneer het zijn invloed in Europa begint te ondermijnen, dan kan men rekenen dat hij het verlaten zal. En Garibaldi's gevangenneming *verhaast* die crisis zeer. 'sKeizers politieke geloofsbelijdenis was steeds het beginsel van non interventie. Dit beginsel werd in dit bijzondere geval verzaakt, omdat de Italiansche regering niet sterk genoeg geacht werd den paus tegen de revolutie te beschermen. Die regering heeft nu de valschheid dezer bewering in het licht gesteld. Zij heeft de revolutie getrotseerd in den persoon van haar afgod en held en hare overwinning is gemakkelijk en volledig geweest. De keizer zal zeker nog wel niet overtuigd zijn. Maar die overtuiging zal komen, *zoodra zijne reputatie in Europa zal afnemen*. Hij weet al te goed dat voor zijne tusschenkomst in Italie niet lang meer een redelijk voorwendsel kan worden aangevoerd. Van dat standpunt beschouwd koesteren wij de hoop dat Garibaldi ten slotte zich zal kunnen troosten met de gedachte, dat de mislukking van zijne onderneming meer bijgedragen heeft tot de vereffening der Romeinsche kwestie dan ooit het geval zou zijn geweest indien hij geslaagd ware.

FRANKRIJK.

De *Courrier du Pas-de Calais* deelt het volgende mede. Drie vurige aanbidders van den H. Hubertus zaten dezer dagen, na door de jagt hun beschermheilige hulde te hebben bewezen, in eene herberg hun ne jagtavonturen te verhalen. Een hunner deed eene weddingschap, dat hij met een pistool op een afstand van twintig el van het hoofd van zijn 7jarig zoontje eenig voorwerp zou afschieten. De weddingschap werd aangenomen, en daar men zelfs geen geduld had om tot den volgenden dag te wachten, werd er eene brandende lantaarn gehaald en op het hoofd van het kind gezet. De vader schoot en de lantaarn viel in duizende stukken op den grond, zonder dat het kind eenig letsel ontving. Dit geval werd overal met grooten lof voor den behendigen schutter uitgebazuind, doch de geregtelijke autoriteit deed een stap verder en arresteerde den knappen Nimrod, als beschuldigd van poging tot manslag; de beide andere personen zijn beschuldigd van medepligtigheid.

— Het *Journal du Hâvre* meldt, dat een reiziger, die te Havre in een hôtel had gelogeerd, bij het uitstappen in zijn rijtuig eene beurs met 1400 francs aan goud en zilvergeld had verloren. Een behoeftige vrouw, moeder van vele kinderen, vond die en wilde ze juist naar den kommissaris van politie brengen, toen de reiziger, die zijne beurs had gemist, terugkeerde. Hij opende de beurs, telde het geld na en toen hij de som voltallig had gevonden, gaf hij der arme vrouw, om haar voor hare eerlijkheid te beloonen, de belangrijke som van 1 geheele franc.

DUITSCHLAND.

Te Kassel werd voor eenigen tijd een blijspel in den grooten schouwburg opgevoerd, hetwelk de onverdeelde aandacht van het talrijke publiek trok. Midden in de voorstelling hoorde men in de hofloge, want de Keurvorst en zijne gemalin de Prinses van Hanau woonden de voorstelling insgelijks bij, op vinnigen toon spreken en het bleek nu weldra dat de Keurvorst en zijne gemalin in een ernstigen twist gewikkeld welke van de zijde des eerstgenoemden eindelijk op zoo luidruchtigen toon en met zoo woedende gebaren werd gevoerd, dat alle aanwezigen zich naar de hofloge keerden, blijkbaar in de vrolijkste stemming gebragt door het nieuwe en onverwachte drama, dat hier gespeeld werd. Nu zag men op nieuw, dat de Keurvorst aan zijne geliefde onderdanen nimmer van harte eenig genot deelachtig wil doen worden, want toen zijne drift in zoo verre was bedaard, dat hij de stemming van het publiek kon waarnemen, verliet hij ijlings den schouwburg, zijne gemalin aan hare kleederen medesleurende.

— Eene dame, wonende in de nabijheid van een smidswinkel, had den minister van binnenlandsche zaken bij petitie verzocht haar te ontlasten van die onaangename nabijheid, door den man te bevelen zich elders te gaan vestigen. Dit verzoek was van de hand gewezen. Nu heeft zij zich met eene dergelijke petitie gewend tot het Huis der Afgevaardigden, en tevens gevraagd of het Huis den minister wilde gelasten om twee nachten in hare woning door te brengen, dan zou hij, zegt zij, beter overtuigd zijn van de noodzakelijkheid om haar verzoek in te willigen.

— Te Dusseldorp is thans een zonderling proces aanhangig. Een jong man, bediende in een grooten winkel wenschte met zekere jonge dame in het huwelijk te treden, maar had den moed niet om haar het noodige voorstel tot dat einde te doen. Hij wendde zich nu tot zekeren commissionair en beloofde hem schriftelijk 50 thal., indien deze zijn huwelijk met de uitverkorene zijns harten tot stand wist te brengen. De bedoelde commissionair nam de zaak op zich en slaagde daarin binnen zeer korten tijd. Des daags na het vieren der bruiloft vorderde de commissionair betaling der toegezegde 50 thal., welke de jong gehuwde man weigerde te voldoen, ten gevolgen waarvan deze door den commissionair in regten is aangesproken.

ITALIE.

Aangaande het gebeurde met de Italiaansche vlag, die door de arbeiders aan den spoorweg van Isoletta op de Romeinsche grenzen was geplaatst, verneemt men het volgende. De pauselijke gendarmes schoten op de vlag en braken den stok; daarna kwamen zij op Italiaansch grondgebied, namen de vlag weg en wierpen die in de rivier. Majoor Freiry vertrok, nadat hij dit had vernomen, van Arie naar Isoleta en zond den kapitein Meynadier naar Ceprano met den eisch, dat men dadelijk de vlag met de noodigen militaire eer zou terugbrengen. Mogt dit niet binnen een bepaalden termijn geschied zijn, dan zouden al de pauselijke gendarmes, die Ceprano bezetten, gearresteerd en gefusilleerd worden. Generaal Montebello, die de juistheid van dezen eisch inzag, wendde alles aan, om de pauselijke regering over te halen daaraan te voldoen, met dat gevolg dat de vlag met militaire eer is teruggebragt en thans op de vroegere plaats wappert.

— Als eene bijdrage tot de kennis der stemming, die op dit oogenblik ten aanzien van keizer Napoleon in Italie heerscht, wordt uit Venetie gemeld, dat eerstdaags in het licht zullen verschijnen zekere reeds meermalen vermelde papieren, waardoor een zeer ongunstig licht zal opgaan over het zedelijk karakter van koningin Hortense, moeder van Napolen III. Deze papieren bevinden zich in de handen van een te Treviso woonachtigen grondbezitter, wiens vader gedurende vele jaren in dienst is geweest van wijlen den koning van Holland.

— Mag men afgaan op geruchten, dan kan men van het kabinet Ratazzi eerstdaags krachtige maatregelen te verwachten hebben, om keizer Napoleon in mora te stellen Rome door zijne troepen te doen ontruimen. De kamers zouden weldra bijeengeroepen worden, om twee spoed eischende ontwerpen van wet te behandelen, bepalende: het eene, dat ieder romeinsch burger het regt heeft de hoedanigheid van onderdaan des konings van Italie te eischen, en het andere, dat romeinsche afgevaardigden in het italiaansche parlement kunnen zitting nemen. Vóór de indiening dezer twee ontwerpen zou de italiaansche regering een nota, houdende opheldering en regtvaardiging van haar gedrag in deze, eerst Frankrijk, en vervolgens aan de andere europesche staten zenden.

Ingezonden stuk.

SCHOONE LES TER BEHARTIGING.

Toen een zijner geliefdste leerlingen, hem in den kerker de droeve tijding bragt dat de *Areopagus* hem veroordeeld had, en zijne smart uitte dat zijn meester onschuldig zou sterven, antwoorde *Socrates*: hoe! zoudt gij mij liever schuldig willen zien?

J. C. v. S.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang van den 8 t/m den 13 Dec. 1862.

Uitvoer.

Naar Batavia en Soerabaija per *Samuel gezagv. E. Oort.*

9681 [illegible]/100 pic. rotting, *Agent. N. H. M.* 11474 [illegible]/100 pic. rijst, *Paine Stricker & Co*

Naar Grissee en Soerabaija per *Alial Toolbarie gezagv. Said Abd. bin Moh. Alijdroos.*

250 pic. rijst, 2500 sts. klappers, 20 st. stoelen *de Gezagv.* 6015 [illegible]/100 pic. rijst. *Said Moh. bin Abd.* 400 pic. rijst, 1 pic. sum. tabak, 3 corg. bentjaule. *Said Hassan bin Alie.* 500 pic. rijst, *Said Moh. Imbraa.*

Naar Nederland per Ned. bark *Schelde, gezagv. A. L. Hoffman.*

1228 pic. zwt. peper, 9675 pic. koffij, 172 [illegible]/100 pic. rotting, 15 [illegible]/100 pic. gomelastiek, [illegible] pic. guta percha, [illegible] pic. kassia, 853 st. runderhuiden, 369 st. buff. huiden, 43 kist. gouvernements gewe [illegible]

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang.*

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.

VERTROKKEN Schepen van *Padang.*

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Dec. 14	N. I.	bark	Samuel	E. Oort	Soer. via Bat.
» 18	Z. M.	stooms.	Rein. Claessen	kt. l. t/z. Modderman	om de Noord-W.
» 20	Ned.	bark	Schelde	A. L. Hoffman	Amsterdam.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang.*

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Ned.	bark	B. v. Hardenb. Telegraph	Henrij Rolafs	Nederl.	*Purvis & Co.* Gezagvoerder.

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stellen zich voor de wet als schrijvers bekend *de Uitgevers.*

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS, te *Padang.*

BIJVOEGSEL
BEHOORENDE BIJ HET
Samarangsch Advertentie-Blad,
van VRIJDAG 26 December 1862. No. 52.

Ontvangen:
Soerabaijasche AARDAPPELEN
EN
Makassaarsche VISCHJES, bij
(2164) J. P. BRANDES.

JAPANSCHE PRAGHTVAZEN,
ontvangen bij
(2161) CHEVALLIER & C°.

Per **KAREL AUGUST:**
Truffels, Morilles, Cêpes à la Provençale.
(2160) THOOFT & C°.

Ballastschoppen,
ontvangen bij
(2171) CHEVALLIER & Co.

HAMMEL & Co.
hebben ontvangen:
Glimmend Katoen, in alle kleuren.
Zwarte Blonde.
Geborduurde Kraagjes en Ondermouwen.
Zwarte Mitaines, (ook voor Kinderen.)
Geslangd Veterband, in alle kleuren.
Koralen Kraagjes, enz., enz. [2167]

Voorhanden:
Jagt-, Bendij- en Rijzweepen.
WEEGSCHALEN,
Fransch en Duitsch SPEELGOED,
waaronder:
Lotto-, Schimmel-, Bloem-, Mozaik-, Vesting-, Cubiek- en andere Spelen, Bouw- en Legdoozen, Castele Bagatelle, Diorama's en Theatres.
Dames-Kraagjes en Zakdoeken, Spiegels, Schilderijen
en eene groote partij
Reukzeep en Parfumeriën.
(2001) H. F. GRIVEL.

YAP & CO.
Tembacco Pipa 1 pak. . . . . . . *f* 1.—
Bier Aijam. . . . . }
„ Valk. . . . . } . „ 7.25
„ Lans. . . . . }
Sella en pakkian Koeda, compleet. „ 35.—
[2163]

DIVERSE FRANSCHE EN HOLLANDSCHE
LIKEUREN,
als:
Rosolio, Marasquino, Bessenlikeur, Witte en Roode Curaçao, Vanille, Persico, Sellerie Likeur, Roosje zonder doornen, Kirchwasser, Absinth.
(2165) THOOFT & Co.

Ontvangen per *„Karel August:"*
Roode en Witte Portwijn van het welbekende merk van Gebr. *STEUR* te Maassluis.
(2166) CHEVALLIER & Co.

Een élegante Mylord,
Engelsch onderstel,
met Paarden, harddravers, perfect gedresseerd,
EN
TUIGEN
met nieuw zilveren ornament, alles compleet.
[2162] bij C. R. GOTTSCHALK

Per Karel August *ontvangen*:
Banket, gedécoreerde Koeken, Casperflikjes, Ulevellen, Muisjes, Cosaques, Pistaches, Vanille Amandelen, Envelloppes, Chocolaad Figuren, Frambozen-Koekjes, Bruidsuiker, gecristaliseerde Vruchten, Succade, Oranje Snippers.
Als ook:
DIVERSE PUIKE PUIKE PROVISIEN,
alle van de meest gunstig bekende merken.
(2170) THOOFT & Co.

Per *„Karel August,"* ontvingen wij
Echt Selterswater,
in manden van 25 ps. 50/₂ kruiken.
(2169) CHEVALLIER & C°.

ENGELSCHE HARNACHEMENTEN COMPLEET.
ROOK-TABAK non plus ultra.
(2156) TURLEY DUWEL.

Met eene der laatst aangekomen Schepen, ontvingen wij uit *CHINA*:
Echte Mandarijn Gember,
en
Vloermatten in verschillende dimensiën.
(2159) CHEVALLIER & Co.

COMMISSIE-HUIS
in 't Groot en Klein.
Pas ontvangen per de Schepen „Koophandel" en „Bellatrix":
Diverse Groenten, Vleesch, Gevogelte, Saucijs de Bologne, Stoom-zalm en Zwerikken in blik, Rolpens, Saucijsjes en velerlei Zuur in stopflesschen, en geëmballeerde Hammen;
Gedroogde Appelen, Peren, Pruimen, Rozijnen, Krenten, Amandelen, Vermicelli en Macaroni in stopflesschen;
Divers Koek, Banket, St. Nicolaas en Suikergoed en Pepermunt;
Diverse fijne Likeuren en Rhijnwijnen op heele en halve flesschen;
Pale-Ale, Falcon-Ale en Haantjes-Bier;
Champagn Cognac, Genever, Pommeranzen-Spiritus en Maag-Bitter;
Diverse soorten Witband en Schoenboorlint;
„ Hoeden-Veeren en Linten;
„ afgepaste Jaconnetten, Barègen en Zijden Robes;
„ katoenen en halflinnen Tafel- en Handdoeken-goed;
„ Engelsche-, Belgische- en Fransche Madapolams;
„ Gouden Medaillons en Broches voor Portretten;
„ do. Slootjes met Bloedkralen Camées, voor Armbanden en Colliers, en velerlei snoeren Bloedkralen.
„ do. Breloques en Horologie-Sleutels;
„ fijne Odeurs, Eau de Cologne en Zeepen;
„ Degen-Stokken en Karwatzen;
„ nieuw soort solied Speelgoed;
„ Pianino's en een 4 octaafs Orgel in Mahoniehouten Kast;
„ kleine losse Brillanten, enz., enz.,
alles à Contant tegen bekende lage prijzen.
[2063] J. J. VOLKERT.

SCHUTTERS
VELDSTOELEN,
te bekomen bij
(2099) DE GROOT, KOLFF & C°.

Heden ontpakt:
Alle Artikelen welke men voor
Kers-Geschenken
verlangen kan, benevens:
ACCORDEONS,
waaronder met *drie* Klavieren.
Alles à CONTANT tegen zeer lage prijzen.
NB. De Toko is elke avond geopend.
(2072) H. F. GRIVEL.

Garibaldi Speelkaarten,
extra fijn glacé — om de goedkoopte, bijzonder voor *Societeiten* aan te bevelen.
Ontvangen en te bekomen bij
(1886) DE GROOT, KOLFF & C°.

Ontvangen uit *Parijs:*
Een keurig factuur ACCESSOIRES, uitsluitend ingerigt voor
Portret-Kaartjes,
bestaande uit:
Kleine vergulde- en houten Lijstjes, vergulde Standaards om op Consôles te plaatsen voor twee en meer Portretten, groote Kaders, etc.
Voorts:
PRACHTIGE ALBUMS
van Leder en Schildpad, met prachtsloten, uitnemend geschikt voor geschenken.
Alles tegen billijke prijzen verkrijgbaar bij
DE GROOT, KOLFF & Co.
(1035) *Samarang.*

Kinder-Speelgoed.
(Fransch Fabrikaat),
Tooverlantaarns, Bouwdoozen, Timmermansgereedschappen, Goocheldoozen, Lotto- en Domino-spellen, Dambordeu, enz. enz.
Pas uitgepakt bij (1335)
DE GROOT, KOLFF & C°.

Boekhandel
VAN (1903)
DE GROOT, KOLFF & CO., SAMARANG.
Van de Pers gekomen:
ALMANAKKEN voor 1863.
KANTOOR-KALENDER
Prijs *f* 4.— franco per post *f* 5.—
ZAK-ALMANAK,
ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, *f* 2.—
Franco per post met een Kantoor-Almanak *f* 3.—
KANTOOR-ALMANAK VOOR 1863,
Onopgeplakt 50 C^ts^., opgeplakt *f* 1.—

Boekhandel van de Groot, Kolff & Co.,
SAMARANG. (1596)
Ontvangen:
D^r^. K. KARMARSCH en Prof. F^r^. HEEREN.
TECHNOLOGISCH
WOORDENBOEK
OF
Volledige Handleiding voor alle takken van Fabriekwezen en Volksnijverheid; in Alphabetische Orde; met ongeveer 1500 tusschen den tekst gedrukte Houtgravures, 3 dln. prijs. . . . . *f* 40.—

J. L. TERWEN.
Het Koningrijk der Nederlanden,
VOORGESTELD
in eene reeks van naar de Natuur geteekende
SCHILDERACHTIGE GEZIGTEN.
In prachtig linnen band en verguld op Snêe.
Prijs f 40.—
(1595) DE GROOT, KOLFF & C°.

GOUDWERKEN.
Tot sluiting van Factuur zullen de ondergeteekenden, hun voorraad **GOUDWERKEN,** bestaande uit Parures (heele en halve) Armbanden, Broches, Oorringen, Charivari's enz. tot *ongekende lage prijzen à Comptant* opruimen.
(1910) DE GROOT, KOLFF & C°.

HOLLOWAY'S ZALF.
Huisvaders en Landeigenaars in Java worden gewaarschuwd nooit zonder eenen voorraad dezer wonderbare Zalf te zijn; want in alle gevallen van een plotseling toeval is het onmogelijk derzelver waardij te hoog te schatten. Brandwonden, kneuzingin, scheuren, zweren enz. veroorzaken zeer weinig pijn wanneer dezelve met deze aangename, verkoelende en heelende Zalf verbonden worden. Het is tevens een onfeilbaar heelmiddel voor huidziekten, zeer, builen, ettergezwellen, koningszeer, schurftige uitbarstingen en alle klierachtige gezwellen in de keel, het graveel, hoofdpijn, rhumatiek en lendenpijn. Geen delfstoffelijk of schadelijk bestanddeel van welken aard ook, wordt in deze wonderbare Zalf gevonden; dezelve is bereid uit balsems uit het plantenrijk en kan veiliglijk aan kinderen toevertrouwd worden.

De Prijzen zijn als volgt:
Doosjes PILLEN à . *f* 1.—, *f* 3.—, *f* 5.—
Potjes ZALF à . . „ 1.—, „ 3.—, „ 5.—
Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.
Ze zijn op franco aanvrage à contant te bekomen:
Te *Soerabaija* bij LE ROY & C°.
„ „ „ MOSSEMBEKKER & C°.
„ „ „ D. MAURITZ MARTENS.
„ „ „ J. J. VAN DEN MUIJSENBERG.
„ *Probolingo* „ ZIMMERMAN & C°.
„ *Banjoemaas* „ M. S. CHERIMAN.
„ *Poerworedjo* „ J. KALDEN.
„ *Djocjokarta* „ SCHREUDER.
Wed. C. W. v. D. LAAN.
„ *Soerakarta* „ W. VELDMAN en M. J. HANSSENS.
„ *Tagal* „ Mevr. de Wed. VAN DORT.
„ „ „ A. J. VAN DER VOORT.
„ *Cheribon* „ W. GALISTAN.
„ „ „ M. BLOK & C°.
„ *Buitenzorg* „ P. SCHREUDER.
„ *Samarang* „ DE GROOT, KOLFF & C°., H. L. DE LYON, JOOSTEN & C°. en bij
(1440) SOESMAN & C°.

... hen met levensmiddelen bij te slaan, slaken de roovers van tijd tot tijd eenige huizen in den brand.

Bevolkings-patrouilles, versterkt met een 20tal verkleede militairen, werden voortdurend van *Bekompa-* en *Marabahan* uitgezonden, om den vijand op te zoeken, terwijl Zr. M. stoomschip *Admiraal van Kingsbergen* tusschen *Soengei-Allaluk* en *Marabakan* kruiste.

Verscheidene personen werden door die patrouilles gearresteerd, waaronder medepligtigen aan het brandstichten in de kampongs.

Volgens verklaring van twee gearresteerde personen te *Martapoera*, stond de bende muitelingen, waarvan in ons vorig nummer van den 20sten September jl. melding is gemaakt en welke zich in de omstreken van *Moengoe-Thajee* te *Simpang-Ampat* had vertoond, onder de bevelen van hadji *Boejasin*.

De kolonne *V. L. Reuter*, die uit *Rantau* was opgerukt, had eene ontmoeting met den vijand gehad op de vlakte van *Simpang*, alwaar de vijand zich in 3 versterkingen ophield en bij den opmarsch onze troepen met geweer- en lillavuur ontving, doch, zoodra tot den aanval werd overgegaan, op de vlugt sloeg, met achterlating van eenige wapens en levensmiddelen.

Aan den 1sten luitenant *S. F. Scheltema*, die te gelijker tijd uit *Kendanrau* was opgerukt en in den omtrek van *Simpang-Ampat* uit den boschrand werd beschoten, mogt het echter niet gelukken den vijand te ontmoeten. Daar de vervolging onmogelijk was, keerden de kolonnes den 10den September weder naar hunne garnizoenen terug.

Volgens zekere tijdingen zou de beruchte *Pengatoea Tenang* zich op de grens van *Pegatan* ophouden. In verband met dat berigt zijn aan den radja van *Pegatan* de noodige bevelen gegeven om hem aan het gouvernement uit te leveren.

In de districten *Amoenthai*, *Kloewa* en *Amandit* bleef het rustig. Alleen in de soengei *Krias* waren eenige handelspraauwen door eene bende roovers aangevallen en geplunderd, doch bij de aankomst eener derwaarts gezondene patrouille, was de bende reeds uit elkander en gevlugt.

De Dajaksche bende van *Loera Pana* heeft eenen inval gedaan in *Pagat* (district *Allei*) en aldaar 4 personen gedood en 9 mannen gevankelijk medegevoerd. Het is aan de bij het ontvangen dier tijding onmiddelijk uitgerukte patrouille, evenmin als aan eene den 18den September nogmaals onder den kapitein *C. G. Gehne* uitgezondene, mogen gelukken die bende te ontmoeten.

In *Bulangan* en *Petap* keerde de bevolking meer en meer uit de wildernis terug, en bijna overal heerschte orde en rust.

Verscheidene hoofden zijn hunne onderwerping komen aanbieden, waaronder ook Kiahi *Soera Merta*, hoofd der *Petap Kiri*.

Het is aan de patrouille van den kapitein *A. van den Hurk*, waarvan in ons nummer van 20 September melding is gemaakt, niet gelukt de bende, die te *Moeara-Ajoe* de kolonisten-kampong in brand gestoken heeft, te ontmoeten.

In het district *Kapoeas* vond de arrestatie plaats van een' zekeren *Datos* (vroeger praauwen mandoer), een der hoofdaanleggers van den moord te *Kalangan*. Bij die gelegenheid werd een inlandsch fuselier ligt aan het been gewond.

Van de oostkust waren geene tijdingen ontvangen.

De gezondheidstoestand der meeste troepen was over het algemeen over de geheele kust redelijk.

[J. Ct.]

SINGAPORE.

Als een bewijs van de verkeerde en verderfelijke werking der Chinesche Hoeis of geheime genootschappen, kan het feit strekken dat de Gie Hoks, welke in de laatste tijden in onderscheidene woelingen en oN geregeldheden waren betrokken (ten gevolge van de moeiten die zij den Christen Chinezen aandeden) plakkaten aan de muren der marktplaats alhier hebben aangeplakt, waarin de Roomsch Katholieke geestelijkheid wordt gesmaad. Verder is eene belooning van $ 1000 door hen toegezegd geworden aan diegenen der leden, welke het hoofd kan leveren van den Eerw. heer Perrier, die te Bockit Timah de Chinesche zonding bestuurt.

Deze daadzaak is medegedeeld geworden aan go noemden heer door een Chinees van de Christelijke godsdienst, die het gedurende een gesprek op den weg tusschen twee andere Chinezen had vernomen. Dit plakkaat is woordelijk vertaald geworden door den Eerw. pater Issaly en luidt als volgt:

»Deze lieden, welke zich Christenen noemen en die noch vader, noch opperhoofd kennen, kwellen de wereld en de menschen om slechts aan geld te komen. Hunne hoofden, die men *Geestelijke Vaders* noemt, zijn wezens die zonder het minste nut geboren zijn: het zijn varkens, honden of andere wilde beesten."

»Men valle hen aan en overwinne! men herhale den aanval en verstrooije hen!" Ten derde male grijpe men hen aan, op dat zij vernietigd worden," etc. etc. (*The Straits Times.*)

Die overgroote vrijheid in de vrijhaven Singapore is derhalve geene zoo begeerlijke zaak als de theorie of eenzijdige beschouwing wel zou doen vermoeden. Wij voor ons mogen nu en dan al eens beducht wezen voor de onbegrijpelijke uitbreiding en getalsterkte, rijkdom en invloed van het hier levend Chinesche element, eene Singapoorsche vrijheid heeft hen tot nog toe niet kunnen leiden tot het publiceren in onze kolonie van vijandige plakkaten en het uitloven van bloedgeld voor Christenleeraars.

ENGELAND.

Onder de dagblad-artikelen betreffende Garibaldi verdient inzonderheid een artikel van den *Economist* te worden opgemerkt. Volgens dat blad heeft het gebeurde te Aspromonte op het vasteland een grooter sensatie gemaakt dan in Engeland. Als reden geeft het daarvoor op, dat men op het vasteland het despotisme beter kent dan in Groot-Brittannie; de revolutionaire moed van een Garibaldi, wiens naam alleen reeds hoop gaf aan de onderdrukte volken, vond dus bij hen meer sympathie en zijne nederlaag wekte bij hen smartelijker aandoeningen op. En inderdaad, het moet een allerpijnlijkst schouwspel voor hen geweest zijn, het ministerie van een koningrijk dat hij in het leven heeft geroepen, de wenken van zijn meester te Parijs te zien volgen, hem nu voorwaarts stuwende, dan in eene tegenovergestelde rigting drijvende, al naar mate het wachtwoord van Parijs luidde. Er kan, zegt de *Economist*, geen twijfel zijn dat Ratazzi den ex dictator aangemoedigd heeft om in het Oosten op eene expeditie bedacht te zijn, als eene zaak die voor Italie van onberekenbaar voordeel zijn kan en die het welligt den weg kan openen naar Venetie en Rome. Doch de keizerlijke regering wilde dien weg niet op en aan Garibaldi werd hierop gezegd, dat Italie de plannen van den keizerlijken patroon niet kan dwarsboomen. Als men dit overweegt, kan het bijna geen verwondering baren, dat én de patriot én de mensch tegen deze vernedering in verzet kwam. Als Italiaan verfoeide hij de onderdanigheid van zijn land, als staatkundig en militair leider, die in zes maanden tijds tweemalen om den tuin geleid is door voorstellen, waarvan men juist op het oogenblik van handeling afzag, verachtte hij de staatkunde, die hem tot werktuig gebruikte, om Ratazzi eene meerderheid te bezorgen. Dit kan, wel is waar, volgens Engelsche begrippen, Garibaldi's rebellie niet verschoonen; maar men kan den meest Italiaansch-gezinden van alle Italianen ook onmogelijk naar een Engelschen maatstaf beoordeelen.

Beschouwt men Garibaldi's gevangenneming nu uit een ander oogpunt en vraagt men naar de gevolgen die daaruit zullen voortvloeijen voor Italie's toekomst, dan moet het antwoord ongetwijfeld bevredigend luiden. Onder voorwendsel dat het Italiaansche leger niet tegen den revolutionnairen leider bestand zou zijn, gaf keizer Napoleon bevel tot het zenden van versterking naar Rome en eene vloot naar de wateren van Napels. Dit voorwendsel is nu totaal weggecijferd, en er bestaat dus geen grond meer voor de bezitting van Rome. Hiermede zij niet gezegd dat de keizer mitsdien op eenmaal zijne troepen zal terugroepen. De berekende staatsman heeft genoeg doen zien dat de volledige eenheid van Italie hem geen ernst is, en waarschijnlijk ziet hij niets liever dan een verdeeld Italie, ten einde aldus het lot van dat land meer in handen te hebben. Hij zal zijne troepen terug ontbieden wanneer de algemeene opinie in Frankrijk en Europa daarop aandringt, *verder niet*. Napoleon's staatkundig axioma is altijd: wachten tot dat de tijd dringt. Hij verlaat nimmer eene positie die berekend is voor zijne staatkundige inzigten, dan wanneer ze gevaarlijk wordt. Daar nu het bezit van Rome hem de draden van een staatkundig net in handen geeft, zonder dadelijk gevaar voor hem zelven, blijft hij te Rome. Wanneer het zijn invloed in Europa begint te ondermijnen, dan kan men rekenen dat hij het verlaten zal. En Garibaldi's gevangenneming *verhaast* die crisis zeer. 'sKeizers politieke geloofsbelijdenis was steeds het beginsel van non interventie. Dit beginsel werd in dit bijzondere geval verzaakt, omdat de Italiaansche regering niet sterk genoeg geacht werd den paus tegen de revolutie te beschermen. Die regering heeft nu de valschheid dezer bewering in het licht gesteld. Zij heeft de revolutie getrotseerd in den persoon van haar afgod en held en hare overwinning is gemakkelijk en volledig geweest. De keizer zal zeker nog wel niet overtuigd zijn. Maar die overtuiging zal komen, *zoodra zijne reputatie in Europa zal afnemen.* Hij weet al te goed dat voor zijne tusschenkomst in Italie niet lang meer een redelijk voorwendsel kan worden aangevoerd. Van dat standpunt beschouwd koesteren wij de hoop dat Garibaldi ten slotte zich zal kunnen troosten met de gedachte, dat de mislukking van zijne onderneming meer bijgedragen heeft tot de vereffening der Romeinsche kwestie dan ooit het geval zou zijn geweest indien hij geslaagd ware.

FRANKRIJK.

De *Courrier du Pas-de-Calais* deelt het volgende mede. Drie vurige aanbidders van den H. Hubertus zaten dezer dagen, na door de jagt hun beschermheilige hulde te hebben bewezen, in eene herberg hunne jagtavonturen te verhalen. Een hunner deed eene weddingschap, dat hij met een pistool op een afstand van twintig el van het hoofd van zijn vijfjarig zoontje eenig voorwerp zou afschieten. De weddingschap werd aangenomen, en daar men zelfs geen geduld had om tot den volgenden dag te wachten, werd er eene brandende lantaarn gehaald en op het hoofd van het kind gezet. De vader schoot en de lantaarn viel in duizende stukken op den grond, zonder dat het kind eenig letsel ontving. Dit geval werd overal met grooten lof voor den behendigen schutter uitgebazuind, doch de geregtelijke autoriteit deed een stap verder en arresteerde den knappen Nimrod, als beschuldigd van poging tot manslag; de beide andere personen zijn beschuldigd van medepligtigheid.

— Het *Journal du Hâvre* meldt, dat een reiziger, die te Havre in een hôtel had gelogeerd, bij het uitstappen in zijn rijtuig eene beurs, met 1400 francs aan goud en zilvergeld had verloren. Een behoeftige vrouw, moeder van vele kinderen, vond die en wilde ze juist naar den kommissaris van politie brengen, toen de reiziger, die zijne beurs had gemist, terugkeerde. Hij opende de beurs, telde het geld na en toen hij de som voltallig had gevonden, gaf hij der arme vrouw, om haar voor hare eerlijkheid te beloonen, de belangrijke som van 1 geheele franc.

DUITSCHLAND.

Te Kassel werd voor eenigen tijd een blijspel in den grooten schouwburg opgevoerd, hetwelk de onverdeelde aandacht van het talrijke publiek trok. Midden in de voorstelling hoorde men in de hofloge, want de Keurvorst en zijne gemalin de Prinses van Hanau woonden de voorstelling insgelijks bij, op vinnigen toon spreken en het bleek nu weldra dat de Keurvorst en zijne gemalin in een ernstigen twist gewikkeld welke van de zijde des eerstgenoemden eindelijk op zoo luidruchtigen toon en met zoo woedende gebaren werd gevoerd, dat alle aanwezigen zich naar de hofloge keerden, blijkbaar in de vrolijkste stemming gebragt door het nieuwe en onverwachte drama, dat hier gespeeld werd. Nu zag men op nieuw, dat de Keurvorst aan zijne geliefde onderdanen nimmer van harte eenig genot deelachtig wil doen worden, want toen zijne drift in zoo verre was bedaard, dat hij de stemming van het publiek kon waarnemen, verliet hij ijlings den schouwburg, zijne gemalin aan hare kleederen medesleurende.

— Eene dame, wonende in de nabijheid van een smidswinkel, had den minister van binnenlandsche zaken bij petitie verzocht haar te ontlasten van die onaangename nabijheid, door den man te bevelen zich elders te gaan vestigen. Dit verzoek was van de hand gewezen. Nu heeft zij zich met eene dergelijke petitie gewend tot het Huis der Afgevaardigden, en tevens gevraagd of het Huis den minister wilde gelasten om twee nachten in hare woning door te brengen, dan zou hij, zegt zij, beter overtuigd zijn van de noodzakelijkheid om haar verzoek in te willigen.

— Te Dusseldorp is thans een zonderling proces aanhangig. Een jong man, bediende in een grooten winkel wenschte met zekere jonge dame in het huwelijk te treden; maar had den moed niet om haar het noodige voorstel tot dat einde te doen. Hij wendde zich nu tot zekeren commissionair en beloofde hem schriftelijk 50 thal., indien deze zijn huwelijk met de uitverkorene zijns harten tot stand wist te brengen. De bedoelde commissionair nam de zaak op zich en slaagde daarin binnen zeer korten tijd. Des daags na het vieren der bruiloft vorderde de commissionair betaling der toegezegde 50 thal., welke de jong gehuwde man weigerde te voldoen, ten gevolgen waarvan deze door den commissionair in regten is aangesproken.

ITALIE.

Aangaande het gebeurde met de Italiaansche vlag, die door de arbeiders aan den spoorweg van Isoletta op de Romeinsche grenzen was geplaatst, verneemt men het volgende. De pauselijke gendarmes schoten op de vlag en braken den stok; daarna kwamen zij op Italiaansch grondgebied, namen de vlag weg en wierpen die in de rivier. Majoor Freiry vertrok, nadat hij dit had vernomen, van Arie naar Isoleta en zond den kapitein Meynadier naar Ceprano met den eisch, dat men dadelijk de vlag met de noodigen militaire eer zou terugbrengen. Mogt dit niet binnen een bepaalden termijn geschied zijn, dan zouden al de pauselijke gendarmes, die Ceprano bezetten, gearresteerd en gefusilleerd worden. Generaal Montebello, die de juistheid van dezen eisch inzag, wendde alles aan, om de pauselijke regering over te halen daaraan te voldoen, met dat gevolg dat de vlag met militaire eer is teruggebragt en thans op de vroegere plaats wappert.

— Als eene bijdrage tot de kennis der stemming, die op dit oogenblik ten aanzien van keizer Napoleon in Italie heerscht, wordt uit Venetie gemeld, dat eerstdaags in het licht zullen verschijnen zekere reeds meermalen vermelde papieren, waardoor een zeer ongunstig licht zal opgaan over het zedelijk karakter van koningin Hortense, moeder van Napoleon III. Deze papieren bevinden zich in de handen van een te Treviso woonachtigen grondbezitter, wiens vader gedurende vele jaren in dienst is geweest van wijlen den koning van Holland.

— Mag men afgaan op geruchten, dan kan men van het kabinet Ratazzi eerstdaags krachtige maatregelen te verwachten hebben, om keizer Napoleon in mora te stellen Rome door zijne troepen te doen ontruimen. De kamers zouden weldra bijeengeroepen worden, om twee spoed eischende ontwerpen van wet te behandelen, bepalende: het eene, dat ieder romeinsch burger het regt heeft de hoedanigheid van onderdaan des konings van Italie te eischen, en het andere, dat romeinsche afgevaardigden in het italiaansche parlement kunnen zitting nemen. Vóór de indiening dezer twee ontwerpen zou de italiaansche regering een nota, houdende opheldering en regtvaardiging van haar gedrag in deze, eerst Frankrijk, en vervolgens aan de andere europesche staten zenden.

Ingezonden stuk.

SCHOONE LES TER BEHARTIGING.

Toen een zijner geliefdste leerlingen, hem in den kerker de droeve tijding bragt dat de *Areopagus* hem veroordeeld had," en zijne smart uitte dat zijn meester onschuldig zou sterven, antwoorde *Socrates*: hoe zoudt gij mij liever schuldig willen zien?

J. C. v. S.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang van den 6 t/m den 13 Dec. 1862.

Uitvoer.

Naar Batavia en Soerabaija per *Samuel gezagv. E. Oort.*

9681 17/100 pic. rotting, *Agent. N. H. M.* 11474 14/100 pic. rijst, *Paine Stricker & Co.*

Naar Grissee en Soerabaija per *Alial Toolbarie gezagv. Said Abd. bin Moh. Alijdroos.*

250 pic. rijst, 2500 sta. klappers, 20 st. stoelen *de Gesagv.* 6015 1/100 pic. rijst, *Said Moh. bin Abd.* 400 pic. rijst, 1 pic. sum. tabak, 8 corg. bentjaule. *Said Hassan bin Alie.* 500 pic. rijst, *Said Moh. Imbran.*

Naar Nederland per Ned. bark *Schelde, gezagv. A. L. Hoffman.*

1228 pic. zwt. peper, 9675 pic. koffij, 172 50/100 pic. rotting, 15 1/100 pic. gomelastiek, 83 1/100 pic. guta percha, 13 37/100 pic. kassia, 553 st. runderhuiden, 269 st., buff. huiden, 63 kist. gouvernements gewe n.

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te Padang.

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.

VERTROKKEN Schepen van Padang.

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
Dec. 14	N. I.	bark	Samuel	E. Oort	Soer. via Bat.
16	Mal.	stoomb.	Rein. Claessen	kt. L. Ut. Hoddeman	en de Noord-W.
20	Ned.	bark	Schelde	A. L. Hoffman	Amsterdam

TER REEDE LIGGENDE Schepen te Padang.

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Ned.	bark	B. v. Hardenb. Telegraph	Hendrik Bolen	Nederl.	Purvis & Co. Gezagvoerder.

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stellen zich voor de wet als schrijvers bekend *de Uitgevers.*

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS, te *Padang*.

's GRAVENHAGE.

BIJVOEGSEL

BEHOORENDE BIJ HET

Samarangsch Advertentie-Blad,

van VRIJDAG 26 December 1862. No. 52.

Ontvangen:

Soerabaijasche AARDAPPELEN

EN

Makassaarsche VISCHJES, bij

(2164) J. P. BRANDES.

JAPANSCHE PRAGTVAZEN,

ontvangen bij

(2161) CHEVALLIER & C°.

Per KAREL AUGUST:

Truffels, Morilles, Cêpes à la Provençale.

(2160) THOOFT & C°.

Ballastschoppen,

ontvangen bij

(2171) CHEVALLIER & Co.

HAMMEL & Co.

hebben ontvangen:

Glimmend Katoen, in alle kleuren.
Zwarte Blonde.
Geborduurde Kraagjes en Ondermouwen.
Zwarte Mitaines, (ook voor Kinderen.)
Geslangd Veterband, in alle kleuren.
Koralen Kraagjes, enz., enz. [2167]

Voorhanden:

Jagt-, Bendij- en Rijzweepen.

WEEGSCHALEN,

Fransch en Duitsch SPEELGOED,

waaronder:

Lotto-, Schimmel-, Bloem-, Mozaik-, Vesting-, Cubiek- en andere Spelen, Bouw- en Legdoozen, Castele Bagatelle, Diorama's en Theatres.

Dames-Kraagjes en Zakdoeken, Spiegels, Schilderijen

en eene groote partij

Reukzeep en Parfumeriën.

(2001) H. F. GRIVEL.

YAP & CO.

Tembacco Pipa 1 pak.		*f* 1.—
Bier Aijam.	}	
„ Valk.	}	„ 7.25
„ Lans.	}	
Sella en pakkian Koeda, compleet.		„ 35.—

(2163]

DIVERSE FRANSCHE EN HOLLANDSCHE

LIKEUREN,

als:

Rosolio, Marasquino, Bessenlikeur, Witte en Roode Curaçao, Vanille, Persico, Sellerie Likeur, Roosje zonder doornen, Kirchwasser, Absinth.

(2165) THOOFT & Co.

Ontvangen per „*Karel August*:"

Roode en Witte Portwijn van het welbekende merk van Gebr. *STEUR* te Maassluis.

(2166) CHEVALLIER & Co.

Een élegante Mylord,

Engelsch onderstel,

met Paarden, harddravers, perfect gedresseerd,

EN

TUIGEN

met nieuw. zilveren ornament, alles compleet.

[2162] bij C. R. GOTTSCHALK

Per Karel August *ontvangen*:

Banket, gedécoreerde Koeken, Casperflikjes, Ulevellen, Muisjes, Cosaques, Pistaches, Vanille Amandelen, Envelloppes, Chocolaad Figuren, Frambozen-Koekjes, Bruidsuiker, gecristaliseerde Vruchten, Succade, Oranje Snippers.

Als ook:

DIVERSE PUIKE PUIKE PROVISIEN,

alle van de meest gunstig bekende merken.

(2170) THOOFT & Co.

Per „*Karel August*," ontvingen wij

Echt Selterswater,

in manden van 25 ps. 50/2 kruiken.

(2169) CHEVALLIER & C°.

ENGELSCHE HARNACHEMENTEN COMPLEET.

ROOK-TABAK non plus ultra.

(2156) TORLEY DUWEL.

Met eene der laatst aangekomen Schepen, ontvingen wij uit *CHINA*:

Echte Mandarijn Gember,

en

Vloermatten in verschillende dimensiën.

(2159) CHEVALLIER & Co.

COMMISSIE-HUIS

in 't Groot en Klein.

Pas ontvangen per de Schepen „Koophandel" en „Bellatrix":

Diverse Groenten, Vleesch, Gevogelte, Saucijs de Bologne, Stoom-zalm en Zwerikken in blik, Rolpens, Saucijsjes en velerlei Zuur in stopflesschen, en geëmballeerde Hammen;
Gedroogde Appelen, Peren, Pruimen, Rozijnen, Krenten, Amandelen, Vermicelli en Macaroni in stopflesschen;
Divers Koek, Banket, St. Nicolaas en Suikergoed en Pepermunt;
Diverse fijne Likeuren en Rhijnwijnen op heele en halve flesschen;
Pale-Ale, Falcon-Ale en Haantjes-Bier;
Champagn Cognac, Genever, Pommeranzen-Spiritus en Maag-Bitter;
Diverse soorten Witband en Schoenboorlint;
„ Hoeden-Veeren en Linten;
„ afgepaste Jaconnetten, Barègen en Zijden Robes;
„ katoenen en halflinnen Tafel- en Handdoeken-goed;
„ Engelsche-, Belgische- en Fransche Madapolams;
„ Gouden Medaillons en Broches voor Portretten;
„ do. Slootjes met Bloedkralen Camées, voor Armbanden en Colliers, en velerlei snoeren Bloedkralen.
„ do. Breloques en Horologie-Sleutels;
„ fijne Odeurs, Eau de Cologne en Zeepen;
„ Degen-Stokken en Karwatzen;
„ nieuw soort solied Speelgoed;
„ Pianino's en een 4 octaafs Orgel in Mahoniehouten Kast;
„ kleine losse Brillanten, enz., enz.,

alles à Contant tegen bekende lage prijzen.

[2063] J. J. VOLKERT.

SCHUTTERS

VELDSTOELEN,

te bekomen bij

(2099) DE GROOT, KOLFF & C°.

Heden ontpakt:

Alle Artikelen welke men voor

Kers-Geschenken

verlangen kan, benevens:

ACCORDEONS,

waaronder met *drie* Klavieren.

Alles à CONTANT tegen zeer lage prijzen.

NB. De Toko is elke avond geopend.

(2072) H. F. GRIVEL.

Garibaldi Speelkaarten,

extra fijn glacé — om de goedkoopte, bijzonder voor *Societeiten* aan te bevelen.

Ontvangen en te bekomen bij

(1886) DE GROOT, KOLFF & C°.

Ontvangen uit *Parijs:*

Een keurig factuur ACCESSOIRES, uitsluitend ingerigt voor

Portret-Kaartjes,

bestaande uit:

Kleine vergulde- en houten Lijstjes, vergulde Standaards om op Consôles te plaatsen voor twee en meer Portretten, groote Kaders, etc.

Voorts:

PRACHTIGE ALBUMS

van Leder en Schildpad, met prachtsloten, uitnemend geschikt voor geschenken.

Alles tegen billijke prijzen verkrijgbaar bij

DE GROOT, KOLFF & Co.

(1035) *Samarang.*

Kinder-Speelgoed.

(Fransch Fabrikaat),

Tooverlantaarns, Bouwdoozen, Timmermansgereedschappen, Goocheldoozen, Lotto- en Domino-spellen, Damborden, enz. enz.

Pas uitgepakt bij (1385)

DE GROOT, KOLFF & C°.

Boekhandel

VAN (1903)

DE GROOT, KOLFF & CO., SAMARANG.

Van de Pers gekomen:

ALMANAKKEN voor 1863.

KANTOOR-KALENDER

Prijs *f* 4.— franco per post *f* 5.—

ZAK-ALMANAK,

ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, *f* 2.—

Franco per post met een Kantoor-Almanak *f* 3.—

KANTOOR-ALMANAK VOOR 1863,

Onopgeplakt 50 C^ts^., opgeplakt *f* 1.—

Boekhandel van de Groot, Kolff & Co.,

SAMARANG. (1596)

Ontvangen:

D^r. K. KARMARSCH en Prof. F^r. HEEREN.

TECHNOLOGISCH

WOORDENBOEK

OF

Volledige Handleiding voor alle takken van Fabriekwezen en Volksnijverheid; in Alphabetische Orde; met ongeveer 1500 tusschen den tekst gedrukte Houtgravures, 3 dln. prijs. . . . . *f* 40.—

J. L. TERWEN.

Het Koningrijk der Nederlanden,

VOORGESTELD

in eene reeks van naar de Natuur geteekende

SCHILDERACHTIGE GEZIGTEN.

In prachtig linnen band en verguld op Snêe.

Prijs f 40.—

(1595) DE GROOT, KOLFF & C°.

GOUDWERKEN.

Tot sluiting van Factuur zullen de ondergeteekenden, hun voorraad GOUDWERKEN, bestaande uit Parures (heele en halve) Armbanden, Broches, Oorringen, Charivari's enz. tot *ongekende lage prijzen à Comptant* opruimen.

(1910) DE GROOT, KOLFF & C°.

HOLLOWAY'S ZALF.

Huisvaders en Landeigenaars in Java worden gewaarschuwd nooit zonder eenen voorraad dezer wonderbare Zalf te zijn; want in alle gevallen van een plotseling toeval is het onmogelijk derzelver waardij te hoog te schatten. Brandwonden, kneuzingin, scheuren, zweren enz. veroorzaken zeer weinig pijn wanneer dezelve met deze aangename, verkoelende en heelende Zalf verbonden worden. Het is tevens een onfeilbaar heelmiddel voor huidziekten, zeer, builen, ettergezwellen, koningszeer, schurftige uitbarstingen en alle klierachtige gezwellen in de keel, het graveel, hoofdpijn, rhumatiek en lendenpijn. Geen delfstoffelijk of schadelijk bestanddeel van welken aard ook, wordt in deze wonderbare Zalf gevonden; dezelve is bereid uit balsems uit het plantenrijk en kan veiliglijk aan kinderen toevertrouwd worden.

De Prijzen zijn als volgt:

Doosjes PILLEN à	*f* 1.—	*f* 3.—	*f* 5.—
Potjes ZALF à	„ 1.—	„ 3.—	„ 5.—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Ze zijn op franco aanvrage à contant te bekomen:

Te *Soerabaija*	bij	LE ROY & C°.
„ „	„	MOSSEMBEKKER & C°.
„ „	„	D. MAURITZ MARTENS.
„ „	„	J. J. VAN DEN MUIJSENBERG.
„ *Probolingo*	„	ZIMMERMAN & C°.
„ *Banjoemaas*	„	M. S. CHERIMAN.
„ *Poerworedjo*	„	J. KALDEN.
„ *Djocjokarta*	„	SCHREUDER.
„ „	„	Wed. C. W. v. D. LAAN.
„ *Soerakarta*	„	W. VELDMAN en M. J. HANSSENS.
„ *Tagal*	„	Mevr. de Wed. VAN DORT.
„ „	„	A. J. VAN DER VOORT.
„ *Cheribon*	„	W. GALISTAN.
„ „	„	M. BLOK & C°.
„ *Buitenzorg*	„	P. SCHREUDER.
„ *Samarang*	„	DE GROOT, KOLFF & C°., H. L. DE LYON, JOOSTEN & C°. en bij SOESMAN & C°.

(1440)

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 9 November.

NEDERLAND.

De Overland-post, loopende tot 12 September, is den 27sten October hier te lande aangekomen.

— Het stormachtige weder, dat tijdens de verzending van ons vorig nommer heerschte, is door eene zeer kalme en zachte weersgesteldheid opgevolgd. De temperatuur is wederom zoo buitengewoon zoel, als men slechts zeldzaam in dit jaargetijde waarneemt.

Volgens de aanwijzingen op de weerkundige inrigting van den heer van der Star te Nieuwe Diep, is tijdens de laatste stormen de zwaarste windruk op de □ Ned. el geweest 67 Ned. ℔.

— Als een bewijs dat in den laatsten tijd vele militairen uit Indie retourneerden dient, dat in de afgeloopen maand 198 onder-officieren en manschappen Zr. Ms. militaire dienst te Harderwijk hebben verlaten, waarvan 80 hun gagement en 118 hun paspoort hebben ontvangen. Den 1sten dezer zijn weder 18 man eervol ontslagen, waarvan 9 met paspoort en 9 met gagement.

— Er woont te Parijs een man, wiens naam in de wetenschappelijke wereld alom is bekend geworden, doordien hij door middel van eene ruimte van kalk, waarin waterstof- en zuurstofgas stroomt, eene vroeger niet gekende hitte heeft weten voort te brengen, die de meest weerspannige metalen uit hunne verbindingen weet los te maken, of ze weet te smelten. Die man is St. Claire Deville. Door zijne vinding is het aan de firma Johnson, Matthey & comp. te Londen gelukt, op de tentoonstelling aldaar eene hoeveelheid platina te exposeren, waarvan men zich naauwelijks een denkbeeld kan maken. Er ligt een massief blok zuiver platina, wegende 2¼ centenaar; een platinaketel ter waarde van 5000 gulden, waarin in 24 uren tijds 3 ton zwavelzuur kan gerectificeerd worden; een kolf van platina van 2700 gulden waarde; platina buizen met platina gesoldeerd enz. In één woord: hij heeft voor 67000 gulden aan platina ten toon gesteld. Nog heeft hij een stuk zuiver iridium van 27¾ Eng. oncen geleverd, en bovendien zuiver iridium en osmium te zamen weten te smelten, om de punten van stalen pennen te repareren.

— In de nabijheid van Essen bestaat eene fabriek, waarin de tegenwoordige eigenaar, de heer Krupp, 37 jaren geleden met twee arbeiders de vervaardigen begon van gegoten staal, naar eene bereidingswijze, die door zijn vader na lang zoeken, met opoffering van zijn fortuin, kort vóór zijn dood was gevonden. Aan den ingang van het terrein dier inrigting, voor welke deskundigen getuigen dat het woord „fabriek" bijna te gering is, staat een beleefd verzoek te lezen, om toch geene pogingen tot het bezigtigen er van in het werk te stellen, wegens het onaangename dat voor beide partijen gelegen is in de weigering, welke daarop zou moeten volgen. Nogtans is het den heeren ingenieurs van den waterstaat Fijnje en van Diesen gelukt, op hunne wetenschappelijke reize, in het begin dezes jaars gemaakt, toegang tot die inrigting te verkrijgen. De volgende bijzonderheden zijn ontleend aan het verslag, dezer dagen door genoemde ingenieurs van hunne zending uitgegeven:

In plaats van de eenvoudige woning, vroeger door den eigenaar betrokken, houdt hij thans verblijf in eene sierlijke villa, omgeven door een lusttuin met vijvers, kunsmatige rotsen, heuvels, bronzen groepen, verandah's, wintertuinen, enz. De stallen, uitspanningszaal en bijna alle andere gebouwen en werkplaatsen maken met de villa door den bouwtrant een uitmuntend geheel en getuigen van den goeden smaak des ontwerpers, zelfs de schoorsteen deelt in dit voorregt en ziet er uit als een bevallig observatorium.

De vuurgangen van 16 stoomketels voor 1600 paardenkrachten worden van alle zijden onder den grond naar den eenigen schoorsteen gevoerd, die rondom geheel vrij staat. Hij is beneden bijna 10 Ned. el in middellijn en bijna 80 Ned. el hoog. Boven op staat een koepeldak op kolommen. Een ijzeren trap voert buiten langs den schoorsteen naar eene galerij, die hem beneden den top als een lijstwerk omringt.

Dagelijks zijn 2400 arbeiders in de verschillende gebouwen werkzaam.

De wijze waarop en de bestanddeelen waarmede het gegoten staal wordt vervaardigd zijn een geheim. Het eenige wat daarvan bekend is geworden is het volgende: Het staal wordt gesmolten in kroezen van graphiet, die 50 pond inhouden, en waarvan er vier in één oven staan. De beschikking geschiedt koud; de kroezen worden maar eens gebruikt; gewoonlijk wordt er tweemaal daags gesmolten. Er wordt bijna niets anders dan poedel- en gefrischt staal, en zeer weinig cementstaal omgesmolten. Het eerste en het laatste wordt aan de fabriek zelve vervaardigd.

Het hoofdwerk bestaat in de vervaardiging van groote stukken voor werktuigen, van wielbanden voor spoorwagens en van kanonnen. Deze fabriek voor gegoten staal, welke stof bestemd schijnt om eene groote rol in den bruggenbouw te spelen, is de grootste van het vasteland.

De fijnheid van korrel, bij het daar vervaardigde gegoten staal verkregen, is zoo groot, dat edele metalen moeijelijk fijner korrel kunnen vertoonen.

Tot hiertoe waren 16 stoomhamers van verschillende grootte in de fabriek werkzaam, maar onlangs werd er een aan toegevoegd, welke niet alleen hen allen, maar ook alle tot nog toe bekende stoomhamers in groote overtreft. Men heeft drie jaren aan zijne vervaardiging besteed. Hij is ingerigt naar het stelsel van Nasmyth. De hamer weegt met zuiger en stang 45,000 kilogram. De valhoogte is ruim 3 Ned. el. De cylinder boven den hamer rust op zware balken. Bovengenoemde ingenieurs woonden het smeden bij van een stuk gegoten staal, bestemd voor krukas van een stoomschip van 500 paardenkracht. Dat stuk woog 20.000 kilogram. Het was aan het uiteinde, dat gesmeed moest worden, niet geheel wit gloeijend, en werd met eene kraan op het aanbeeld gebragt. Het hing in een zwaren ketting en werd door de beweging van dien ketting in den een of anderen zin omgewenteld. Zoowel de beweging der kraan als die van den ketting geschiedde met stoom. De hamer viel van onderscheidene hoogten op het stuk, naar gelang der behoefte. Ofschoon bij den hoogsten val de slag hevig was, had het gebouw nog altijd de dreuning goed doorgestaan, zonder te scheuren.

De hoeveelheid gegoten staal, welke dagelijks in de fabriek wordt vervaardigd, bedraagt 15 à 16,000 kilogram; er ligt voor meer dan 1 millioen kilogram in voorraad.

Men kan in één stuk zelfs zwaarder stalen voorwerpen gieten dan van 20,000 kilogram, zoo als bovengenoemde scheeps-as; naar men beweert kunnen stukken van 30,000 kilogram gegoten worden.

— Z. M. heeft *benoemd* tot ridders der orde van den Ned. Leeuw, den heer J. A. Bakkers, adsistent-resident ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, ter zake van de door hem in 1861 en 1862 bewezen uitstekende diensten bij gelegenheid van de onderwerping der wederspannige hoofden van Manipi en Toeroengan op Celebes, en den heer John Loudon, thans te 's Gravenhage, ter zake der door hem met gunstig gevolg aangewende pogingen, zoowel om de Orang-Seka's van Billiton het zeerooversbedrijf te doen verwisselen met een gevestigd verblijf en het uitoefenen van handenarbeid, als om in het algemeen den mineralen rijkdom van Nederlandsch Indie meerdere bekendheid te geven en te doen ontginnen; — *eervol ontslag verleend*, op zijn verloek, aan den militairen ambtenaar 2de klasse P. F. Hedderich, laatstelijk directeur van het groot militaire hospitaal te Padang, thans met verlof in Europa, met toekenning van pensioen: — voorts *benoemd* voor de burg. dienst in N. I.: tot ambt. 1ste kl., mr. W. F. de Vogel en mr. W. C. J. van der Moore; tot ambt. 2de kl., cand. ambt. W. Voute en J. W. A. van Soest; tot predikant voor de Protest. gem. in N. Indie J. J. Diest Lorgeon, candid. bij het prov. kerkb. van Drenthe; tot adsistent voor de dienst der Ned. bezittingen ter Kuste van Guinea, de adj.-onderoffic. bij de vaste bezetting aldaar P. J. W. Gerritsen; — *erkend:* W. F. Mathieu, te Batavia, als consul-generaal van Hamburg voor de Ned. kolonien in Oost.-Indie.

ENGELAND.

Tengevolge van het schoone weder verzamelden zich ll. Zondag, behalve de gewone bezoekers, weder ongeveer 50,000 menschen in Hyde-Park, waar zich ook een groot aantal Ieren bevond. De agitatie, door de vroegere ongeregeldheden veroorzaakt, scheen nog niet geheel te zijn uitgedoofd, want verschillende personen, zoowel van hen die voor als van hen die tegen Garibaldi waren, trachtten de menigte weder toe te spreken. Zij werden evenwel door de aanwezige politieagenten spoedig tot zwijgen gebragt. Om de menigte spoedig uiteen te drijven, werd door de politie een zeer aardige list verzonnen. Verschillende agenten werden in burgerkleederen onder het volk gezonden en vervolgens door hunne kamaraden in officieele uniformen, gearresteerd. Telkenmale dat een hunner werd weggevoerd, werd hij door een aantal nieuwsgierigen gevolgd, die in den waan verkeerden dat het een oproermaker was. De list gelukte dus volkomen en verijdelde de plannen der rustverstoorders

Men herinnert zich, dat op de laatst gehouden Garibaldimeeting te Londen, ook besloten werd eene memorie bij graaf Russell in te dienen, strekkende tot kennisgeving der in die vergadering genomen besluiten betreffende de uitdrukking der sympathie jegens Garibaldi en de ontruiming van Rome door de Franschen. In antwoord daarop heeft graaf Russell thans aan het Garibaldi committé te kennen gegeven, dat de Britsche regering ten aanzien der ontruiming van Rome niets anders kan doen dan vriendschappelijke vertogen tot Frankrijk te rigten, gelijk zij reeds vroeger gedaan heeft en gelijk zij, ingeval zij dit noodig oordeelde, ook later zou doen.

Voorts kan nog gemeld worden dat Garibaldi een brief heeft doen toekomen aan den heer Richardson, lid van den gemeenteraad en secretaris in het Garibaldi-committé alhier, waarin de generaal verklaart dat de onlangs gemelde correspondentie tusschen hem en den Amerikaanschen consul te Weenen, ten gunste der Noordelijken, authentiek is. De brief is geschreven door het Italiaansch parlementslid Vecchy, geheim secretaris van Garibaldi, en is geteekend uit Varignano. „Garibaldi" zegt de schrijver o. a., „ziet in Amerika geene handelskwestie, maar de oplossing van een vraagstuk, waarbij de geheele menschheid belang heeft. Hij kan niet zonder ontroering denken, dat in het land waar hij eens als een banneling met het burgerregt werd vereerd, nog menschelijke wezens zijn, die gelijk schapen of paarden publiek verkocht worden. Hij denkt en vertrouwt dat de bondsregering de slavernij zal afschaffen. Dat is haar pligt en dat moet ook hare beslissing zijn. Dit strekt tot opheldering van den brief dien Garibaldi aan den Amerikaanschen consul geschreven heeft. Wanneer de generaal genoegzaam hersteld zal zijn om te kunnen reizen, is hij voornemens Londen te bezoeken en dan zult gij hetzelfde uit zijn eigen mond hooren."

Lord Lyons is met het stoomschip *Scotia* naar Amerika teruggekeerd in gezelschap van den vroegeren Amer. minister van oorlog, de heer Cameron. Wat de instructien van den gezant betreft, zoo weet men dat hij gelast is het bondsgouvernement te verzekeren, dat de Engelsche regering steeds eene volkomen neutraliteit in de geschillen tusschen beide oorlogvoerende partijen in acht wenscht te nemen, doch dat Engeland, indien de Noord. staten er niet in slagen de Zuidelijke in een bepaalden tijd tot onderwerping te brengen, genoodzaakt zal zijn laatstgenoemde staten als onafhankelijk te erkennen. Voorts is lord Lyons gelast om in alle opzigten zooveel mogelijk te handelen in overleg met den heer Mercier, den vertegenwoordiger van Frankrijk. Het laatste zal ongetwijfeld vrij moeijelijk gaan, daar het een algemeen bekend feit is dat de heer Mercier een groot tegenstander der Zuidelijken is en het herstel der Unie zeer ter harte neemt.

— Men beweert dat de heer Slidell, de zuidelijke agent in Frankrijk, Dingsdag een privaat onderhoud met keizer Napoleon te St. Cloud heeft gehad, bij welke gelegenheid de keizer heeft verklaard dat hij zeer vriendschappelijk jegens de Zuidelijke staten gezind is en hen reeds lang onafhankelijk zou hebben verklaard, indien hij daarvan niet herhaaldelijk door Engeland was teruggehouden. Het is niet bekend of de heer Slidell werkelijk bij den keizer is ten gehoore ontvangen, evenwel komt het velen zeer onwaarschijnlijk voor dat deze zich inderdaad bereid zou hebben verklaard om de Zuidelijke staten als onafhankelijk te erkennen, daar het positief bekend is, dat het Britsch gouvernement en dat van Frankrijk het omtrent de Amerik. kwestie op dit oogenblik volkomen eens zijn en besloten hebben voorloopig nog aan geene erkenning te denken.

— Het per telegraaf ontvangen berigt uit New-York dat in het Zuidelijk congres een besluit is voorgesteld om den minister van finantien te magtigen tot het opkoopen van 1,000,000 balen katoen ter exportatie naar Europa, veroorzaakte in de politieke, zoowel als in de commercieele kringen zeer veel sensatie. Men gelooft niet dat de door het Zuidelijk gouvernement afgevaardigde agenten (waarvan men zegt dat reeds eenige te Liverpool zijn gearriveerd) veel koopers in ons land zullen vinden, aangezien men het als onmogelijk beschouwt om eene zoo groote hoeveelheid katoen uit de geblokkeerde havens aan te voeren. De Engelsche handelstand beschouwt het natuurlijk hoogst onvoorzigtig om in afwachting van den vrede tusschen de oorlogvoerende partijen, tegen den thans bestaanden hoogen prijs, katoen bij de Zuidelijken op te koopen en men onthoudt zich dus liefst van dergelijke gevaarlijke speculatien. Het Zuiden zal dus in dit geval weinig geldelijk voordeel uit dien maatregel trekken. Het voornaamste motief van dien stap schijnt evenwel te zijn om de verantwoordelijkheid van het gebrek aan katoen in ons land, op de Noordelijken te werpen en de sympathie van ons gouvernement om Engeland en Frankrijk door gebrek aan katoen tot de erkenning der zuidelijke staten te nopen, heeft gefaald en de Zuidelijken achten het nu wenschelijk tot andere middelen hunne toevlugt te nemen.

— Terwijl de *Morning Post* onverholen haar spijt te kennen gaf over de gebeurtenissen in Griekenland, spraken de *Times* en de *Daily News* in een geest, welke deed denken dat ze er mede ingenomen waren. Indien ooit, zegt de *Times*, een vorst op den troon is geweest, die onbekwaam was om te regeren, dan was het koning Otto, en het blad is voorts van meening, dat zelfs het meest reactionnaire kabinet van Europa geene enkele poging zal doen, om de Beijersche dynastie op den Griekschen troon te herstellen. Indien, zegt het verder, de drie beschermende mogendheden, die den koning tot den troon verheven hebben, zich den ondergang van Griekenland ten doel hadden gesteld, zouden zij geene betere keus hebben kunnen doen dan in den zwakken vorst, die evenwel zoo gemakkelijk op zijn troon had kunnen blijven, indien hij slechts, na het gebeurde te Nauplia, vrede met zijn volk gemaakt had. Hierna verheft de *Times*, *Daily News*, met nadruk hare stem ten gunste der non-interventie. Het volk kan kiezen wien het als koning verlangt, en die keus zal zeer zeker door Europa geratificeerd worden. Doch zij waarschuwt tevens het Grieksche volk voor die woelzieke handelingen, die de rust van Europa in gevaar kunnen brengen; want alsdan zouden de mogendheden de zaken niet langer lijdelijk kunnen toezien.

De *Morning Post* bevatte nog een tweede artikel dat vol was van beschuldigingen tegen Rusland en ook tegen Italie. Rusland heeft, volgens het orgaan van lord Palmerston, de Montenegrijnen tot den oorlog tegen Turkije aangezet, nadat het reeds vroeger de bloedige tooneelen in den Libanon, waarvan de Maroniten het slagtoffer waren, door zijn toedoen in het leven had geroepen. Toen onder het slechte bestuur van den vorigen sultan Turkije's hulpbronnen dag aan dag al meer uitgeput raakten, wachtte Rusland, ten einde het geschikte oogenblik tot handelen waar te nemen; maar thans, nu het vreest dat zijn prooi ontsnappen zal, zet het zijne kuiperijen weer op touw. Het is op die wijze dat de oorlog tegen Montenegro gevolgd is op de geschillen met Servie, en nu die oorlog geëindigd is, openbaren zich in Ruslands kuiperijen Griekenland.

De *Morning Post* erkent evenwel dat de Grieken zware grieven tegen de regering hadden. De laatste toch bezigde het middel van omkooping bij de verkiezingen; zij ontnam het volk zijne gemeentelijke vrijheden, die het onder het Turksche bestuur genoot; overal heeft zij eene omkoopbare bureaucratie gevestigd. 's Lands inkomsten werden buitendien slecht besteed en het gezag concentreerde zich alleen in het koninklijk paleis.

— Eenige dagen geleden heerschte in de handelskringen buitengemeen veel opschudding tengevolge van twee geruchten. Het eerste, per het stoomschip *Gladiator* te Liverpool aangebragt, zeide dat de Amerik. schout-bij-nacht Wilkes, die door het arrest van de heeren Mason en Slidell aan boord der *Trent*, in der tijd zoo veel opgang in Amerika en in Europa maakte, Bermudas had geblokkeerd en dat hij het verzoek van den gouverneur, om zich met zijn eskader te verwijderen, positief had geweigerd. Volgens het tweede gerucht zou het Britsch gouv., op het vernemen dier tijding, oogenblikkelijk hebben gelast vier schepen naar het West-Indisch station te zenden, ten einde den schout-bij-nacht Wilkes tot zijn pligt te brengen. Beide geruchten blijken evenwel, zoo niet geheel onjuist, dan toch overdreven te zijn. In de eerste plaats meldde de *Bermuda Gazette* van den 30sten jl., dat Wilkes wel is waar in bovengemelde haven met een schip der Unie was gearriveerd, doch alleen met het doel om aldaar steenkolen in te nemen, dat hij met lord Cunninghouse saluutschoten had gewisseld en dat hij voorts jegens den gouverneur ook de gewone beleefdheidsbetuigingen had in acht genomen. Het tweede gerucht is in zoover overdreven, dat het gouvernement geen vier, maar twee schepen naar het West-Indisch station heeft gezonden, ter beschikking van admiraal Milne. Bij het ministerie van buitenl. zaken zijn later zeer belangrijke dépêches van den gouverneur van Bermudas ontvangen en men verzekert ten stelligste dat het gerucht nopens eene eigenlijke blokkade van gemeld eiland door een Amerikaansch eskader in die dépêches niet wordt bevestigd. De hoop der anti-Unionisten, om tusschen Engeland en Amerika eene botsing te doen ontstaan, werd dus andermaal teleurgesteld.

— Dezer dagen is het Amerikaansche schip *Emily Farnham* te Liverpool binnengeloopen. Kapt. Lines, gezagvoerder aan boord van dit schip heeft gerapporteerd, dat hij den 3den dezer door het Zuidelijk stoomschip *Alabama* op »290" is aangehouden, en ten gevolge daarvan gedurende acht uren verhinderd werd zijne reis voort te zetten. Op het vertoonen van een document, onderteekend door een Britschen consul en bestemd voor eene bekende firma te Liverpool, werd hij eindelijk vrij gelaten, doch kreeg toen 74 matrozen (allen van schepen die door de *Alabama* vernield waren) bij zich aan boord, om ze naar Engeland mede te nemen. Volgens mededeeling van een der officieren aan boord der *Alabama* had dit schip reeds 16 Amerikaansche vaartuigen, waaronder 11 walvischvaarders, op zee verbrand. Het had eene bemanning aan boord van 120 matrozen, die volgens het rapport van Lines, zich in hunne manieren en in hun spreken alles behalve gunstig voordeden.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* meldt het volgende: de Turksche gezant heeft zijne geloofsbrieven aan den keizer overhandigd en bij die gelegenheid gezegd, dat de sultan den wensch koestert, om de vriendschaps-betrekkingen tusschen de beide hoven meer en meer te bevestigen. De keizer heeft geantwoord, dat hij, sedert de komst van den sultan op den troon, steeds met veel belangstelling diens loijaal en moedig gedrag heeft nagegaan en de hervormingen, die hij heeft tot stand gebragt, heeft toegejuicht.

— De geheele circulaire van den heer Drouin de Lhuys, is door den *Moniteur* bekend gemaakt. »De keizer," aldus luidt het, »heeft meer in 't bijzonder zijne zienswijze (in de Romeinsche kwestie) doen kennen door een brief aan mijn ambtsvoorganger gerigt en door den *Moniteur*, den 25 September openbaar gemaakt. Dit document geeft 's keizers gedachten terug met een gezag, dat door geene uitlegging verzwakt kan worden, en ik kan niet beter zeggen dan dat ik er mij aan refereer. Bij alle phases welke de kwestie sedert dertien jaren doorloopen heeft, was 's keizers streven steeds daarheen gerigt, zoo als hij telkens heeft doen uitkomen, om de groote belangen, die hier met elkander in strijd waren, nader tot elkander te brengen; en hoe ernstiger die oneenigheden werden, hoe meer de keizer van gevoelen was dat zijne regering pogingen behoorde aan te wenden, om ze uit den weg te ruimen, zonder evenwel in eenig opzigt beginselen op te offeren, die voortdurend de leiddraad waren zijner besluiten. Die staatkunde met zooveel juistheid en onpartijdigheid omschreven, is niet veranderd. De keizer blijft met dezelfde gevoelens bezield jegens twee zaken, aan welke hij tot dusverre in gelijke mate zijne gehechtheid bewezen heeft. De Romeinsche kwestie raakt de hoogste belangen der godsdienst en die der staatkunde. Zij wekt op alle punten des aardbols eene bekommering, die de meeste aanspraak heeft op eerbied; en de moeijelijkheden nagaande, die er aan verbonden zijn, beschouwt de keizer het als zijn eersten pligt, alles te vermijden, wat den minsten schijn zou kunnen hebben alsof hij van zijn kant zich liet medeslepen of afbrengen van de gedragslijn, die hij zich afgebakend heeft."

Dat de keizerlijke regering op nieuw zal voortgaan stappen tot bemiddeling bij den Heiligen Stoel te doen, ligt in het bovenstaande opgesloten. Eene andere vraag is en blijft het: is het gemeend wat hij daaromtrent zegt en laat zeggen, en is alles niet een masker, om de eenheid van Italie door een passiven tegenstand te beletten? Er is veel wat daarvoor pleit.

— De aandacht is thans voornamelijk gevestigd op de kandidaten voor den Griekschen troon. De keizer was eerst voornemens de kandidatuur van den jeugdigen ex-groothertog van Toskane op den voorgrond te stellen, en alzoo een der dynastieke kwestien uit den weg te ruimen, die uit den Italiaanschen oorlog ontsproten zijn. Maar de keizer heeft dit plan laten varen, waarschijnlijk omdat het niet de minste kans van welslagen heeft. Engeland wil zich, naar men zegt, ook niet leenen voor de kandidatuur van prins Alfred. Buitendien sluit het tractaat van 1832 de leden der dynastiën in Frankrijk, Engeland en Rusland van den Griekschen troon uit. Maar hoe, vraagt men welligt, kan het Rusland dan ernst zijn met de kandidatuur van den jeugdigen grootvorst van Leuchtenberg? Men beweert dat de Russische regering daarop een middel heeft gevonden. De grootvorst is — zoo moet ze zich verklaard hebben — slechts van moederszijde de kleinzoon van czaar Nicolaas; van vaderszijde stamt hij af van prins Eugène de Beauharnais, en alzoo kan hij niet gerekend worden tot de Russische dynastie te behooren.

Hier en daar spreekt men ook van het plan om een Griek tot den troon te verheffen. De eerste die als zoodanig voor den geest komt, is Ypsilanti, iemand nagenoeg zonder middelen, wiens opvoeding te Parijs voltooid is. Er wordt voorts nog een naam genoemd, waaraan tot dusverre slechts weinigen gedacht hebben, namelijk generaal Bourbaki. Die keus zou ongetwijfeld den keizer naar den zin zijn. Bourbaki toch, wiens opvoeding ook in Frankrijk voltooid is, en wel door de zorg van Louis Philippe, destijds hertog van Orleans, die hem op de school van St. Cyr deed plaatsen, heeft ten gevolge van zijne buitengewone dapperheid en zijne uitstekende veldheerstalenten al de militaire rangen in Algerie doorloopen, terwijl hij tot belooning van een schitterend wapenfeit het grootkruis van het legioen van eer ontving. Ik heb niet noodig te zeggen dat hij den oorlog in de Krim en in Italie mede gemaakt heeft. Men hechte evenwel aan het voorgaande geen te groote beteekenis. Van zijne kandidatuur wordt nog slechts weinig gesproken; zij is, om zoo te spreken, nog slechts in nevelen gehuld. Maar het zou kunnen zijn, dat men er eensklaps meer van hoorde, en daarom wordt er de aandacht op gevestigd.

— Men heeft onlangs te St. Cloud en in de omstreken twintig personen gearresteerd, die beschuldigd werden, van met Mazzini in betrekking te staan. Een twaalftal, tegen wie de bewijzen niet overtuigend genoeg waren, zijn over de grenzen gebragt; de acht overige zijn in Mazas opgesloten.

Eenige bijzonderheden over het feest, dat de graaf de Persigny aan den keizer en de keizerin heeft aangeboden, en aangaande het kasteel de Chamarande zullen onze lezers waarschijnlijk niet onwelkom zijn. H.H. M.M. zijn in den morgen van 30 October om tien uur op het kasteel aangekomen. Ten elf uur hebben zij deel genomen aan een collation. Het diner had om vijf uur plaats en des avonds vertrokken zij weder naar Parijs. Onder de genoodigden behoorden de dames de Sauley en de Pierre, hofdames van de keizerin; den prins de la Moskowa, den hertog de Tarente, generaal Fleury, graaf Bacciochi, den hertog en de hertogin de Morny, graaf en gravin Walewski, lord Malmesbury, baron en barones de Berckeim, baron Paul de Richemond, de heeren Delessert, Boittelle, Thuiller, baron de Vougy, graaf Treilhard, graaf de Jaucourt.

Het kasteel de Chamarande ligt op 4 mijlen afstand van de hoofdstad, digt bij d'Etampes: het is een smaakvol gebouw uit den tijd van Lodewijk XIII of uit het begin van de regering van Lodewijk XIV. De oudste overleveringen van het landgoed zijn van de 11de eeuw. Het kasteel droeg toen den naam Bones en was het eigendom van Montlhéry sire de Montmorency. Later ging het over in het bezit van een edelman uit de provincie Forez, die in diezelfde provincie reeds een kasteel de Chamarande bezat en die het tegenwoordige kasteel door den eersten van de twee Mansard's liet bouwen. Toevallig was het eerste kasteel de Chamarande gelegen juist in dezelfde gemeente van de provincie Forez, waar de tegenwoordige eigenaar van het goed, de graaf de Persigny, is geboren. Chamarande werd in 1680 tot een *duché-pairie* verheven, behoorde gedurende zes geslachten aan de familie Talarut en ging bij den dood van den markies over aan den graaf de Persigny, bij gelegenheid van diens huwelijk met de prinses de la Moskowa.

Chamarande is niet een van die grootsche goederen, zooals de Engelsche aristocratie er vele bezit, maar de gravin de Persigny heeft het Engelsche *comfort* met de Fransche elegantie weten te vereenigen en er een bekoorlijk verblijf van gemaakt. Men spreekt vooral van eene merkwaardige galerij, waar alle herinneringen van de vroegere eigenaren zijn bijeen gebragt, die de graaf de Persigny in de verschillende streken van Frankrijk heeft verzameld.

ITALIE.

Het officieel orgaan der Italiaansche regering bevat thans het besluit, waarbij de kamers tegen 18 November bijeengeroepen worden. De Romeinsche kwestie zal ongetwijfeld tot zeer levendige discussien aanleiding geven en men denkt, dat de regering ter regtvaardiging van hetgeen ze ten deze gedaan heeft, bij de vertegenwoordiging de diplomatieke stukken zal indienen, welke zij in deze zaak gewisseld heeft. Onderscheidene malen is reeds sprake geweest, om den heer Farini in het kabinet op te nemen; ook thans loopt dit gerucht, met de bijvoeging dat hij misschien de portefeuille van binnenl. zaken zal bekomen, terwijl de heer Durando in dit geval tot gezant te St. Petersburg zal worden benoemd. Zijne opname in het kabinet zou ongetwijfeld eene groote aanwinst voor Ratazzi zijn; doch velen gelooven niet dat hij zich met eene portefeuille zal belasten, daar de verzwakte staat zijner gezondheid dit kwalijk toelaat. Indien hij dan slechts als lid der kamer zijne ondersteuning aan het kabinet Ratazzi verleent, dan is voor dit laatste ook al veel gewonnen, want Farini is de leider der parlementaire meerderheid, en die ondersteuning heeft hij volgens sommigen reeds beloofd. Dat hij die niet toegezegd zal hebben, zonder zich vooraf met eenigen zijner mede-afgevaardigden te hebben verstaan, spreekt van zelf.

De *Monarchia Nazionale* bevat het volgende: Men verspreidt het gerucht, dat het ministerie de kamer wil ontbinden; de tegenwoordige omstandigheden, die niet alleen den ijver van het ministerie, maar van het geheele land vereischen voor de organisatie, zoowel van de binnenlandsche aangelegenheden als van de buitenlandsche politiek, schijnen minder gunstig voor de beweging, aan algemeene verkiezingen eigen. Het gouvernement kan dus niet aan dien maatregel denken, tenzij het, door niet te voorkomen gebeurtenissen, daartoe mogt worden gedwongen. Wanneer het aan eene coalitie van de verschillende oppositie-partijen mogt gelukken, om eene fictive meerderheid te vormen, dan zou het waarschijnlijk de pligt van de regering zijn, om een beroep te doen op de kiezers, ten einde de vrijheid van 's lands constitutioneele instellingen te beschermen. Laat ons hopen, dat zulk eene vereeniging niet plaats zal hebben en dat de fractien in het parlement, die dezelfde beginselen voorstaan, eensgezind zullen blijven, om de aanvallen van de uiterste partijen te weerstaan.

Voorts behelst het officieele orgaan een koninklijk besluit, waarbij de amnestie, verleend aan de vrijwilligers die betrokken waren in de Garibaldiaansche beweging, welke bij Aspromonte eindigde, ook uitgestrekt wordt tot hen, welke in die beweging betrokken werden door middel van geschrift, door openlijke demonstratien of op welke andere wijze ook.

Bij een ander besluit is de amnestie insgelijks uitgestrekt tot de deserteurs, die zich aan de beweging hadden aangesloten. Daaraan is echter de voorwaarde toegevoegd, dat zij zich weer bij hunne corpsen vervoegen.

De koning heeft te Milaan een revue gehouden over de troepen en de nationale garde. Z. M. is met geestdrift ontvangen. De geheele stad was versierd.

De *Monarchia* deelt een brief mede, waarin de Italiaansche geestelijkheid bij den paus aandringt op afstand van zijn wereldlijk gezag. Dit stuk telt 8943 onderteekeningen, en worde gevolgd door eene rede van den abt Passaglia over het aantal en de waarde dier handteekeningen.

De toestand van Garibaldi schijnt toch te verbeteren. Een der beroemdste Parijsche heelkundigen heeft hem bezocht en, bij voortgezette goede behandeling buiten gevaar verklaard. Het is te hopen dat hij den zieke goed beoordeeld zal hebben!

Er hebben zware overstroomingen in Toskane plaats gehad. De communicatie op den spoorweg van Empoli naar Sienna is afgebroken.

Volgens de *Discussione* heeft er den 1sten dezer nabij de Oostenrijksche grenzen aan den regteroever van de Po eene ontmoeting plaats gehad tusschen Italiaansche karabiniers en Oostenrijksche soldaten. De eersten hebben op de Oostenrijkers geschoten en nadat eenige schoten wederzijds gewisseld waren had er een gevecht van man tegen man plaats met schending van het grondgebied. Een corps beambte van het Oostenrijksche tolkantoor is op Italiaansch grondgebied gearresteerd en de Oostenrijkers waren genoodzaakt de wijk te nemen.

De berigten omtrent de rooverijen in Napels luiden thans veel gunstiger. Van alle kanten komen roovers zich aan de bestaande overheid onderwerpen.

Daarentegen nemen de woelingen der Muratistische partij te Napels meer en meer toe. Een der Italiaansche bladen meldt dat niet minder dan 100,000 exemplaren van het photografisch portret van prins Murat te Napels ontvangen zijn. De portretten zijn echter alleen voor de provincien bestemd.

De koning van Italie heeft den 28sten October eenige afgevaardigden van de uiterste linkerzijde ontvangen, die hem een adres van den provincirlen raad van Zuid-Calabrie hebben aangeboden. Daarin werd verklaard, dat het volk, indien het ook al bij de laatste gebeurtenissen aan de stem des konings had gehoor gegeven, toch de verkrijging van Rome als een allereerste nationale behoefte beschouwde. Victor Emanuel ontving de deputatie zeer vriendelijk en verzekerde, dat hij altijd bereid was, om voor de uitvoering van het nationale programma troon en leven te wagen, en dat hij de vaste overtuiging had, dat Italie eenmaal alle hinderpalen zou te boven komen.

AMERIKA.

Een der meest belangrijke tijdingen van het krijgstooneel is, dat de gouverneur van Pennsylvanie eene dépêche aan het bondsgouvernement heeft gezonden, waarin hij zich beklaagt over het gedrag der Noordelijke generaals te Hagerston, die den Zuidelijken generaal Stuart met 3000 man ongehinderd lieten ontsnappen, ofschoon zij dit zeer gemakkelijk hadden kunnen verhinderen. Hij beweert dat de generaals zeer wel wisten waar Stuart zich ophield en dat zij hem zonder moeite hadden kunnen gevangen nemen. De gouverneur dringt ten slotte dringend aan op een streng onderzoek in die zaak. Uit andere berigten blijkt ook dat wanneer de Noordelijke generaals onmiddelijk de bevelen van Mac Clellan hadden opgevolgd, aan Stuart den terugtogt onvermijdelijk afgesneden en hij stellig in handen der bondstroepen gevallen zou zijn. Intusschen heeft Stuart, die met zijne 3000 man de inwoners in Mercersburg en Chambersburg zoo veel schrik heeft op het lijf gejaagd, zich uit de voeten gemaakt en is over den Potomac naar de Zuidelijke hoofdkwartieren teruggetrokken. De onverschrokkenheid van dien generaal, om met zijne volgelingen zich zoo ver op het vijandelijk grongebied te wagen en zich van 1000 paarden en een aantal oorlogsbehoeften meester te maken, wekt intusschen de algemeene bewondering op.

Het nieuws luidt overigens weer gunstig voor de Noordelijken. M'Clellan is met een gedeelte van zijn leger den Potomac overgetrokken en heeft Charleston in Virginie bezet, en voorloopig in die plaats zijn hoofdkwartier gevestigd. De Zuidelijken zullen dus zeer spoedig, willen zij een veldslag met het geheel Noordelijk leger vermijden, genoodzaakt zijn op Richmond terug te trekken. Onderscheidene krijgskundigen verklaren, dat het volgens hun gevoelen, in het plan van M'Clellan moet liggen om Richmond te belegeren. Het is echter hoogst twijfelachtig of dat tweede beleg beter dan het eerste zal slagen. De New-Yorksche bladen en vooral de *Herald* sporen hem aan om onverwijld op generaal Lee aan te rukken en niet langer eene passieve krijgskunde te blijven volgen.

Voor het overige bepalen zich de berigten omtrent de bewegingen der troepen, tot twee dépêches uit New-York. De eerste, van 23 October luidt: »De Zuidelijken zijn den 6den dezer door de Noordelijken bij Lavergne, op 15 mijlen ten westen van Nashville, aangevallen en geslagen. De eersten hebben hierbij 170 man aan krijgsgevangenen verloren. De Zuidelijken onder Morgan zijn in Kentucky, in de nabijheid van Francfort, geslagen," terwijl in een telegram van den 25sten wordt gezegd: »Men verneemt dat de communicatie tusschen Nashville en het Noorden is afgesneden, en dat de Noordelijken Corinth ontruimd hebben."

— In de berigten vindt men nog den navolgenden brief van den graf van Parijs aan den Noordelijken generaal Sickles:

»Mijn waarde generaal: Ik heb juist den brief gelezen door u aan den *New York Times* geschreven, in antwoord op de verkeerde voorstellingen nopens ons vertrek uit Amerika verspreid, en ik haast mij u te bedanken dat gij onder die omstandigheid de pen hebt opgevat. Ofschoon wij aan laster gewoon zijn en dien verachten, doet het ons niettemin zeer veel genoegen te zien, dat de feiten in hun waar licht worden geplaatst, en onze toestand zoo wel begrepen en duidelijk blootgelegd is door iemand uit het leger, met welks lot wij gedurende nagenoeg

een jaar verbonden waren. Wij zullen ons dien veldtogt van het leger aan den Potomac altijd herinneren als een der beste en meest belangrijke tijdperken van ons leven. Wij verlieten met leedwezen onze wapenbroeders en niets is ons meer waard dan dergelijke bewijzen van herinnering en achting. Ik behoef er niet bij te voegen, dat onze hartelijke wenschen hen steeds vergezellen en dat de afstand slechts onze belangstelling heeft versterkt voor de groote zaak, waarvoor wij te zamen vochten. Gij kunt verzekerd zijn dat, hoe vooringenomen het publiek in het algemeen ook moge zijn, er aan deze zijde van den Oceaan nog harten worden aangetroffen, die met belangstelling den strijd volgen die eene groote en vrije natie voert voor de instandhouding harer instellingen. Wij kunnen niet gelooven dat de pogingen eener dwalende minderheid, om eene nieuwe maatschappij te vestigen op een zoo hatelijken, gevaarlijken en martelenden grondslag als de slavernij, ooit zullen slagen. Alvorens ik dezen brief eindig (voor welks slecht Engelsch ik verschooning vraag) zult gij mij vergunnen, u, mijn waarde generaal te verzekeren hoe verheugd ik zou zijn, u op nieuw de hand te kunnen drukken en mij nog eens met u te onderhouden over uw winterkwartier in die wilde streek van Maryland, of over de zomerdagen op het slagveld der Witte Eiken.

„Geloof mij, waarde generaal, uw altijd toegenegen

„Louis Philippe, *Graaf van Parijs*."

WEST-INDIË.

Aan een particulieren brief ontleenen wij het volgende:

Paramoribo, 5 October 1862.

„Met levendige blijdschap en hartelijk dankgevoel, deel ik U mede, dat de wet tot *Afschafing der Slavernij*, in Suriname, gisteren is afgekondigd, alles is, den Hemel zij dank, gelukt, en de slaven-bevolking verheugt zich dankbaar over de haar geschonken weldaad. De Negers in de stad zijn opgewekt en gevoelen reeds een nieuw leven; zij zijn daarbij rustig en kalm. Het is nu te hopen, dat de plantage-slaven het ook spoedig zullen vernemen, hetgeen men door de verwijderde ligging vreest dat niet het geval zal zijn. Er bestaat dan hoede naamd geen vrees, dat de emancipatiezal mislukken."

De gouverneur heeft bij deze gelegenheid eene proclamatie tot de slaven-bevolking gerigt, welke door de *Surinaamsche Courant* wordt medegedeeld en aldus luidt:

„*Aan de slaven-bevolking in de kolonie Suriname!*

„Het heeft Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden koning behaagd den dag te bepalen, waarop de slaven in de kolonie Suriname voor altijd afgeschaft zal zijn.

„Op den 1sten Julij 1863 zijt gij vrij!

„Maar de koning, verlangende allen die onder Hoogstdeszelfs vaderlijk gezag leven gelukkig te zien, heeft gewild dat u die blijde tijding reeds nu bekend gemaakt zoude worden, opdat gij in vreugde en tevredenheid dat zoo zeer gewenschte tijdstip afwachten kunt.

„Van harte wensch ik u daarmede geluk, als ook mij zelven dat het mij, als 's koning vertegenwoordiger, gegeven is u die blijde mare aan te kondigen.

„Ik durf er dan ook op rekenen dat gij, door uwen lust tot arbeid, door een onbesproken gedrag en door gehoorzaamheid aan uwe meesters, bewijzen zult u de weldaad waardig te willen betoonen, die u tegen den 1sten Julij 1863 verzekerd is.

„Maar niet minder verwacht ik van u dat gij, na den dag uwer vrijwording, ordelijk en ondergeschikt aan het bestuur, uwe pligten als vrije menschen zult betrachten, geregeld werkende tegen een billijk loon, waarover gij naar welgevallen zult kunnen beschikken tot verzorging van u zelven en de uwen.

„Dusdoende zult gij het mij gemakkelijk maken, de wijze bedoelingen des konings voor uwe toekomstig welzijn ten uitvoer te leggen.

„En om u des te beter in staat te stellen uwe toekomstige regten en verpligtingen te leeren kennen, zal van deze proclamatie en van de wet, voor zoo ver die u betreft, eene vertaling in het Neger-Engelsch worden gemaakt en bij deze gevoegd."

LAATSTE BERIGTEN.

Men leest in de *Duitsche Illustratie* het berigt, dat de Afrikaansche reizigers Munzinger en Kinzellach, die deel uitmaken van de Heuglinsche expeditie, ter nasporing van het lot van dr. Vogel, en waarop geheel het beschaafd Europa verlangend den blik gevestigd houdt, zekere berigten aangaande de vermoording van Vogel hebben ontvangen; en daar hun is medegedeeld, dat de beheerscher van Darfour voor zich zelven de reizigers wel goed zal ontvangen maar niet voor zijne bevolking instaat, zoo hebben zij besloten van hunnen togt door Wadai en Darfour af te zien en de terugreis van Chartum naar Kairo aan te vangen.

— In de zandgroeve, die in het voorjaar voor het viaduct bij Matzleindorp nabij Weenen is geopend, hebben de werklieden ontzagchelijk groote beenderen van een voorwereldlijken Mostodon gevonden, bestaande in toonen, eene knieschijf, een aantal ribben, een' voorpoot en een l nker heupbeen via reusachtige grootte waarvan de kogelvormige geleding den omvang van een kinderhoofd heeft. Men hoopt door verdere opgraving het reusachtige schepsel verder voor den dag te brengen.

— Z. M. heeft benoemd bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt tot offic. van gez. 2de kl. (naar anc.) den offic. van gez. 3de kl. J. Dukgraaf, van gemeld personeel en den gepens. luit.-kol. der inf. van het leger in Ned.-Indie G. F. Nauta hersteld in activiteit bij dat leger, met bevordering tot kolonel, en voorts van hetzelve gedetacheerd als kommandant der troepen en van het garnizoen in Suriname.

— Een te Rome verschijnend blad bevat het volgende berigt, dat hoogstwaarschijnlijk afkomstig is van den ex-koning van Napels:

„Wij zijn gemagtigd de door de Duitsche drukpers verspreide en door de liberale dagbladen van Italie herhaalde lasteringen over de reis van H. M. de koningin der Beide Sicilien naar Beijeren en over haar kortstondig en godsdienstig terugtrekken in het Ursulinen-klooster te Augsburg, op de meest bepaalde wijze tegen te spreken. De koningin gaat nog gebukt onder de smartelijke indrukken van het doorgestaan lijden en van de schokken, die een gevolg zijn van de ongeregtigheden der wereld. Doch uit alles mag men de hoop putten, dat haar door gebed en overpeinzing gesterkte moed de lasterlijke aantijgingen der journalistiek zal vernietigen, even als haar moed te Gaeta de kogels van Cialdini trotseerde. Eene stoomboot verwacht de koningin Maria te Marseille, om haar naar Civita-Vecchia te brengen."

Doch tot dusverre heeft de ex-koningin het klooster te Augsburg nog niet verlaten.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 8 November.

De handel aan onze kolon. waren markt was gedurende de laatste 14 dagen van zeer beperkten aard, zijnde in geen artikel met uitzondering van Tabak, *afdoeningen van eenig belang tot stand gekomen. Van* Koffij *worden een partij* Padang- *en een paar partijtjes ord.* Java *van part. aanvoeren afgedaan, doch was de omzet overigens zeer beperkt. De stemming blijft evenwel gunstig vooral sedert het bekend worden der belangryke afleveringen bij de N. H. M. gedurende de afgeloopen maand.— In* Rijst *ging niets om, dan ca.* 5000 *bn.* Rangoon, *tot f ½ boven den vroeger besteedden prijs.* Specerijen *blijven gedrukt en vinden zelfs beneden de laatste veillingprijzen, weinig kooplust.* Thee *vast, doch bij gebrek aan disponibelen voorraad met weinig handel.* Banca Tin *werd spoedig weder tot f ½ lager verhandeld en vindt thans weinig vraag, ofschoon f* 1 *beneden onze vorige notering aan de markt zijnde. In* Huiden *is niets omgezet. Van* Java Tabak *werden in veiling en bij inschrijving* 6000 *pakken verkocht; voor goede kwaliteiten, welke in gunstige stemming blijven verkeeren, werden verhoogde prijzen besteed. Van* Arak *zijn hier en te Amsterdam circa* 800 *leggers afgedaan.*

AAN- EN UITVOER TE SAMARANG,

van den 17*den tot en met den* 25*sten December* 1862.

AANVOER.

Van Balie met de Ned. Ind. brik Salim, kapt. *Said Hamid Bin Achmat Segaf.*

1830 pik. rijst, 8 pik. kaneel, 1000 ps. klappers, 2 pik dendeng, 70 kat. koperdraad, 5 ps. paarden en 1000 ps. zilveren munt, *Order.*

Van Singapoer met de Ned. Ind. schoener Srie Cheribon, kapt. *Tjoe Ing.*

1150 ps. planken, 31 pak. ledige zakken, 20 krandj. en 10 pak. papier, 8 pak. gedr. garalen, 408 zak. en 1 krandj. gez. en gedr. visch, 4 ton. stalenpannen, 32 pak. paijongs, 4 pak. kapmessen, 1 kt. satong, 7 pak. soelasiezaad, 5 kn. voetzoekers, 5 pak. matten, 6 pak. medicijnen en 40 ps. spiegeltjes, *Order.*

Van Riouw met de Ned. Ind. schoener Sarie Grissee, kapitein *Ko Boen Sing.*

76 krdj. en 632 zak. gambeer, 5 pik. peper, 80 pik. soga-basten, 400 st. paijongs, 7 pik. salpeter, 5 kn. voetzoekers, 2000 st. aardewerk, 20 pak. offer-papier, 6 pik. medicijnen en 2 pik. poelosarie-basten, *Order.*

Van Bushire viâ Batavia met het Ned. schip Noord Braband, kapt. *H. Bok.*

Lading van Bushire.

1000 zak. tarwe, 40 col. rosen-water, 229 pak. en 13 zak. zaad en 3915 zak. dadels, *Order.*

Lading van Batavia.

77 pak. was, 162 pik. spauter en 62 kalb. ghie, *Gasper & Co.*

Van Singapoer en Batavia met de Ned. Ind. bark Amana Toor Achman, kapt. *Said Oomar Bin Almachlar.*

Lading van Singapoer.

1060 st. planken, *Oader.*

Lading van Batavia.

54 pak. was, *Gasper & Co.*

70 ks. kruid, *van den Broek & Veeckens.*

1400 pik. rijst, 16 stoelen en 1 tafel, *Order.*

Van Singapoer en Riouw met de Ned. Ind. brik Lina, kapt. *Tan Tjing Gie.*

Lading van Singapoer.

30 kn. thee, 3000 pik. rijst, 14 zak. was en 150 pik. blatjang, *Order.*

Lading van Riouw.

100 krdj. gambeer, *Order.*

Van Padang viâ Batavia met de Ned. Ind. bark Sutan Iskander, kapt. *J. Stijger.*

Lading van Padang.

4250 zak. rijst, 650 bossen rotting en 3 col. diversen, *Order.*

Lading van Batavia.

2 kn. ijzerwerk, 27 col. ijzer en 10 ledige vaten, *Order.*

Van Batavia met de Ned. bark Willem Daniel, kapt. *W. H. Zeijlstra.*

4 bn. goeni-zakken en 1 kt. schilderijen, *Dorrepaal & Co.*

1 kt. Chin. goederen, *Chevallier & Co.* (*Uit Entrepôt aldaar.*)

7 kn. medicijnen en glaswerk, 4 kn. bier en 1 kt. ijzerwerk en parfumeriën, *van den Broek & Veeckens.*

Van China en Singapoer met het Ned. Ind. schip Kasbal Hair, kapt. *J. W. Steevensz.*

Lading van China.

419 pak. papier, 410 ton. verf, 204 krandj. voetzoekers, 396 col. eetwaren, 41 kn. bamboeswerk, 11 pak. padie, 19 krandj. paijongs, 69 ton. stalenpannen, 1 kt. verguldsels, 2 krandj. ijzerwerk, 685 kn. thee, 459 pak. ledige zakken, 22 pak. was, 100 pak. en 3 kn. aardewerk, 14 kn. offerpitten, 11 krandj. gedr. visch, 17 krandj. boeken, 16 kn. kramerijen, 9 kn. schoenen, 22 kn. speelgoed, 4 kn. gientjoe, 12 krandj. medicijnen, 5 kn. bloemen, 13 pak. zoethout, 12 pak. zijden goederen, 1 kt. sigaren en 78920 ps. steenen, *Order.*

Lading van Singapoer.

10 kn. sodawater, *Soesman & Co.*

100 pak. offerpapier, 10 ton. stalenpannen en 1 krandj. paijongs, *Order.*

UITVOER.

Naar Singapoer met de Ned. Ind. bark Padamaran, kapitein *Tan Ing Pan.*

56 kod. Java tabak, 13 kn. Java sigaren en 1 kt. lijnwaden, *Tan Tiem.*

Naar Batavia met de Ned. Ind. brik Fathool Main, kapitein *Sech Achmat Bin Abdulla Basmasmoes.*

8 vn. gonie-zakken, *Mac Neill & Co.*

39 kn. wijn, *Jacobson & Co.*

1 pak matten en 10 ps. rotting-stoelen, *C. Dammits & Co.*

15 ks. koopmanschappen, *van den Broek & Veeckens.*

536 ps. ledige tonnen, *Tjeoe Kiting.*

Naar Singapoer met de Ned. Ind. bark Ing Thaij. kapt. *Tan Kie.*

71 kod. Java tabak, 70 kod. Java bezems, 10 kod. stoffen, 20 stel bendijtuigen, 13 ps. krissen, 57 ps. Java koperwerk, 27½ kod. Java lijnwaden, 20 kn. Java sigaren, 1 doz. stoelen en *f* 8000 zilveren munt, *Diverse personen.*

Naar Singapoer met de Ned. Ind. bark Atitool Moelah, kapt. *Hadjie Machmoed Hassan Bin Andak.*

46 kod. Java tabak, 12 kod. Java lijnwaden. 20 riem Hollands. papier, 3 pik. nielawatar en 3650 aan zilveren munt, *Diverse Personen.*

Naar Batavia met de Ned. Ind. bark Alnoor, kapt *Sech Sultan Bin Achmat Marzoekie.*

24 pic. smeer, 4 trom. beschuit, 162 st. steenvijsels, 340 pic. kadele, 59 kn. brandewijn, 95 pak. stroomatten, 30 pic. kandijsuiker, 7 bn. goenie-zakken, 276 pic. koffij en 135 ps. buffelhuiden, *Diverse personen.*

Naar de Molukkos via Soerabaija met de Ned. Ind. bark Ellen Banka, kapt. *Said Hassan Bin Aloei Segaf.*

Lading voor de Molukko's.

1 kt. beddetijk, 1 vat messen en 20 vn. meel, *C. Dammits & Co.* (*Uit het Entrepot.*)

20 ps. kleêrkasten, 1320 pic. rijst, 159 col. en 100 ps. glas- en aardewerk, 1 kod. Java tabak, 3 col. lijnwalen en 19½ pic. suiker en andere diverse goederen, *Diverse personen.*

Lading voor Soerabaija.

20 ps. houtwerk en 1 kt. schoenen, *Geib & Co.*

3 kn. lijnwaden en 4 pik. ijzerwerk, *Gezagvoerder.*

Naar Banjermassing met de Ned. Ind. bark Saijang Maskoor, kapt. *Koesnin.*

28 pik. tamarinde. 50 kod. Java tabak, 2 paarden, 14 ton. katjang-olie, 19 kn. thee, 25 doz. diverse dranken, 149 ps. paijongs, 4 pik. koperwerk, 20 vs. boter, 100 blikjes sardijntjes en andere diversen goederen, *Diverse Personen.*

Naar Soerabaija met de Ned. Ind. schoener Apie Maas, kapt. *Liem Njat Tjoey.*

200 pik. rijst, *Gezagvoerder.*

Naar Nederland met het Hamb. schip Arracan, kapitein *H. Kulkken.*

1000 pik. suiker en 500 pik. koffij, *Dorrepaal & Co.*

997 pik. suiker, 320 pik. koffij en 5 kn. indigo, *B. Kopersmit & Co.*

1405 pic. suiker, 3000 pic. koe- en buffelhuiden, 66 pic. cubeben, 2 kn Japan. voorwerpen en 5 pak. tiengiehout, *Jocobson & Co.*

6058 pic. suiker, 94 pic. koffij, *Mac Neill & Co.*

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van	Datum.
18 Dec.	Ned. Ind.	Brik	Salim	Said Hamit Bin Achmat Segaf	Balie.	4 Dec.
18 〃	Ned.	Barkschip	Eugenie	E. J. Bargman	Cheribon.	16 〃
19 〃	Ned. Ind.	Schoener	Srie Cheribon	Tjoe Ing	Singapoer.	30 Nov.
20 〃	〃	〃	Amana Toorrachman	S. Oemar B. Achmat Almachlaar	Batavia.	15 Dec.
21 〃	〃	〃	Sarie Gresse	Ko Boen Ling	Riouw.	5 〃
21 〃	Zweeds.	Bark	Odin	P. G. Wekman	Batavia.	15 〃
21 〃	Ned.	Fregatsch.	Noord-Braband	H. R. Bok	〃	17 〃
22 〃	Ned. Ind.	Brik	Linag	Tan Tjing Gie	Riouw.	8 〃
22 〃	〃	Bark	Soetan Iskandar	J. Stijger	Batavia.	20 〃
23 〃	〃	Schip	Kas Balhair	J. W. Steevensz	China.	30 Oct.
23 〃	〃	Stoomboot	Batavia	G. A. Nije	Batavia.	22 Dec.
23 〃	〃	〃	Oenarang	H. Kramer	Soerabaija.	22 〃
23 〃	〃	〃	Prins van Oranje	J. van Zandwijk	Batavia.	22 〃
24 〃	〃	Brik	Banka	Liem Pang Kie	Terug uit zee.	— 〃
24 〃	Ned.	Barkschip	Willem Daniel	H. H. Zeijlstra	Batavia.	21 〃

Vertrokken SchePen van Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Dec. 19	Ned. Ind.	Bark	Eiland Banka	Oeij Lian Tik	Batavia.
〃 20	〃	〃	Sarie Elmaskoor	Djamaloedin	Bandjermassing.
〃 21	〃	〃	Ellen Banka hernd. Volk Alhair	Said Kassan Bin Alie Asegaf	Soerabaija.
〃 21	〃	〃	Rose Marie Louise Inghie	Liem Tik An	〃
〃 23	〃	Brik	Fathool Main	Sech Achm. B. Abdulla Bamasmoet.	Batavia.
〃 23	〃	Bark	Alnoer	Sech Sultan Bin Mohamat Marzaekie.	〃
〃 23	〃	〃	Atiatool Mola	Hadjie Mohamat Hasean Bin Anda.	Singapoer.
〃 24	〃	〃	Thaij Goan	Tan Kie	Muntok.
〃 24	〃	〃	Saijan Maskoor	Koesnil	Bandjermassing.
〃 24	〃	〃	Padamaran	Tan Ing Pan	Muntok.
〃 24	〃	Stoomboot	Oenarang	H. Kramer	Batavia.
〃 25	〃	〃	Prins van Oranje	J. van Zandwijk	Soerabaija, Baw. en Bandjerm.

In Lading liggende Schepen te Samarang.

Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Last.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Siam.	Schip	Kiem Pik Soei	35	Njo Anbjoan		Gezagvoerder.
Eng.	Bark	Memargupe	—	J. Hepkins		〃
Ned.	Brik	Bellatrix	264	P. H. Landweer	Nederland	Dorrepaal & Co.
Eng.	Bark	Magrator	177	H. D. Cowan	Sanfrancisco	B. Kopersmit & Co.
Ned. Ind.	Schip	Jeuver	149	Said Aloewie Bin Alie	Soerabaija	Gezagvoerder.
Siam.	Bark	Kiem Hap Toen	30	The Pioe		〃
Ned. Ind.	〃	Bientang Anem	151	J. Steendam		〃
Ned.	〃	Juno	232	A. Nicolai	Nederland	Dorrepaal & Co.
〃	〃	Pollux	217	H. P. Cruijs	〃	〃
Ned. Ind.	〃	Fatus Seroer	169	Sech Achmat Bin Diab		Gezagvoerder.
〃	〃	Maria Henriette	320	J. Winter	Batavia.	〃
Ned.	〃	Karel August	135	P. Meermans		Thooft & Co.
〃	Bark	Hendrik Ido Ambacht	399	L. Bijl	Nederland	Dorrepaal & Co.
〃	Brik	Eugenie	336	E. Bargman	Nederland	〃
Ned. Ind.	Bark	Srie Cheribon	44	Tjoe Ing		Gezagvoerder.
〃	Brik	Amana Toorachman	70	S. Oemar B. Achmat Almachlar.		〃
〃	Schip	Sarie Grissee	59	Ko Boen Sing		〃
Ned.	Schoener	Noord-Braban	389	H. Bok		〃
Zweed.	Brik	Oden	164	P. G. Wekman	Nederland	Mc. Neill & Co.
Ned. Ind.	Bark	Soeltan Iskandar	104½	J. Stijger		Gezagvoerder.
〃	〃	Lina	128½	Tan Tjing Gie		〃
Ned.	〃	Willem Daniel	—	W. H. Zeijlstra		Dorrepaal & Co.
Nd. Ind.	〃	Kas Balhair	—	J. W. Stevensz		Gezagvoerder.

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, is de schrijver voor de wet J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co., Samarang.